

Het Bruuijsel

Vogelwacht Uden

Meer dan alleen vogels kijken

- Voorzitter** : Jan-Willem Hermans
Broekmorgen 28 - 5401 PK Uden
Tel.: 0413-269804
- Secretaris** : José Escher
Kruisstraat 13 - 5388 CH Nistelrode
Tel.: 0412-650180 E-mail: secretariaat@vogelwachtuden.nl
- Penningmeester** : Anita van den Acker
Raam 523 - 5403 TM Uden
Tel.: 0413-253151
- Bestuursleden** : Peter van de Braak, Jacques Raats en John Opdam
- Bankrelatie** : ABN-AMRO Uden, IBAN rekeningnr.: NL93 ABNA 0609 9682 54

HET BRUUIJSEL - nummer 3 - 2014

- Redactieleden** : Liesbeth Verkaar, Mignon van den Wittenboer, Martien van Dooren,
Jan-Willem Hermans, John Hermans en Peter Noy.
- Typewerk + correctie:** Tineke Huijs Mignon van den Wittenboer
Plantsoen 30, Heesch Stoppelveldseweg 1a, Heeswijk-Dinther
Tel.: 0412-451911 Tel.: 0413-785338
E-mail: tenphuijs@home.nl E-mail: mignonwittenboer@hotmail.com
- Eindredactie + kopij** : Peter Noy
Eikenwal 186 - 5403 KD Uden
Tel.: 0413-251691
E-mail: pknoy@hetnet.nl
- Drukwerk + omslag** : Graphiset B.V. te Uden.
- Samenstelling** : Graphiset B.V. te Uden.
- Verspreiding** : Lies Schoenmakers (coördinatie), Dorien en Theo Versteegden e.v.a.

QR code website:

HET BRUUIJSEL verschijnt 4x per jaar in een oplage van 300 exemplaren (incl. links)

- Clubgebouw** : De Groenhoeve
Artillerieweg 3, Uden (bij Kinderboerderij)
Tel.: 0413-250047
- Website Vogelwacht** : www.vogelwachtuden.nl **E-mail:** info@vogelwachtuden.nl

We zien niet graag dat iemand gedeeltes van dit blad gebruikt, voordat we daar toestemming voor hebben gegeven.
Men dient dan wel het Bruuijsel als bron te vermelden.

Inhoudsopgave

Colofon.....	Redactie	01
Inhoudsopgave.....	Redactie	02
Van de Redactie.....	Redactie	03
Mededelingen Bestuur.....	José Escher	04
Liesbeth Verkaar stopt met redactiewerk.....	Redactie	05
Willem Peters ontvangt Koninklijke Onderscheiding	Redactie	05
Hemelvaartexcursie Friesland, inleiding.....	Peter Noy	06
Hemelvaartexcursie Friesland, donderdag 29 mei 2014	Livonne Rommers	07
Hemelvaartexcursie Friesland, vrijdag 30 mei 2014	Martien van Dooren	08
Hemelvaartexcursie Friesland, zaterdag 31 mei 2014	John Hermans	10
Hemelvaartexcursie Friesland, zondag 1 juni 2014.....	Marlies Noy	13
Vogelwaarnemingen Friesland 2014	Arend Vermaat	15
Friese vogelpuzzel	Lia Mickers/Annie Vervest	16
Impressie voorjaarsexcursie Friesland 2014	Simone van de Burgt	18
Foto-impressie Hemelvaartexcursie Friesland 2014.....	Redactie	20
In gesprek met... 'Bart Gevers'.....	Liesbeth Verkaar	21
JeugdVogelwacht Uden bestaat tien jaar	Redactie	24
Geslaagde coördinatorenavond.....	Peter Noy	25
Dagexcursie naar Tiengemeten.....	Martien van Dooren	26
Honderd dagen gierzwaluwen	Arnold van Laanen	27
Een vogelreis naar IJsland	John Hermans	28
Opening trektelseizoen 2014	Mignon van den Wittenboer	34
Kraanvogels overnachten na 40 jaar in de Brobbelbies.....	Redactie	35
JeugdVogelwacht... 'Eidooier'	Peter van de Braak	36
Groenoverleg met Gemeente Uden.....	Joep van Lieshout	38
Verrassende excursie naar Zouweboezem	Lenie van Heusden	39
Wetenswaardigheden.....	John Hermans	42
Bijzondere Waarnemingen	Peter van de Braak	48
Oprichting stichting Natuurorganisaties De Maashorst	Jan-Willem Hermans	49
Jaarplanning VLU; 2014-2015	Ernest de Groot	50
Vakantie in Zuid-Frankrijk.....	Peter van de Braak	51
Dia-avond 'eigen werk'.....	Jacques Raats	54
Brunchwandeling op zondag 7 september 2014.....	Martien van Dooren	55
Huiszwaluwactie succesvol afgesloten	Mignon van den Wittenboer	56
Steenuil uitgezet in 'D'n Ujese Bogerd'	Anita van Dooren	58
Website Varia	Peter Noy	61
Ontwikkelingen in de Maashorst.....	Jos van der Wijst	62
Wat doet Vogelwacht Uden e.o.?	Redactie	68
Vogelwacht - Winkel	Koos Doorten	69
Advertenties.....	Redactie	70

Let op: Sluitingsdatum KOPIJ voor het volgende Bruujssel is op 23 november 2014

Van de Redactie

Wie wordt niet blij van het zien van een Baardman? In ieder geval degenen die met de Hemelvaartexcursie meegingen. Het is dan wel niet ons kleinste vogeltje, maar wel een van de mooist getekende. Je gaat natuurlijk ook uit je dak als je een Bultrug ziet.

Dat is onze grootste walvis. Dat was de bijvangst van een van onze vogelaars, die naar IJsland ging. Dit nummer gaat natuurlijk over veel meer dan Baardman en Bultrug.

Diverse artikelen in dit nummer van het Bruujssel gaan over de Maashorst. De Maashorst zou de Maashorst niet zijn zonder mensen. Dus dit nummer gaat ook over de mensen die de Maashorst groter en natuurlijker maken. Over mensen, die de handen uit de mouwen steken, die inventariseren, die meedoen aan de trektelling en die de publiekswandelingen doen. Lekker buiten zijn in weer en wind, onderweg met kijker en vogelboek en anderen wijzend op wat vliegt en fluit. Maar dit nummer gaat ook over mensen, die in besturen en stichtingen zitten, die vergaderen, stapels papier doorworstelen en projecten moeten bedenken om geld te krijgen voor de Maashorst. De ene mens vertelt enthousiast over de Kraanvogels, die na veertig jaar weer bij het Palmven overnacht hebben. De andere over de oprichting van de Stichting Natuurorganisaties De Maashorst en over de vele projecten, die in uitvoering zijn of op stapel staan. Ze durven in die kringen van natuurbestuurders te denken aan de Maashorst als Nationaal Park. Wie weet over een paar jaar? De mensen die buiten en binnen werken aan de Maashorst, mogen best eens in het zonnetje gezet worden. Dat geldt trouwens ook voor hen, die jarenlang trouw hun bijdrage aan de Vogelwacht Uden en het Bruujssel hebben geleverd.

De Maashorst wordt al jaren uitgebreid en omgevormd tot een gevarieerd natuurgebied en de kers op de taart is dan de komst en de waarneming van bijzondere soorten. Het kan soms jaren duren voordat een vogelsoort reageert op een biotoop, dat wij voor hem geschikt maken. Maar de waarneming van bijzondere soorten bij het Palmven is toch wel opvallend. Diverse steltlopers hebben deze net nieuwe plas gevonden. De Maashorst wordt gevarieerder, maar behoud van kwaliteit is ook nodig om bijvoorbeeld de Nachtzwaluw te laten blijven. Mooi dat de JeugdVogelwacht samen met ouders en grootouders daar naar op zoek kan gaan.

Dit nummer gaat over nog veel meer onderwerpen. Vaste waarde in elk nummer zijn de excursies en de reizen. Helemaal vaste waarde is de Hemelvaartexcursie, die dit jaar naar Friesland ging: Lauwersmeer en een uitstapje naar Schiermonnikoog. De Frieslandgangers stonden oog in oog met de Baardman en de Zeearend. Alleen al daarom zou je meegaan, maar ze zagen nog 121 andere soorten. Nog meer Nederlandse excursies: Tiengemeten, Zouweboezem.

En dan de vakantie-reizen van de vogelfanaten: Zuid-Frankrijk en IJsland. De verhalen over het uitzetten van een Steenuil, over de opening van het telseizoen, over de dia-avond eigen werk en nog veel meer. Je hoeft niet persé een Baardman of Bultrug te zien om blij te worden.

Mededelingen Bestuur

Beste Vogelwachters,

De tweede helft van ons seizoen begon gelijk goed met een feestelijke gebeurtenis bij de sVLU. Willem Peters kreeg op maandag 1 september van de burgemeester een lintje voor al zijn verdiensten. Namens het bestuur van VWU nogmaals onze hartelijke felicitaties voor deze meer dan verdiende beloning!

Vervolgens werd met de traditionele brunchwandeling de tweede helft van het seizoen weer geopend. Deze is dan ook alweer volop aan de gang. Op de telpost wordt weer fanatiek geteld, de dialezingen zijn weer begonnen en de voorbereidingen voor alle excursies, inclusief die voor 2015, zijn weer in volle gang. Nogmaals een oproep om de halve en hele dag excursies niet te vergeten. Ze zijn erg de moeite waard! Zondagochtend 28 september blijven we dicht bij huis en bezoeken de Moerputten bij 's-Hertogenbosch.

Afgelopen donderdag is het jaarlijkse coördinatorenoverleg geweest. Tijdens deze avond wordt in een informele sfeer het reilen en zeilen binnen de werkgroepen besproken. Dit jaar is er wederom besproken hoe we meer nieuwe leden actief kunnen krijgen binnen onze werkgroepen. De meeste werkgroepen draaien goed maar nieuw (vers) bloed is toch ook vaak welkom. Een belangrijke constatering is dat mensen mee gaan doen als ze andere mensen al kennen. Dus we zullen proberen één keer per jaar een dag/middag te organiseren waarin de nadruk, naast informatie over onze vereniging, ligt op het leren kennen van leden.

Natuurbeheer

Zoals reeds eerder gemeld zijn er dit jaar op verzoek van de gemeente Uden een aantal percelen door sVLU in beheer genomen. Deze zijn het afgelopen jaar bewerkt en ingezaaid. Een aantal daarvan is voor vogelaars zeer de moeite waard om eens naar toe te gaan. Met name de bloemrijke veldjes op het industrieterrein in Uden bij de Vliegbasis zien er erg goed uit. We roepen onze leden op om ook eens te gaan kijken en niet alleen de soorten maar ook de aantallen te melden op waarnemingen.nl. Er worden namelijk regelmatig grote aantallen gezien en het is natuurlijk interessant om een goede indicatie te krijgen welke soorten en aantallen deze veldjes al hebben weten te vinden. De veldjes zijn te zien vanaf de Zeelandsedijk in Uden bij de Vliegbasis Volkel. Of bij Hoogveld en Goorkens op het Udense industrieterrein.

Ons ledental blijft tussen de 350 en 360 schommelen. Op dit moment hebben we 360 leden. Hiermee wekken we veel verbazing en verwondering op bij vele van onze collega's in het land.

De volgende nieuwe leden worden van harte welkom geheten in onze vereniging:

- Arnold van Laanen uit Volkel;
- Nico en Fien Verstegen uit Zeeland;
- Ruud Westerbeek uit Grave.

We hopen jullie allemaal regelmatig bij één van onze activiteiten te ontmoeten.

Namens het bestuur,
José Escher

Liesbeth Verkaar stopt met redactiewerk

Tijdens de laatste redactievergadering heeft Liesbeth Verkaar te kennen gegeven dat zij met het lidmaatschap van de redactie wil stoppen. Ze is zo'n vijftien jaar lid geweest van het redactieteam en heeft gedurende die periode tientallen verhalen, rapportages en verslagen geschreven. "Vanwege een hectische periode wil ik graag pas op de plaats maken en van de verplichtingen af. Ik heb gedurende tien jaar meer dan veertig mensen geïnterviewd. Het is tijd voor iets anders", vertelt Liesbeth. "Wellicht komt er weer een tijd dat ik weer meer betrokken kan zijn." Ze heeft het altijd met veel plezier en enthousiasme gedaan, waarbij het sociale aspect nooit uit het oog werd verloren. Liesbeth voelt zich betrokken bij de Vogelwacht en wil graag af en toe nog een stukje schrijven voor het blad.

Uit handen van Peter Noy ontving Liesbeth een mooie ruiker bloemen voor het vele werk wat zij belangeloos voor de redactie heeft gedaan. In een kort persoonlijk woordje bedankte Peter Liesbeth voor de vele mooie en lezenswaardige verhalen die zij in al die jaren voor het Bruujssel heeft geschreven. "We zullen jou nog gaan missen en het zal niet meevallen om een waardige vervanger voor jou te vinden. Uiteraard staat het je altijd vrij om de redactie van mooie verhalen te voorzien", aldus Peter.

De Redactie

Liesbeth ontvangt bloemen

Willem Peters ontvangt Koninklijke Onderscheiding

Begin september is Willem Peters benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau. Hij kreeg deze Koninklijke Onderscheiding vanwege zijn jarenlange werkzaamheden voor de Stichting het Noordbrabants Landschap. Ook bestaat dit jaar het Vrijwillig Landschapsbeheer Uden vijftientwintig jaar.

Hiervan is Willem medeoprichter, coördinator en voorzitter. Daarnaast is hij natuurgids en docent bij het IVN afd. Uden, lid van Vogelwacht Uden en de werkgroep Natuur en Milieu, adviseur van Stichting Udense Kersenboomgaarden, kartrekker van de Nationale Boomfeestdag, bestuurslid van Waterschap Aa en Maas, lid en secretaris van de Monumentencommissie en adviseur en lid van de Stichting Lokale Agenda 21.

De onderscheiding werd uitgereikt door burgemeester Henk Hellegers, tijdens de drukbezochte jaarvergadering van de VLU in De Groenhoeve in Uden.

Namens Vogelwacht Uden,
Willem, van harte proficiat!

Hemelvaartexcursie naar Friesland (29 mei t/m 1 juni 2014)

Inleiding (door Peter Noy)

Dit jaar al weer voor de eenentwintigste keer de voorjaarsexcursie van Vogelwacht Uden. Maar liefst 33 deelnemers hadden zich ingeschreven voor deze meerdaagse excursie voor zowel IVN-als Vogelwachters. Deze combinatie werkt uitstekend; de afgelopen jaren zien we steeds vaker leden van IVN-Uden bevangen worden door het 'excursievirus'. Wanneer je eenmaal bent mee geweest, wil je voortaan altijd mee! Het onderkomen, waar we vier dagen (3 nachten) zijn geweest, bood de excursiegangers een uitstekende basis om van daaruit de omliggende natuurgebieden te bezoeken. Het weer was prima, zon en wolken wisselden elkaar af.

Natuurlijk Kollumeroord

Begin mei 2008 zijn wij voor het laatst met 31 personen in groepsaccommodatie Kollumeroord geweest. Het serviceniveau destijds, met Tempo Team medewerker Henk (de man van de piano) was van een bedenkelijk niveau. Sinds enkele jaren heeft 'Natuurlijk Kollumeroord' een nieuw managementteam. De nieuwe eigenaar Fokko Hoeksema verzekerde mij dat ik het niet meer zou terug herkennen. En... hij heeft gelijk gehad; wat een service! Fokko en zijn team spaarden kosten noch moeite om het ons naar de zin te maken. Het eten smaakte verrukkelijk, wat een variatie. Ook qua drinken kwamen we niets tekort. Hebben we dan ook nog naar vogels gekeken? Jazeker!

Natuurgebieden

Er was ruim voldoende tijd ingebouwd om de omliggende natuurgebieden te bezoeken. Ezumakeeg, Jaap Deensgat, Zomerhuisbos, de Baak, overal zijn we geweest. Zelfs een dagje Schiermonnikoog zat in het programma om de laatste dag met een mooie boottocht over het Lauwersmeer af te sluiten. Gewone, maar ook zeldzame vogelsoorten kwamen op ons vogellijstje voor, men kwam ogen en oren tekort. De climax was toch wel de spectaculaire vlucht van twee Zeearenden toen we bij Ezumakeeg naar de even zeldzame Rosse Stekelstaart (escape, red.) stonden te kijken.

De 33 deelnemers aan deze voorjaarsexcursie

Riky en Udo Alma, Tiny van Boekel, Simone van de Burgt, Harrie Clemens, Coby Dijkgraaf, Martien van Dooren, Annemarie van Duijnhoven, Dieny Fleuren, Gerrit Goorts, John Hermans, Petra Hermens, Lenie van Heusden, Lia Mickers, Peter en Sjan Noy, Marlies Noy, Livonne Rommers, Isidro Rendon, Harrie Rooijackers, Theo Veldpaus, Marga Verduin-Smits, Lambert en Hermien Verkuijlen, Arend Vermaat, Nico en Fien Verstegen, Annie Vervest, Peter en Tonny Vlamings, Jeroen Vonk, Marie-Louise Vonk-Prince en Carlo Wijnen.

Het waren weer vier schitterende én gezellige dagen waarbij er veel is bijgepraat. En uiteraard ook veel vogels (123 soorten) en andere mooie natuur gezien.

Voor het volgend jaar (14 t/m 17 mei 2015), zijn veertig plaatsen gereserveerd voor de 22e Hemelvaartexcursie naar het Nationaal Park de Biesbosch!

Graag tot dan,
Peter Noy

Donderdag 29 mei 2014 (door Livonne Rommers)

‘Wandeling naar Zomerhuisbos’

De dag begon druilerig toen ik om half acht in de morgen opgehaald werd door Gerrit Goorts en Annemarie van Duijnhoven. De achterbak van Gerrits auto lag al behoorlijk vol met weekendtassen en een telescoop, maar na wat geprop paste ook mijn koffertje er nog bij. Bij de Groenhoeve, de verzamelplek voor alle excursiegangers, voegde Marga Verduin zich nog bij ons; de lange rit naar het hoge noorden kon beginnen. De natte start van de dag was gelukkig geen voorbode voor de rest van de excursie; de lucht klaarde op gedurende de autorit en de zon lichtte het mooie Friese landschap op. Nog voor de middag reden we het terrein van onze verblijfplaats ‘Kollumeroord’ op, waar we verwelkomd werden door Fokko en zijn medewerkers met een kopje koffie of thee en een plak vers Fries suikerbrood. Lekker!

Na de koffie was het tijd om de omgeving te verkennen. Het opmaken van de bedden en het settelen in onze nieuwe slaapkamers moesten maar even wachten, want “we zitten aan een strak schema!” Peter Noy had de dag tot in de puntjes uitgedacht, van de kamerindeling tot de beste route langs de mooiste plekjes rond het Lauwersmeer. Overal was over nagedacht zodat wij tijdens de excursie niets anders hoefden te doen dan genieten van de omgeving en de vogels. De eerste locatie van de verkenningstocht was de Pompsterplaat. Daar hebben we een wandeling gemaakt door het bos en werden we meteen getraakteerd op een Baardmannetje en een Bruine Kiekendief. Later volgden ook nog de Roodborsttapuit, Tapuit, Rietgors en Rietzanger. Leuk om die vogels die qua naam en uiterlijk zo dicht bij elkaar zitten naast elkaar te kunnen zien. Ook zagen we een hele bijzondere nieuwe soort vogel: de ‘Paalpieper’. Het kleine diertje streek neer op een paaltje in het bos, waarna een grote groep Udense vogelwachters zich eromheen verzamelden. Er ontstond discussie, want het was duidelijk een piepertje, maar was het nu een Graspieper of een Boompieper? Vanaf dat moment ontstond er een thema die nog vaker terug zou komen tijdens de excursie: als we het niet weten, verzinnen we toch een nieuwe naam? En zo werd de Paalpieper geboren. (Overigens, volgens de meer ervaren excursiegangers was het waarschijnlijk een Graspieper). Naast de eerste vogels voor de lijst kwamen we ook nog andere diertjes tegen; in het bijzonder een gigantische hoeveelheid slakjes die verstopt in het gras lagen. ‘Krak’, klonk het al toen het eerste slakje vertrappt werd. Dat akelige geluid bleef nog een hele tijd klinken, want er lagen teveel slakjes om ze allemaal te kunnen zien liggen en eromheen te stappen. Sorry, slakjes.

Na onze avonturen op de Pompsterplaat zochten we onze eigen chauffeurs op en verdeelden ons over de negen auto’s die de excursie rijk was. De voetjes gingen weer op het gas en zo reden we naar de Ezumakeeg (of Esumakeech in het Fries). Dit mooie plekje heeft twee heerlijke grote banken met uitzicht over een grote plas vol met dobberende eendjes, Meerkoeten en Fuutjes. Hier konden we even uitrusten en onze laatste boterhammen opeten, terwijl een groot aantal Gierzwaluwen boven onze hoofden heen en weer zoefden.

Startklaar voor de eerste wandeling

En ook hier stond ons een verrassing te wachten: er was een Kemphaan gesignaleerd. Meteen was de bank leeg en verdeelden we ons over de beschikbare telescopen om beurtelings een glimp op te vangen van deze vreemde vogel. En een beetje vreemd zijn deze vogels wel. John Hermans onthulde een bijzonder geheim van de Kemphaan. Naast de vrouwtjes Kemphaan, het honkmannetje (die verzekerd is van toegang tot de vrouwtjes) en het randmannetje (die iets minder geluk heeft met de vrouwtjes), bestaat er nog een derde categorie mannetjes Kemphaan: de travestiet! Dit zijn mannetjes die eruit zien als uit de kluiten gewassen vrouwtjes. Terwijl de randmannetjes alleen maar kunnen toekijken hoe het honkmannetje alle vrouwtjes voor zichzelf opeist, slaagt de ‘travestiet’ met behulp van zijn vermomming erin het honkmannetje te misleiden en zo toch bij de vrouwtjes te komen. Wat een slimme vogel die Kemphaan!

Boerenzwaluw heel dichtbij (foto Peter Noy)

De laatste stop op onze verkenningstocht was de vogelkijkhut (sylkajút in het Fries) in het Jaap Deensgat gebied. De telescopen werden opgesteld voor de kijkgaten in de hut en al snel kwam het enthousiast geroep van de excursiegangers met de scherpste ogen: “Gele Kwikstaart!” “Zwarte Stern!” Zwarte Stern?! Meteen ontstond er een strijd om de beschikbare telescopen, want die Zwarte Stern is toch wel bijzonder om te zien. Wat ook heel bijzonder was om te zien waren de Boerenzwaluwen die al snel ontdekten dat hun veilige broedplekje plotseling vol stond met mensen. Na een aantal verwoede pogingen om naar binnen te

vliegen, slaagde er een toch in om binnen te komen en zijn nest te bereiken. Het kleine vogeltje liet zich niet afschrikken door alle camera’s die ineens op hem gericht waren en bleef onverstoord zitten. Nog nooit had ik een zwaluw van zo dichtbij kunnen bekijken. Moe maar voldaan van alle indrukken van de eerste excursiedag kwamen we weer aan bij het Kollumeroord. Nadat we dan eindelijk onze bedden hebben kunnen opmaken, wachtte er een heerlijk Indonesisch buffet met spekkoek en vruchten toe. Daarna was het tijd voor de ‘vogel-bingolijst’ die vol passie werd omgeroepen door Arend Vermaat, alsof hij Jan Verhoeven zelf was. Daarna was het voor de meesten tijd voor bed, op een paar feestgangers na die de bruid en bruidegom bij de burens nog even wilden feliciteren, want de volgende dag zouden we weer vroeg op moeten voor onze reis naar Schiermonnikoog.

Livonne Rommers

Vrijdag 30 mei 2014 (door Martien van Dooren)

‘Dagexcursie naar Schiermonnikoog’

Vandaag stond de dagexcursie naar Schiermonnikoog op het programma. Een Waddeneiland dat we de afgelopen jaren ook met de herfstexcursie een paar keer bezocht hebben. Maar de temperatuur was nu wel een paar graadjes hoger. Het zonnetje scheen al weer prachtig ’s morgens vroeg. Daar hoefden we ons dus niet druk over te maken. Mooi weer, daar ben je snel aan gewend. Dus met het lunchpakket ook de zonnebril en zonnebrand ingepakt en naar de veerboot in Lauwersoog. Nu hebben de meesten niet zoveel met een boot tijdens de voorjaarsexcursie, gezien de schipbreuk die we het vorig jaar geleden hebben (voorjaarsexcursie Overijssel, red.).

Maar gelukkig was Gerrit Goorts er dit jaar ook weer bij voor het geval we een vastloper zouden krijgen op een zandbank. Vanwege het Hemelvaartweekend was het erg druk, maar op het dek, in de zon en uit de wind was het heerlijk toeven. Voor we er erg in hadden waren we al in het haventje van Schier, maar toen was het even wachten op de fietsen van Soepboer. Een volle boot voorzien van fietsen kost tijd. Maar gelukkig ging daarna niet iedereen de natuur in. Je hebt er ook bij die meteen een terrasje in het dorp opzoeken, maar niet de vogelwachters uit Uden.

Aangezien het hoog water was, zaten er weinig vogels op het wad. Daarom gingen we via het jachthaventje richting kijkhut Westerplas. Daar viel de groep uiteen en in kleinere groepjes gingen (fietsten) we verder. Dat is ook comfortabeler, want met dertig personen tegelijk in een kijkhut wordt het al gauw te benauwd, ook al waait de wind er dwars doorheen. Er gaat ook minder tijd verloren met overleg. Na gepicknickt te hebben op een mooi plekje tussen het groen en de vogels, gingen we weer op pad met ons groepje van vijf. Plotseling hoorden we een Sprinkhaanzanger in het struikgewas of was het een Snor. Goed gekeken, geluisterd en foto's gemaakt. De boeken erbij en de conclusie was uiteindelijk dat het toch een Sprinkhaanzanger was omdat het hier niet een biotoop voor een Snor was en het gezang van een Snor ook veel langer aan houdt dan dat van een Sprinkhaanzanger. Trots dat we er uit waren gekomen zonder de echte deskundigen bij ons in de groep te hebben fietsen we weer verder.

Lepelaars (foto Martien van Dooren)

Via een prachtige fietsroute gingen we richting Kobbeduinen. Hier moesten we onze fietsen stallen en te voet verder. We kwamen er ook een ander deel van de groep tegen, die al een wandeling had gemaakt en net weer wilde vertrekken. Omdat we toch enigszins bezorgd waren dat er iemand als een haas met onze fietsen vandoor zou gaan, hadden we met een paar koeien afgesproken dat ze er op zouden passen. Tijdens de rondwandeling kwamen er net vijf Lepelaars over gevlogen en een Bruine Kiekendief was aan het jagen, laag over het veld. Vrij ver weg in de struiken zat een vogeltje dat we niet meteen konden determineren, maar met dezelfde tactiek als bij de Sprinkhaanzanger kwamen we tot de conclusie dat het gewoon een Kneu was.

Via de Kaap Kobbeduinen zijn we weer teruggegaan naar het beginpunt. De koeien hadden hun taak voortreffelijk uitgevoerd, zodat we onze tocht per fiets konden vervolgen richting het dorp. Eerst wilden we naar de vuurtoren gaan, maar het was al wat later en een kopje koffie bij hotel Van der Werff wilden we toch ook niet missen. Dit is het oudste en

meest bekende hotel van Schiermonnikoog. Het interieur is in de oude stijl bewaard gebleven en de prijs van de koffie idem dito, te weten zestig cent voor een kopje inclusief bediening op het terras door de ober die erg veel gelijkenis vertoonde met oud VVD politicus Joris Voorhoeve.

Na dit leuke en lekkere intermezzo gingen we nog eens langs het wad kijken hoe het met de waterstand was gesteld. Laag water en dus allerlei vogels aan het foerageren zoals Tureluur, Scholekster, Groenpootruiter, Zilverplevier en Steenloper. Wat opvalt is dat veel vogels zo anders en meestal ook mooier van kleed zijn dan tijdens de herfstexcursie in het najaar.

Een overheerlijke barbeque

het maar een kort autoritje naar Kollumeroord. Daar werd ons, net als de eerste dag, weer een voortreffelijk diner geserveerd in de vorm van een barbecue. Niet zomaar een barbecue met een paar vette worstjes en een blaadje sla. Nee, het mocht met recht een diner genoemd worden, het was helemaal af. Na het eten gingen sommigen nog een wandeling maken in de rietvelden achter onze verblijfplaats op zoek naar Baardmannetjes met snorren en genieten van de ondergaande zon.

Martien van Dooren

Veel te snel was het weer tijd voor de boot. Gelukkig was er een extra terugvaart ingelast vanwege de drukte en het mooie weer en konden we een uur langer op het eiland blijven. De kapitein loodste de veerboot weer deskundig langs de zandbanken door de erg smalle vaargeul terug naar Lauwersoog. Tot onze schrik dachten we toch een vastloper te hebben toen de boot een kwartier stil kwam te liggen vlak bij de haven en de motoren uitgezet werden, maar dat was om ruimte te maken voor de uitgaande veerboot. Gelukkig maar. Terug op het vaste land was

Zaterdag 31 mei 2013 (door John Hermans)

‘Rondje Lauwersmeer’

Voor het ontbijt van acht uur toch nog even met mijn fototoestel langs het riet achter ons onderkomen gelopen. De wilgen kunnen niet zo goed tegen het water en je ziet een hoop dode takken. Dit is meteen het eldorado voor de Grote Bonte Specht. Horen doe je hem hier niet zo veel, maar geregeld kwamen er Grote Bonte Spechten foerageren. Vanuit de hoge wilgen verder op hoorden we weer de Wielewaal zingen. Vooral in populieren en wilgen in vochtige bossen kom je nog geregeld Wielewalen tegen. Helaas zie je ze bij ons amper of niet meer, maar zoals gezegd in de omgeving van het Lauwersmeer is de Wielewaal rond deze tijd dagelijks te horen op meerdere plaatsen.

***Voor het ontbijt al een Baardmannetje gescoord
(foto John Hermans)***

Op vrijdagavond zagen we mooi de Snor boven in het riet zingen en ook nu kwam ik hier weer een zingende Snor tegen, iets verderop gevolgd door het nestje Baardmannetjes. Ongeveer vijf jongen en de adulte Baardmannetjes vlogen alle dagen in dezelfde hoek rond op zoek naar voedsel; een prachtig gezicht en een soort die wij niet alle dagen zien. Na het ontbijt stond vandaag op het programma een rondje Lauwersmeer. We besloten om tegen de klok in te rijden zodat we de meeste zon in onze rug zouden hebben. De eerste stop was tussen Kollumerpomp en Zoutkamp waar een verhoogde schuilhut (de Baak, red.) staat, maar eerst moest je hiervoor een eind langs een uitgestrekt rietmoeras lopen. Al snel zagen we de prooi- overgave van een paartje Bruine Kiekendieven. Het mannetje jaagt en geeft, op kop vliegend, de prooi over aan het vrouwtje; ware luchtacrobatiek. Verder zagen we hier de soorten die bij het riet horen zoals de Rietzanger, Kleine Karekiet en Blauwborst. De Blauwborst is niet helemaal een rietsoort, want een vochtige omgeving met enkele bosschages is al voldoende maar in een omgeving met veel riet zie je beduidend meer Blauwborsten. Ook zagen we hier een voor ons bekende soort: de Roodborsttapuit.

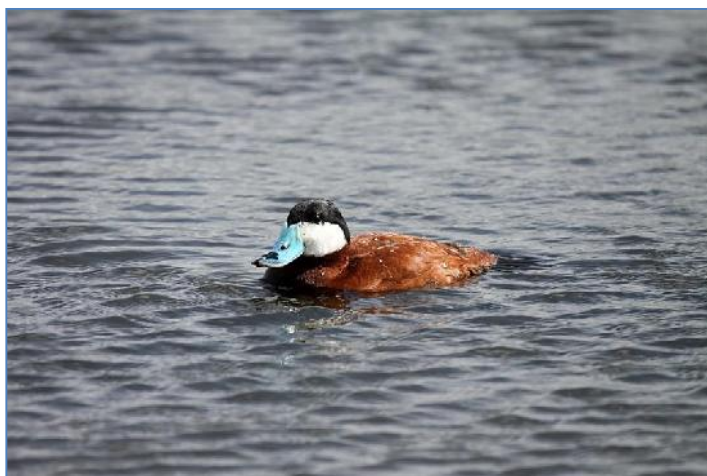
Tijdens het 'Rondje Lauwersmeer'

De volgende halte is de schuilhut bij het Jaap Deensgat. Voor vogelaars zijn dit, samen met de kijkhut bij Ezumakeeg, beroemde locaties waar jaarlijks allerlei zeldzame soorten worden waargenomen. Naar de hut wandelend zagen we in de bermen vele Gevlekte Rietorchissen staan. In de hut zagen we weer de broedende Boerenzwaluw die we tot op dertig centimeter konden benaderen. Na enige tijd zagen we ook weer de Reuzenster. Dit is een bijzondere soort met een heel bijzonder verspreidingspatroon. Ze broeden in Turkije, de Kaspische Zee (in het Engels heet de soort dan ook Caspian Tern) maar heel vreemd ook in Finland. Ze overwinteren in Afrika en jaarlijks komen er enkele Reuzensterren langs gevlogen op weg terug naar hun broedgebieden in Finland. Het Lauwersmeer is hierbij een vaste pleisterplaats, maar verder zie je de soort weinig in Nederland. Tijdens ons verblijf zagen we elke dag een Reuzenster, maar waarschijnlijk is dit steeds hetzelfde exemplaar geweest die hier meerdere dagen verblijft om aan te sterken om pas over enkele dagen weer verder te vliegen.

Verrassend vond ik het groot aantal Bontbekplevieren dat we nog zagen. Ik verwacht dat dit de exemplaren zijn die nog gaan broeden in het hoge noorden. Hier ligt nu nog sneeuw en meestal beginnen ze pas half juni/eind juni daar te broeden. In het Lauwersmeer vinden ze volop voedsel om daarna de lange tocht te maken, snel een broedsel groot te brengen en daarna weer terug naar Nederland. Voor zo'n vogel zie je dat het Lauwersmeer net zo belangrijk is als zijn broedgebied. Hetzelfde geldt voor de Rosse Grutto's die ook nog in behoorlijke aantallen aanwezig waren. Wel moet je goed kijken, want ook de Grutto was aanwezig. Rosse Grutto's in een groep kun je herkennen doordat er diep roodbruine mannetjes aanwezig zijn samen met grijs gekleurde vrouwtjes. Bij de Grutto's zie je dat ook de vrouwtjes enigszins rood gekleurd zijn zodat het verschil minder opvalt. Als je zo een groep Rosse Grutto's ziet valt het verschil meteen op. Verder zie je dat bij de mannetjes Rosse Grutto de roodbruine kleur tot aan de staart doorloopt terwijl bij de Grutto dit maar tot onderkant borst doorloopt. Ook in de vlucht kun je het verschil gemakkelijk zien: Rosse Grutto's hebben een compleet witte stuit terwijl Grutto's altijd een zwarte eindband hebben. Let er maar eens op als je weer Grutto's of Rosse Grutto's ziet.

Ook zagen we nog enkele Kemphanen. Ze broeden nauwelijks nog in Nederland, maar ik denk dat deze Kemphanen ook nog naar het hoge noorden gaan om daar te broeden. De Kemphaan heeft een zeer opvallend voorkomen. Er zijn Kemphanen met zwarte en bruine kragen: de honkmannetjes. De Kemphanen met witte kragen worden satellietmannetjes genoemd. De honkmannetjes verdedigen een stukje toernooiveld tegen andere honkmannetjes en de sterkste mannetjes paren met de vrouwtjes. De satellietmannetjes worden door de honkmannetjes gedoogd op het toernooiveld en mogen ook geregeld paren; zeg maar de voyeurs onder de Kemphanen. Sinds enige tijd is het ook bekend dat er mannetjes zijn (hooguit 1-2%) die veel op vrouwtjes lijken, maar dus mannetjes zijn en paren met vrouwtjes, zeg maar de travestieten onder de Kemphanen. Zo zie je maar weer dat ook in de vogelwereld niets menselijk vreemd is.

Ondertussen was het al voorbij de middag dus besloten we om naar de haven van Lauwersoog te rijden om een visje te gaan eten. Na de lekkere Kibbeling zijn we nog even het dorp Lauwersoog ingereden omdat hier al enkele dagen een Roodmus was gesignaleerd, maar helaas bleek deze vogel niet meer aanwezig. Daarna de Marnewaard bezocht. Door de week mag je hier niet komen, want het is een militair oefenterrein maar in het weekend is het wel toegestaan. Weinig te zien maar op het einde van de weg kom je uit bij een stuk buitendijks Gronings wad. Hier zagen we weer enkele typische wadbewoners zoals de Zilverplevier, Rosse Grutto, Bontbekplevier, Tureluur en de Eider.

Rosse Stekelstaart (foto Peter Noy)

Na een korte tussenstop iets voorbij de sluizen van Lauwersoog gingen we naar onze laatste stop voor deze dag:

Ezumakeeg. Dit is het mooiste stukje van het Lauwersmeer. Altijd zie je hier wel vogelaars die allerlei soorten vogels aan het waarnemen zijn. We begonnen bij het uitkijkscherm en hoorden van een vogelaar al meteen dat er een Rosse Stekelstaart te zien was. Dit is een Amerikaanse dwaalgast maar in dit geval denk ik dat het een ontsnapte vogel was, want de Rosse Stekelstaart was tot op enkele meters te benaderen. Ook op waarneming.nl stond de soort niet vermeld hetgeen meestal een teken

is dat het een zogenaamde 'escape' (ontsnapte vogel) is. Toch is het een mooie eend met zijn knalblauwe snavel en inderdaad heeft een Rosse Stekelstaart een stekelstaart. Verder nog gezien; Pijlstaart, Rosse Grutto, Grutto, Brilduiker, Zomer- en Wintertaling. Tijdens het kijken kregen we te horen dat bij de andere vogelkijkhut iets verderop enkele Steltkluten aanwezig waren, dus vlug ingestapt en naar de hut gereden. Vanuit de schuilhut konden we van dichtbij twee Steltkluten bekijken maar ze vlogen snel weg. De rest van de tijd zagen we ze een eind verder zitten. De Steltkluut broedt de laatste jaren geregeld in Nederland en vooral in Ezumakeeg. Normaal is dit een soort die je tegenkomt in Frankrijk, Spanje, maar zoals al gezegd breidt de Steltkluut in noordelijke richting uit. Tussen de Steltkluten zagen we ook veel Kluten en eigenlijk vind ik dit een mooiere soort dan de Steltkluut. Terug bij ons onderkomen meldde Peter Vlamings dat er een Middelste Zaagbek zwom die we ook nog mooi konden waarnemen. Tijdens de barbecue hebben we nog mooi de dag weer de revue laten passeren. Het blijft altijd interessant; een 'rondje Lauwersmeer'.

John Hermans

Zondag 1 juni 2014 (door Marlies Noy)

Om kwart voor zeven schoot ik uit bed. Snel naar buiten om de eerste sigaret te roken. Ik hoorde tientallen verschillende vogelgeluiden om me heen: Wat een schitterende ochtendaubade. Petra, Annie, Lia en ik bedachten vervolgens welke klusjes wij allemaal gingen doen als we hier een dag vrijwilligerswerk zouden doen: We zouden de buitenboel verven, de doucheknop en de stopcontacten repareren, de piepende deuren behandelen en wat stoelen neerzetten zodat je ergens je kleren op kan leggen. Nog genoeg te doen op Kollumeroord'. Maar ja, als je bekijkt hoeveel tijd Fokko en zijn collega's erin gestoken hebben om ons te verwennen met overvloedige en heerlijke ontbijtjes en diners, dan vergeet je die kleine ongemakjes! Na het ontbijt pakten we onze koffers vast in omdat dit alweer onze laatste dag was. Om negen uur zaten we met zijn allen in de auto op weg naar een tweeënhalf uur durende boottocht over het Lauwersmeer. We kwamen aan bij het pittoreske haventje in Oostmahorn en ik zag Jelle Romkes en zijn vrouw Els (de schippers) al druk bezig met het lappen van de ramen van het schip genaamd 'de Vlinderbalg'.

Boven op het dek in de open lucht

Het bleek een prachtige oude boot te zijn en navraag leerde mij dat de boot stamde uit 1924. De boot was goed bijgehouden en je kon aan allerlei details zien dat hij een respectabele leeftijd had. Zelfs de koffiepote waar Els de koffie uitschonk was antiek. De meeste vogelaars gingen boven op het dek zitten in de open lucht. De boot voerde ons over het grote Lauwersmeer en we kwamen langs allerlei weilanden en polders. We zagen veel watervogels, variërend van eenden, meeuwen en waterhoentjes. Maar ons uiteindelijke doel was het ontdekken van de Zeearend! Jelle trof deze reusachtige roofvogel meestal aan op zijn excursietochten. En ja hoor: Hij ontdekte hem, zittend hoog in een boom ergens ver weg in een bosrand. Op ons verzoek zette hij de boot een kwartiertje stil en de verrekijkers werden allemaal op scherp gezet. Ik kon hem met mijn kijkertje niet zo heel goed zien, maar zag wel dat het een enorme vogel moest zijn! Zijn vleugelspanbreedte is tweeënhalve meter. Na deze ontdekking voeren we op ons gemak weer terug naar het haventje. Het was een mooie tocht, waarbij we gelukkig niet onderweg zijn gestrand (net als vorig jaar).

De grote banken bij Ezumakeeg-Noord

Hierna reden we naar het uitkijkpunt waar we eerder al zo veel prachtige vogels zagen: Vogelkijkpunt Ezumakeeg. We posteerden ons weer voor of op de twee brede banken. Peter Noy's aanvankelijke vreugde bij de ontdekking van de zeer zeldzame Rosse Stekelstaart werd getemperd door de ontnuchterende opmerking van John dat dit een tamme eend was die ontsnapt moest zijn uit een volière of dierentuin. Ze komen hier niet voor in de vrije natuur. We zagen ook een Blauwborst met zijn twee jonkies even verderop op een zijweggetje. Mooi gezicht!

In de verte hoorden we het onmiskenbare geluid van een Roerdomp. Ook de Kleine Karekieten lieten zich van hun beste kant horen. De Steltkluten waren ook weer van de partij. Ineens veerde Sjan Noy op. Ze schreeuwde het uit: “Een Zeearend, een Zeearend...!” Warempel, ze had gelijk. Hoog in de lucht zeilde duidelijk, met het blote oog zichtbaar, een Zeearend. Sjan was terecht trots op ‘haar ontdekking’. Even later ontwaarden we nog een Zeearend in de lucht! Een vogel met een ‘sterretje’. Gerrit beweerde even later bij hoog en laag dat hij drie Zeearenden had gezien. Ach; een meer of minder, wat maakt het uit. De afkorting ‘BBZ’-tje werd weer gebruikt om aan te geven dat dit weer een hoogtepunt was! Verderop in de vogelhut konden we nog meer watervogels ontdekken. Om half drie was het weer tijd om naar de groepsaccommodatie te gaan waar we onze tassen weer in de auto’s laadden. De meesten van ons dronken nog wat op het terrasje en we bedankten Fokko met een bos bloemen en Peter Noy benadrukte nog maar eens hoe Fokko en zijn collega’s ons hadden omringd met goede zorgen. Fokko reageerde met de woorden dat wij in zijn ‘top 5’ voorkwamen. Hij bedoelde daarmee dat wij fijne gasten waren waar hij geen omkijken naar had: ‘s morgens al vroeg weg en ‘s avonds laat terug! Namens al de excursiegangers bedankte ik Peter met een bloemetje en presentje voor zijn voortreffelijke organisatie van de geslaagde voorjaarsexcursie naar het Lauwersmeer. Het was weer een excursie om in te lijsten.

Marlies Noy

Een drankje en een bedankje

Kijk voor meer foto's op: <http://www.mijnalbum.nl/Album=ZCPBF6LM>

Vogelwaarnemingen Hemelvaartexcursie naar Friesland 2014

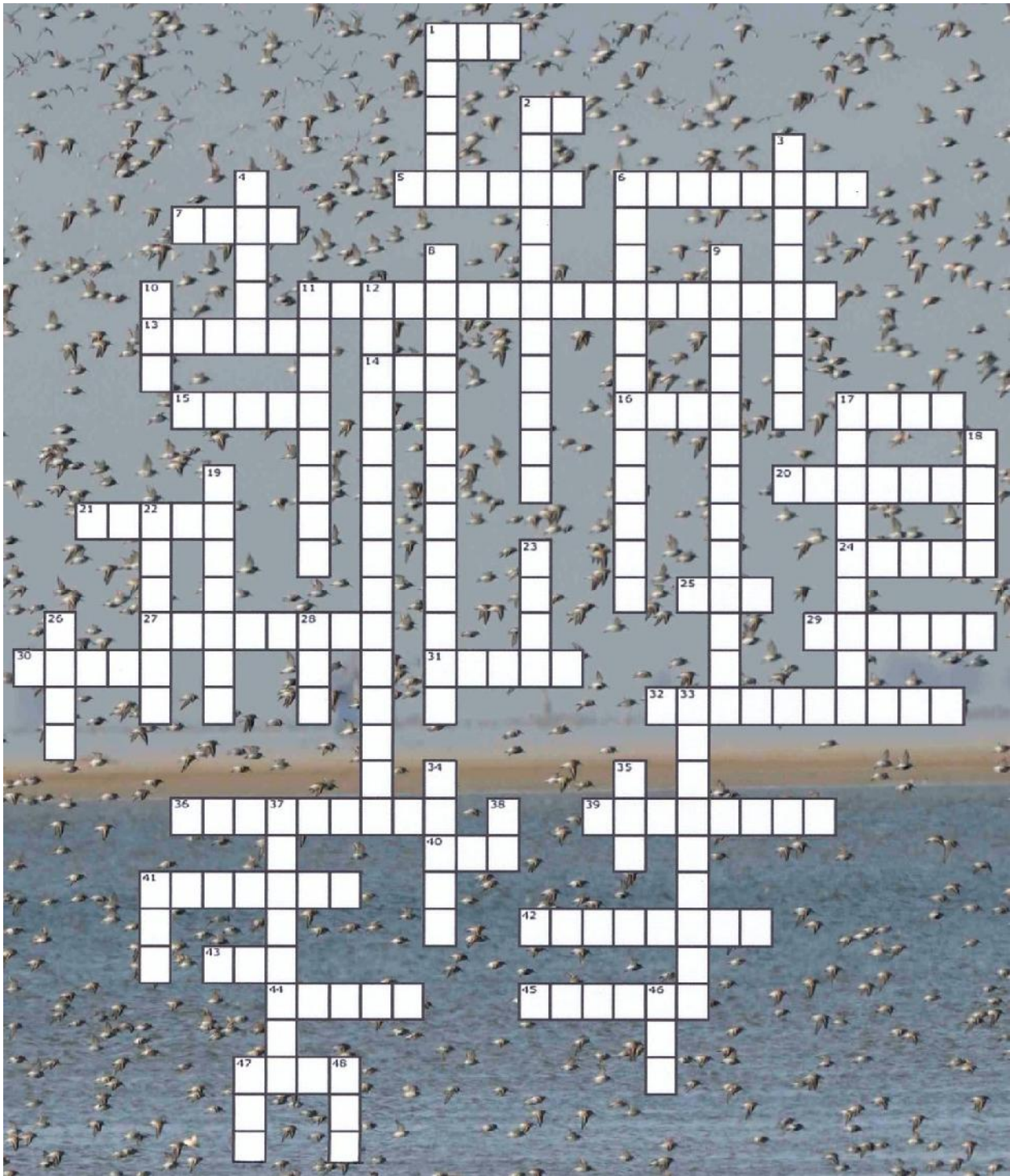
1. Aalscholver	42. Huismus	83. Slobeend
2. Appelvink	43. Huiszwaluw	84. Smient
3. Baardman	44. IJsvogel	85. Snor
4. Bergeend	45. Kauw	86. Spotvogel
5. Blauwborst	46. Kemphaan	87. Spreeuw
6. Blauwe Reiger	47. Kievit	88. Sprinkhaanzanger
7. Boerenzwaluw	48. Kleine Karekiet	89. Staartmees
8. Bontbekplevier	49. Kleine Mantelmeeuw	90. Steenloper
9. Bonte Strandloper	50. Kleine Zilverreiger	91. Steltkluut
10. Boomkruiper	51. Kluut	92. Stormmeeuw
11. Bosrietzanger	52. Kneu	93. Tafeleend
12. Braamsluiper	53. Knobbelzwaan	94. Tapuit
13. Brandgans	54. Koekoek	95. Tjiftjaf
14. Brilduiker	55. Kokmeeuw	96. Torenvalk
15. Bruine Kiekendief	56. Koolmees	97. Tuinfluiter
16. Buizerd	57. Krakeend	98. Tureluur
17. Canadese Gans (Grote)	58. Krombekstrandloper	99. Turkse Tortel
18. Eider	59. Kuifeend	100. Veldleeuwerik
19. Ekster	60. Lepelaar	101. Vink
20. Fazant	61. Meerkoet	102. Visarend
21. Fitis	62. Merel	103. Visdief
22. Fuut	63. Middelste Zaagbek	104. Waterhoen
23. Gaai	64. Nachtegaal	105. Waterral
24. Gele Kwikstaart	65. Nijlgans	106. Wespendif
25. Geoorde Fuut	66. Nonnetje	107. Wielewaal
26. Gierzwaluw	67. Oeverzwaluw	108. Wilde Eend
27. Grasmus	68. Pijlstaart	109. Winterkoning
28. Graspieper	69. Pimpelmees	110. Wintertaling
29. Grauwe Franjepoot	70. Purperreiger	111. Witte Kwikstaart
30. Grauwe Gans	71. Putter	112. Wulp
31. Grauwe Vliegenvanger	72. Reuzenstern	113. Zanglijster
32. Groenling	73. Rietgors	114. Zeearend
33. Groenpootruiter	74. Rietzanger	115. Zilvermeeuw
34. Grote Bonte Specht	75. Roek	116. Zilverplevier
35. Grote Lijster	76. Roerdomp	117. Zomertaling
36. Grote Mantelmeeuw	77. Roodborst	118. Zwarte Kraai
37. Grote Zilverreiger	78. Roodborsttapuit	119. Zwarte Roodstaart
38. Grutto	79. Rosse Grutto	120. Zwarte Specht
39. Havik	80. Rosse Stekelstaart (esc.)	121. Zwarte Stern
40. Heggenmus	81. Rotgans	122. Zwarte Zee-eend
41. Holenduif	82. Scholekster	123. Zwartkop

Toelichting: We hebben in totaal soorten 123 soorten gezien. Niet slecht! Toppers waren de Steltkluut, de Zeearend, maar ook de Reuzenstern en de Krombekstrandloper en Nonnetje en Middelste Zaagbek. Maar de Koekoek rode fase en het zien van de Snor op de avondwandeling waren ook waarnemingen die je niet vaak meemaakt.

Arend Vermaat

Friese vogelpuzzel (door Lia Mickers en Annie Vervest)

Van Lia Mickers ontvingen we een kruiswoordpuzzel die vooral bij de deelnemers aan de voorjaarsexcursie naar Friesland de nodige herinneringen op zal roepen. Veel puzzelplezier!

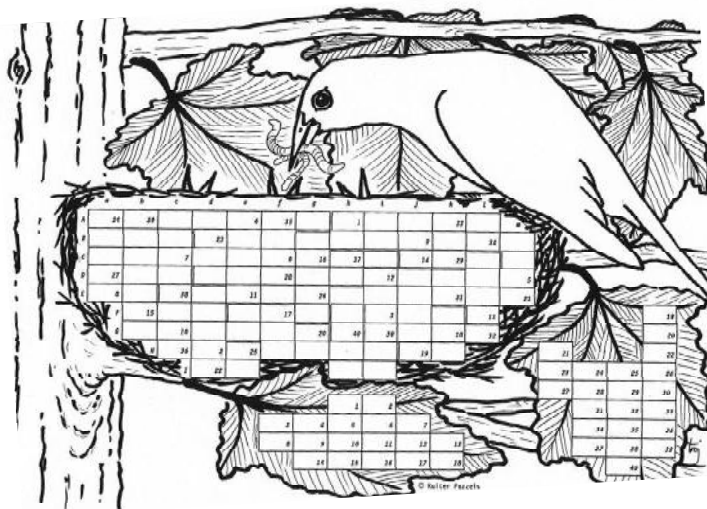
Horizontaal

1. kadoetje van Nobru
2. Vogelwacht (afk.)
5. zeldzame bloem
6. doorgezakte eend
7. wijst met z'n snavel naar zijn gulp
11. ontsnapte eend
13. zadelhoesje
14. weert muggen
15. bekende vogel die alle vogels noteerde
16. watervogel
17. luchtverplaatsing
20. groot gemis rondom de boot
21. naam van beheerder
24. broedvogel van de Wadden
25. buitenlands water
27. vechtersbaas
29. lekker groot ijskoud toetje
30. lunch voor John en velen
31. vervoermiddel
32. zeldzame vogel bij Ezumakeeg
36. man met maar één vrouw
39. big in het riet
40. vrouwelijk schaap
41. geven een waterconcert
42. Roerdomp in rosse buurt
43. vogel, zit ook in bier
44. het andere musje
45. gevonden op het strand
47. niet Vlaams

Verticaal

1. persoon die alles perfect geregeld heeft
2. rondvaartboot
3. grootst gespotte vogel
4. wijst met z'n snavel naar zijn snuut
6. plaats waar we verbleven
8. restaurant in Friesland
9. vogel met bakkebaardjes
10. mnl. hoogtepunt bij bijzondere waarneming
11. Friese rietgors
12. klein maar fijn eiland
17. kom mee naar buiten allemaal...
18. ongeschoren vogel
19. nice to meet you - vogel
22. onmisbare gluurder
23. duikeend
26. zoutig
28. aalscholver (afk.)
33. dank aan de dragers van dit kijkinstrument
34. plantenwereld
35. kun je op lopen bij eb
37. Roerdomp die zijn vader roept
38. wat hoort er bij het ontbijt
41. klein bruin vogeltje (afk.)
46. één van de musjes
47. lokroep-apparaat
48. instituut voor natuureducatie (afk.)

De Musjes,
Lia Mickers en Annie Vervest

Opm.: Op verzoek kunnen wij u de antwoorden per e-mail toesturen! ☺

Impressie voorjaarsexcursie Lauwersmeer

*¶ Je hebt mensen die lid zijn van de Vogelwacht,
Je hebt mensen die lid zijn van het IVN,
Je hebt mensen die Vogelwacht-IVN-er zijn
En je hebt mensen die IVN-Vogelwachter zijn. ¶*

Nou weet ik zelf nog niet of ik een Vogelwacht-IVN-er of een IVN-Vogelwachter ben. Maar ik weet wel dat ik ontzettend genoten heb, van de zoveelste perfect door Peter Noy georganiseerde voorjaarsvakantie. Ik zal proberen de thuisblijvers duidelijk te maken, wat er nou zo mooi is aan die voorjaarsvogelexcursiereizen. Het begint al dat Peter altijd mooi weer bestelt. Het mag dan regenen bij het vertrek bij de Groenhoeve en onderweg naar Friesland, maar daar aangekomen was het mooi 'vogelweer'. Ook de andere dagen hebben we geen drup regen meer gehad, alleen wat wind met zo nu en dan een klein zonnetje.

Fluitekruid

Hemelvaart viel dit jaar erg laat (29 mei, red.) en na een korte winter was het voorjaar erg warm. Dit heeft natuurlijk grote invloed gehad op de natuur. De bomen zaten vroeg in het blad, veel bloemen stonden vroeg in bloei. Toch was er wel een behoorlijk verschil met de natuur in onze woonomgeving en die in het noorden. Neem bijvoorbeeld het Fluitekruid. In Uden was hij zowat uitgebloeid, daar stond het nog een volle bloei. Dus hebben we er twee keer van kunnen genieten. Natuurlijk kleven er ook nadelen aan als de bomen al volop in het blad zitten, want de vogeltjes zijn moeilijker te spotten. Maar niet getreurd, er is nog genoeg te zien en van te genieten. Aan de oude rietstengels hebben we meerdere keren, van heel dichtbij, heel goed de Rietzanger kunnen zien en horen zingen. Een prachtig gezicht.

Maar als je naar het Lauwersmeer gaat, ga je natuurlijk voor de strand- en watervogels. Ook heel erg de moeite waard om eens op je gemak te bekijken. En dat doet de vogelwachter. Kijken, kijken en nog eens kijken, zit er tussen die honderden meeuwen, ganzen, of eenden nog een bijzonder exemplaar? Is het een Grote Zaagbek of toch de Middelste? Heeft hij nou wel dat bekende 'suikerklontje', is het dus een Krakeend of toch niet? Voor een IVN-Vogelwachter is en blijft het best moeilijk. Maar het genieten is er niet minder om, want het totaalplaatje is zóóó móóóí. Water, lucht, wolken, wind en heel veel vogels, hoe ze dan ook mogen heten. Wat is het ook mooi, om dan eens door een telescoop te mogen kijken van een echte vogelwachter en dan op de bijzondere kenmerken gewezen te worden!

Konikpaarden (foto Peter Noy)

Het Lauwersmeer is een van de Nationale Parken in Nederland met diverse kijkhutten zoals bijvoorbeeld Ezemakeeg en Jaap Deensgat. Dit prachtige deltagebied bestaat uit uitgestrekte graslanden, ondiepe waterpartijen en brede rietkragen. Echt een gebied waar je de Roerdomp kan horen. Daar hoefden we zelfs maar voor in de tuin van onze groepsaccommodatie 'Natuurlijk Kollumeroord' te gaan staan. Als je die een keer gehoord hebt, vergeet je het nooit meer. Heel bijzonder. Wat er bijna gewoon leek te zijn was de gevlekte rietorchis. Ook hebben we verschillende Konikpaarden gezien.

Vrijdags zijn we met de boot naar Schiermonnikoog geweest. Daar aangekomen kregen we de bestelde fiets en kon het rondje eiland beginnen. Coby en ik reden op een gegeven ogenblik alvast aan, in de veronderstelling dat we de anderen wel weer zouden treffen, maar wij waren de enigen die rechtsom begonnen. We snapten niet hoe dat kwam, totdat we hoorden dat je linksom direct bij een binnenwatergebied komt, waar heel veel vogels te zien waren! Wij zagen die vogels pas in de loop van de middag. Misschien weer dat verschil tussen een IVN-er en een Vogelwachter? Wij hebben niettemin genoten van de zon, zee, strand, duinen, heel veel bloemen en natuurlijk van de vele vogels met hun gezang, ons heerlijke lunchpakket en het fietsen op dat mooie eiland. We hebben zelfs ook nog eens rechtsom gefietst en weer was het genieten van de zon, zee, strand enzovoorts.

Op zondag hebben we een bootreisje gemaakt op het Lauwersmeer in de hoop de Zeearend te zien. Dat is ook gelukt, maar op grote afstand, dus waren we een beetje teleurgesteld. Gelukkig hebben we de Zeearend later op de dag beter gezien toen hij overvloog. Wat betreft overvliegen, we hebben diverse keren genoten van de kiekendief. Het blijft vooral in de lucht een geweldig mooie vogel. De zwaluwen fascineren me ook steeds weer. Ze komen daar in zulke grote aantallen voor en als de zon dan op hun verenpacht schijnt, verbaas ik me steeds weer hoeveel kleur ze hebben.

Huiszwaluw (foto John Hermans)

Het is inmiddels al weer half augustus en dit zijn zo maar een paar herinneringen die ik heb aan de reis naar het Lauwersmeer. Ik zou nog een hele poos door kunnen gaan over die geweldig gezellige dagen. Ik heb het bijvoorbeeld nog helemaal niet gehad over al het lekkere eten, iets minder: in vier dagen drie kilo aangekomen, over al die gezellige mensen die zijn mee geweest, over Tiny van Boekel die Coby en mij vanaf de Groenhoeve op donderdag tot de Groenhoeve op zondag overal naar toe reed met zijn auto. Ik zou zo zeggen, of je nou Vogelwachter of IVN-er bent of omgekeerd, ga volgend jaar eens mee met zo'n geweldig mooie voorjaarsexcursie.

Ik heb dit geschreven in samenspraak met Coby Dijkgraaf dus, hartelijk groet van Coby en Simone en misschien tot volgend jaar! ☺

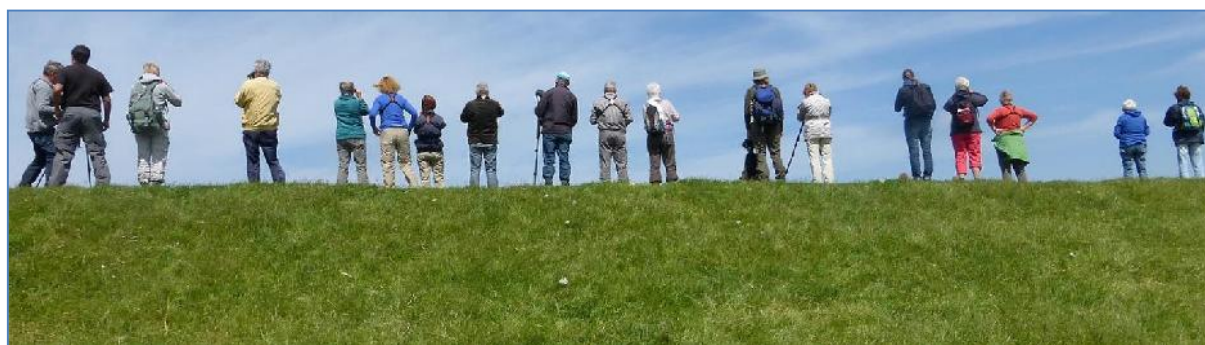
Simone van de Burgt

Noot van de Redactie: De Hemelvaartexcursie volgend voorjaar (14 t/m 17 mei 2015) gaat naar het Nationaal Park de Biesbosch!

Stayokay Dordrecht

Foto-impressie Hemelvaartexcursie naar Friesland

In gesprek meté òBart Geversô

Na bijna tien jaar ñIn gesprek meté ò en veertig interviews verder, had ik deze keer het laatste gesprek met Bart Gevers. Hij was diegene die er voor zorgde dat ik bij de Vogelwacht kwam, dus dat leek me een leuke afsluiter. Het was een interessant en openhartig gesprek. De laatste dusé

Vogelaar in hart en nieren

Bart woont met zijn vrouw Stephanie in de Bitswijk en heeft zijn huis mooi verbouwd. Zijn medewerking aan dit gesprek zegde hij onmiddellijk toe en hij praat voluit. Bart is een Vogelwachtlid van het eerste uur en vogelaar in hart en nieren. Altijd als hij buiten is, luistert en kijkt hij naar de vogels. Het zit hem in de genen. Zijn vrouw Stephanie zegt dat het wel eens irritant is wanneer hij tijdens de vele fietstochten weer eens wat hoort of ziet. Stephanie is trouwens ook van het begin af aan lid geweest. Helaas kan ze wegens gezondheidsredenen niet ver lopen, daarom is ze niet actief binnen de Vogelwacht. Ze zijn lid vanaf 1984 en het begon allemaal toen Stephanie in de krant een artikel zag over een piepcursus. Ze vroeg aan Bart of dat iets voor hem was. Hij heeft deze toen gevolgd. De cursus werd destijds gegeven door wijlen Jan van Dommelen, nog met behulp van een bandrecorder en koptelefoon. Dat gaat tegenwoordig wel anders! Er deden toen een stuk of vijftien leden en niet-leden mee. Na de cursus zijn ze beiden lid geworden en ging hij zich inzetten voor de club. Hij is ook duidelijk van mening dat als je ergens bij een club bent, je jezelf ook actief moet inzetten voor die club. Hij is altijd al begaan geweest met de natuur. Als jongen van dertien jaar was hij al op zoek naar sperwernesten samen met een vriend. Die vriend is voor een groot deel de aanleiding geweest om bezig te zijn in en met de natuur. Vanaf het begin al gingen Bart en Stephanie mee naar de Wadden. Ze waren onderdeel van een hecht groepje waar ze zich goed bij thuis voelden. Publiekswandelingen vond en vindt hij erg leuk om te doen. Het uitdragen van de liefde voor de natuur en specifiek de vogels ligt hem goed. Hij heeft de IVN-natuurguidsencursus gedaan in 1984, daar heeft hij het gidsen geleerd. Stephanie deed de cursus toen ook. Mensen wegwijs maken en enthousiasmeren, dat zit in zijn natuur en omdat hij zo duidelijk en enthousiast kan vertellen, spreekt het ook veel mensen aan. Eén keer tijdens een excursie zo goed zelfs, dat hem uit dankbaarheid geld aangeboden werd. Dat geld heeft hij vervolgens weer in de clubkas gestort. Zo'n spontane actie is natuurlijk wel leuk, maar de inzet van de Vogelwacht is en blijft dat de wandelingen laagdrempelig en gratis moeten blijven. In die tijd zat hij ook samen met Stephanie bij de nestkastenwerkgroep. Harrie Claasen was toen coördinator. Ze hebben ook nog meegeholpen de gaten van de oeverzwaluwwand te vullen en gingen toen met elke excursie mee. Ook inventariseren heeft hij meegedaan; BMP op Kooldert en de drie Vennen, kortom, hij was op vele fronten actief voor de Vogelwacht. Die telde in die begintijd nog maar veertig leden en deze leden werkten toen intensief samen.

Bestuurslid/Penningmeester

Na een paar jaar lidmaatschap kreeg de toenmalige penningmeester Jan van Dommelen ernstige rugklachten en ging stoppen met zijn taak. Bart heeft toen het penningmeesterschap overgenomen. Daarvoor zat hij al een paar jaar in het bestuur. Bart werkte toen al bij de bank, dus van cijfers en dergelijke had hij veel verstand.

In zijn bestuursperiode is de contributie overgezet naar de automatische incasso, een hele verbetering, want daarvoor ging alles nog in een schriftje. Hij moest wel toestemming krijgen van de ABN-AMRO, want het was destijds best wel fraudegevoelig. Bij het penningmeesterschap hoorde in die tijd ook de Vogelwachtwinkel. Die was toen natuurlijk nog niet zo uitgebreid als nu, maar het was toch weer een taak erbij. Nadat hij tien jaar penningmeester was geweest en twaalf jaar bestuurslid, werd het allemaal een beetje veel. Op zijn werk kreeg hij het steeds drukker en hij kon het bijna niet meer met elkaar combineren. Hij is toen gestopt en Jeroen van Vliet nam het van hem over als penningmeester. Daarna kwam Anita van den Acker die nu nog steeds penningmeester is. Dit was in 1996. Door zijn drukke baan kwam hij nog maar weinig aan wandelen of andere activiteiten toe en ergens 'slappend' lid van zijn ligt hem helemaal niet. Ook Stephanie had gezondheidsproblemen en kon niet meer mee met de wandelingen. Het contact met de hechte groep werd toen ook minder, de intensieve samenwerking verwaterde wat en dat vond hij erg jammer. Daarom heeft hij toen besloten zijn lidmaatschap op te zeggen, tot er weer een tijd zou komen dat hij wel weer actief kon zijn voor de Vogelwacht. Maar hij is nooit echt gestopt met vogelen. Hij hoort altijd alle vogelgeluiden en wil altijd zien wat het is.

Opnieuw lid geworden

Na een pauze van een aantal jaren mist hij het contact met de Vogelwacht en besluiten Stephanie en Bart om opnieuw lid te worden. Dat is nu zo'n vijf jaar geleden. Maar dan moet hij wel weer actief lid worden, anders werkt het niet. Deze keer gaat Bart zich inzetten voor de jeugdgroep als begeleider. Ook al hebben ze zelf geen kinderen en zijn ze bewust kinderloos, werken met kinderen vindt hij wel leuk, omdat ze vaak zo lekker fanatiek en spontaan zijn. Ook gidst hij weer tijdens publiekswandelingen en loopt hij meestal mee met de maandelijkse Maashorstwandelingen. Minder ervaren leden wegwijs maken, vindt hij leuk om te doen. Het educatieve element uitdragen, ligt hem goed.

Er zit weer een nieuwe broedatlas voor Nederland aan te komen en hier worden ook de wintervogels in meegenomen. Dit heet ook wel de gouden grittellingen. De tellingen lopen van 1 december 2012 tot 31 juli 2015. De nieuwe atlas wordt rond 2017 verwacht. Bart telt samen met Arend Vermaat een aantal kilometerhokken. Het uitdragen van kennis kwam ook in zijn werk terug. Hij werkte bij de ABN-AMRO en hij zou nooit iets aan een klant verkopen waar hij niet zelf achter staat. Hij praatte zelfs met zijn klanten over vogels en ging soms met ze de Maashorst in. Goede voorlichting is noodzakelijk en voor Bart essentieel. Soms vond zijn baas dat hij daar teveel tijd voor nam. Nu hebben de banken de laatste jaren behoorlijke imagoschade opgelopen en Bart had daar ook last van. Toen er een reorganisatie aan zat te komen, heeft hij het met zijn baas kunnen regelen dat hij kon stoppen met werken. Hij is nu een paar maanden thuis en moet nog wel wat wennen aan het idee. Er is genoeg te klussen in huis en ze gaan regelmatig fietsen in de natuur, dus echt vervelen doet hij zich niet. Bovendien heeft hij nog wel andere hobby's, zoals biljarten (niemand mag aan zijn wekelijkse biljartavond komen), koken (iedere dag), puzzelen, fietsen met Stephanie, lezen en films kijken. Hij heeft door de jaren heen een verzameling van 1.250 films (dvd's) bij elkaar gesprokkeld. Dat betekent heel wat uurtjes kijkplezier.

***Vogels kijken zit Bart
in zijn genen***

Jeugdgroep

Bart is nu al een jaar of vijf begeleider bij de JeugdVogelwacht. De groep bestaat dit jaar al weer tien jaar. Peter van de Braak is hier coördinator en die is ook jaren geleden via Bart lid geworden. Verder zijn Bart Gras, Koos Doorten, John Opdam, Jolanda Rutten, Stijn van Gils en Hermien Verkuijlen begeleider van deze jeugdgroep. Per excursie wordt er iemand aangewezen die de excursie mag organiseren. De groep heeft nu twaalf leden, er mogen nog wel enkele leden bij. De leeftijd is onlangs verlaagd, om wat meer aanwas te krijgen. Kinderen tussen de acht en vijftien jaar mogen zich aanmelden bij de jeugdgroep. Begin van het schooljaar is er een persbericht uitgegaan voor wat meer ledenaanwas. Er is ook al actie ondernomen om de scholen aan te schrijven en reclame te maken voor de groep. Maar de concurrentie is groot, er is veel te doen voor de jeugd in Uden, zeker op zaterdagochtend. Toch is er weer een leuk programma samengesteld voor het komende schooljaar. Ze beginnen in september met een wandeling langs het Duits Lijntje, in oktober doen ze aan trektellen, in november gaan ze weer naar de Sovondag, waar veel voor de kinderen wordt georganiseerd. Verder schilderen ze nestkasten en hangen die bij het natuurspad van de Groenhoeve, doen ze mee met wilgen knotten (sVLU), is er een big day en mogen ze 'vogels verjagen' op de vliegbasis. Ook is er een excursie met als thema rovers, in samenwerking met de werkgroep stootvogels. Als het soms regent geven de kinderen daar niets om, het gaat om het beleven, ervaren, struinen en genieten. Maar wel met respect voor de natuur, dat is belangrijk om mee te geven aan de kinderen. Normaal gesproken gaan er geen ouders mee met de excursies. Kinderen gedragen zich vaak toch anders dan wanneer de ouders er bij zijn. Wel wordt er één keer een excursie georganiseerd waar de ouders wel mee mogen. Dit voorjaar was dat met de nachtzwaluwx excursie en de ouders hebben genoten, soms wel meer nog dan de kinderen. De Nachtzwaluwen werden dan ook goed gezien en gehoord. En als begeleiding is het toch een prettiger idee, dat als je met andermans kinderen 's avonds het donkere bos ingaat, er ouders meegaan. De verantwoordelijkheid wordt dan wat gespreid.

Bart geeft uitleg aan de jeugdgroep

Toekomst

Bart is van plan om ook in de toekomst actief te blijven voor de Vogelwacht, zeker nu hij meer tijd heeft. De jeugdgroep, het gidsen en het tellen geven hem veel voldoening. Wel zegt hij er duidelijk bij dat hij geen verplichtingen meer wil. Geen bestuursfunctie of iets dergelijks, want als het goed weer is wil hij zijn caravan kunnen pakken en wegwezen. Dan wil hij niet gehinderd worden door allerlei verplichtingen naar de club toe. Die tijd heeft hij gehad. Natuurlijk is de Vogelwacht blij dat hij weer 'terug' is en hopelijk kunnen we nog lang van zijn enthousiasme en inzet genieten.

Redactie... iets voor jou?

Zijn er leden die het stokje van mij over willen nemen binnen de redactie? Daar is nu door mijn vertrek uit de werkgroep een vacature ontstaan. Samen met Peter Noy als coördinator, Jan-Willem en John Hermans, Mignon van de Wittenboer en Martien van Dooren kom je vier keer per jaar bij iemand thuis bij elkaar om de onderwerpen van het Bruuijsel te bespreken. Er wordt dan weer een mooi lezenswaardig Bruuijsel gemaakt, waar iedereen trots op is! Voor mij is het na vijftien jaar redactie en tien jaar 'In gesprek met...', tijd voor iets anders. En Peter, nog bedankt voor de mooie bloemen!

Liesbeth Verkaar

JeugdVogelwacht Uden bestaat tien jaar

✂Kinderen tussen de acht en vijftien jaar kunnen hier aan meedoen✂

De Udense JeugdVogelwacht is in september a.s. tien jaar actief. Het nieuwe seizoen is op zaterdag 20 september om 9.00 uur van start gegaan bij de brug over de Leijgraaf aan de Munterweg in Uden. Na een korte kennismaking ging de jeugd naar het Duits Lijntje, tussen Uden en Volkel. Iedere derde zaterdag van de maand wordt een activiteit georganiseerd waarbij het motto is 'Echt naar buiten'. De activiteiten duren tot ongeveer half twaalf. Geïnteresseerde jongeren tussen de acht en vijftien jaar, met passie voor buiten, zijn van harte welkom. Op proef meedraaien is gratis.

Volgens begeleidster Jolanda Rutten konden de jongeren zich die ochtend van harte uitleven. “We zijn naar het ‘Duits lijntje’ geweest, tussen Uden en Volkel. Er valt daar altijd wat te beleven voor de jeugd. Daarnaast hebben we een bezoek gebracht aan een oeverwaluwenwand en hebben naar waterdiertjes gezocht. Ook diverse leuke vogelsoorten hebben we gespot”, aldus Jolanda Rutten. De ervaren begeleiders kunnen tijdens de tochten veel vertellen over alle bijzondere dingen die de kinderen zelf ontdekken in de natuur. Jolanda Rutten: “Vaak zitten kinderen uren binnen, TV kijken, bankhangen of gamen, terwijl het buiten vaak erg leuk is of kan zijn. Maandelijks organiseren wij een buitenactiviteit voor de kinderen, waarbij wij merken dat de kinderen zich dan helemaal kunnen uitleven.” Tijdens het schooljaar (september tot juli) wordt maandelijks een zaterdagochtend georganiseerd voor de jeugdige deelnemers waar iedere keer een ander thema aan verbonden is. Denk aan activiteiten als het maken en hangen van nestkasten en voederplankjes, ringen van uilen, herkennen van vogelgeluiden (Big Day), scheppen van waterdiertjes en een werkdag in de bossen of heide (VLU). Ook gaat de groep een ochtend naar vliegbasis Volkel om daar ‘vogels te verjagen’. Aangeraden wordt stevige schoenen of laarzen en warme kleding mee te nemen.

‘Echt naar buiten!’

Aanmelden JeugdVogelwacht

Elke derde zaterdag per maand op zaterdagochtend wordt er een activiteit georganiseerd. Kinderen uit Uden en omgeving, tussen de pakweg acht en vijftien jaar, kunnen zich aanmelden bij de JeugdVogelwacht (de kosten bedragen tien euro per jaar). Op proef meedraaien is geen probleem. Het complete jaarprogramma is te downloaden via de website www.vogelwachtuden.nl (klik op Jeugd).

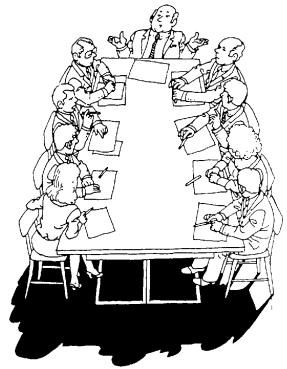
Voor aanmelden of meer informatie, neem telefonisch contact op met Peter van de Braak, telefoon: 0413-253586.

De Jeugdgroep schildert nestkasten

Geslaagde coördinatorenavond

Op donderdag 11 september zijn de werkgroepcoördinatoren weer bij elkaar geweest voor hun jaarlijkse bespreking in de Groenhoeve. Het thema van deze avond was ‘de stand van zaken per werkgroep, mogelijke knelpunten, hoe werf je nieuwe (jonge) leden en stimuleer je hen om zich aan te sluiten bij een werkgroep?’ Naast de bestuursleden Jan-Willem Hermans, José Escher, Peter van de Braak en Jacques Raats waren de volgende coördinatoren aanwezig: Leo Ballering (Nestkasten), Koos Doorten (Winkel), Wil Verbossen (Senioren), William van der Velden (Stootvogels) en Peter Noy (Clubblad/PR). De werkgroepen Inventarisatie (Arend Vermaat) en Uilen (John Opdam) hadden zich hiervoor afgemeld.

Jan-Willem gaf de aftrap door aan te geven dat het een informele bijeenkomst is, waarbij iedereen zijn zegje kan doen. “Het is de bedoeling dat we elkaar informatie doorgeven zodat we weten wat er zich binnen een werkgroep afspeelt, waar zitten eventuele knelpunten en hoe kunnen we dat samen oplossen”, aldus Jan-Willem. Leo opperde dat hij voldoende medewerkers binnen zijn werkgroep heeft, maar dat vers bloed altijd welkom is. Vervolgens ontspon zich een discussie over het feit dat nieuwe leden zich wat moeilijker aansluiten bij een werkgroep binnen de Vogelwacht. Het kan zijn dat bepaalde activiteiten, bijvoorbeeld het trektellen, door het specialistische karakter wat afschrikken. Als vereniging ziet men graag dat nieuwe leden zich wat actiever opstellen, dat geeft nog meer dynamiek binnen de club (en dus ook nieuwe ideeën). Leo gaf aan om voor nieuwe leden een wandeling in het centrum van Uden te organiseren waarin hen op de meest gangbare vogelsoorten gewezen wordt. De telresultaten kunnen dan misschien binnen zijn werkgroep worden gebruikt. Nadat verschillende opties waren doorgenomen wil het bestuur (jaarlijks?) een ‘laagdrempelige’ activiteit (event) organiseren voor de ‘juvenile’ leden, waarbij het aangename met het nuttige wordt gecombineerd. Denk aan een wandeling in de Maashorst, met een hapje en een drankje. Voorafgaande of tijdens de activiteit wordt informatie verstrekt over de werkgroepen. De betreffende coördinatoren zijn hier uiteraard ook bij aanwezig. Het doel van deze bijeenkomst is om de nieuwe leden beter te leren kennen, waarbij wederzijdse interesse kan worden gepolst. Een voorstel is verder om de oude huisfolder van de Vogelwacht aan te passen naar een modernere versie. In deze nieuwe folder wordt in het kort uitgelegd wat de Vogelwacht zoal doet, welke werkgroepen actief zijn evenals een aantal praktische zaken zoals het adres van de Groenhoeve, Natuurcentrum de Maashorst etc. De nieuwe leden (van de afgelopen jaren) worden hiervoor te zijner tijd persoonlijk uitgenodigd.

Een rondje langs de overige werkgroepen leert dat zij prima draaien, maar dat nieuwe enthousiastelingen altijd welkom zijn. Dit geldt voor de werkgroep Stootvogels en Senioren (leeftijd is niet van belang volgens Wil Verbossen). Koos Doorten is met zijn team druk bezig om de Winkel nog verder te professionaliseren. “De website, waarop een aantal artikelen staat vermeld, moet nog wat aangepast worden”, vertelt Koos. Ook het clubblad loopt erg goed. “We staan verbaasd over de hoeveelheid kopij die we iedere keer ontvangen. Dit betekent dat veel mensen enthousiasme en betrokkenheid tonen bij de vele activiteiten die er worden georganiseerd. Qua publiciteit hoeft de Vogelwacht niet te klagen. We staan regelmatig in de krant of worden vernoemd in een of ander interview of Tv-uitzending”, aldus een enthousiaste Peter Noy.

Om tien uur had iedereen zijn zegje gedaan en werd de vergadering afgesloten met de opmerking dat het volgende coördinatorenoverleg op donderdag 10 september 2015 plaatsvindt op dezelfde locatie en dezelfde tijd. We gaan er vanuit (en vertrouwen erop) dat dan alle coördinatoren acte de présence geven! ☺

Peter Noy

Dagexcursie naar Tiengemeten

Deelnemers: Willie Bergmans, Bianca van Beugen, Martien van Dooren, Koos Doorten, José Escher, Dieny Fleuren, Petra Hermens, Wil van Hout, Jan Nabuurs Theo Peters, Harrie Rooijackers, Lies Schoenmakers, Simone Schraven, Mark Stevens en Jos van der Wijst.

Het was gelukkig mooi weer op deze zondagmorgen (15 juni 2014) zodat we met vier volle auto's om acht uur op weg konden naar het eiland Tiengemeten. Vorig jaar had deze excursie ook op de agenda gestaan en het was zo goed bevallen dat er waarschijnlijk een traditie van gemaakt gaat worden. We hadden ruimschoots de tijd, want de veerboot vertrok pas om tien uur. Aangekomen op de parkeerplaats bij Nieuwendijk in Zuid-Beijerland was er nog voldoende tijd voor een kopje koffie uit de thermoskan alvorens we aan de overtocht over het Hitsertschegat, ook wel Vuile Gat genaamd, begonnen. Tijdens de oversteek werden onder andere Visdief en Kleine Mantelmeeuw gespot. Maar veel tijd was er niet want na tien minuten stonden we al op Tiengemeten. Er moest een keuze gemaakt worden tussen een wandelroute over het westelijk gedeelte van het eiland en een over het oostelijk gedeelte. De keuze viel op het westen, alhoewel de wijzen uit het oosten kwamen volgens iemand uit de groep, waarop een ander weer reageerde met: 'het geluk is met de dommen'. Maar het werd toch een prachtige wandeling. Leuk was dat er in de groep drie recent nieuwe vogelwachtleden bij waren. Altijd weer gesprekstof over wie het zijn en waar ze verstand van hebben. Vogels, bloemen en planten, fotografie. Al keuvelend en kijkend naar de vogels waren we zo een eind weg. Rietgors, Kluut, Kleine Zilverreiger en niet te vergeten de Rode Guichelheil en Kattendoorn. Toch goed dat er ook een echte bioloog bij was. Doordat het eiland voor een groot gedeelte weer terug is gegeven aan de natuur, onder andere door het doorsteken van de rivierdijk aan de zuidzijde, komen er diverse heel bijzondere rodelijst soorten voor. Bij de ruïne van een aardappelschuur draait het wandelpad weer terug in oostelijke richting. Grutto, Bontbekplevier en Bosrietzanger worden gehoord en gezien. In de verte wordt na enig speurwerk ook de Bruine Kiekendief signaleerd. Terug bij het beginpunt van de westelijke wandelroute laat ook de Rietzanger zich van zijn beste kant aanschouwen en dat is recht van voren, zodat je mooi in zijn oranje gekleurde keeltje kunt kijken tijdens het zingen.

Oostelijke of westelijke route?

Op een bankje op de Vlietberg, het hoogste punt op het eiland, werd een picknickpauze ingelast. Uitkijkend over een wijds landschap staan te midden van het water twee eenzame huisjes, voormalige schaftlokalen voor landarbeiders en rietsnijders. Daar tussen door worden twee foeragerende Dwergsterns gezien. Na de pauze splitst de groep zich op voor de laatste paar uur. Sommigen lopen een stuk de oostelijke wandelroute, anderen gaan ook de oostelijke wandelroute maar dan in andere richting, omdat daar een kijkhut zou zijn die vóór vier uur, de laatste veerboot, nog te halen moest zijn. Maar dat bleek niet zo te zijn.

Tegen vieren was iedereen toch weer op tijd bij het haventje, want niemand wilde op het eiland blijven overnachten hoe mooi het er ook was. Het Vuile Gat zwemmend oversteken was ook geen aantrekkelijk alternatief. Conclusie over deze dag: prachtig weer, prachtige natuur, gezellige groep, veel vogels gezien met uitzondering van de steltjes.

Waargenomen soorten (57):

Zilvermeeuw, Tjiftjaf, Fitis, Huismus, Groenling, Merel, Winterkoning, Bosrietzanger, Fazant, Canadese Gans, Smient, Bontbekplevier, Dwergstern, Grutto, Tureluur, Roodborsttapuit, Koekoek, Rietzanger, Zwartkop, Kleine Karekiet, Huiszwaluw, Boerenzwaluw, Gierzwaluw, Blauwe Reiger, Nijlgans, Veldleeuwerik, Rietgors, Slobeend, Krakeend, Wilde Eend, Zanglijster, Kleine Zilverreiger, Kluut, Knobbelzwaan, Ringmus, Kokmeeuw, Waterhoen, Meerkooit, Putter, Houtduif, Lepelaar, Spreeuw, Witte Kwikstaart, Kuifeend, Ekster, Tafeleend, Zomertaling, Scholekster, Aalscholver, Visdief, Kleine Mantelmeeuw, Fuut, Zwarte Kraai, Kauw, Grauwe Gans, Brandgans en Bruine Kiekendief.

Canadese Gans (foto Marc Gottenbos)

Martien van Dooren

Honderd dagen gierzwaluwen

Arnold van Laanen, woonachtig in Volkel en sinds drie maanden lid van Vogelwacht Uden, heeft het mysterieuze leven van broedende Gierzwaluwen van dichtbij gevolgd. Hij heeft daarvoor een webcam in zijn gierzwaluwnestkast aangebracht. De beelden op het YouTube filmpje zijn werkelijk fascinerend. Vanaf geboorte tot en met het uitvliegen van de jongen.

*Gierzwaluw
(foto John Hermans)*

Volgens Van Laanen broeden er al jaren gierzwaluwen in zijn wijk. Sinds vier jaar is het hem gelukt om een koppeltje gierzwaluwen in een kunstnest te laten broeden. “Hierbij zijn inmiddels acht jongen groot gebracht. Vandaar mijn interesse voor gierzwaluwen en uiteraard ook voor andere vogels”, aldus Arnold.

Kijk (klik) voor de filmbeelden op:

<https://www.youtube.com/watch?v=eBZsuGxXv5I>.

Arnold van Laanen,
Volkel

Een vogelreis naar IJsland (16 tot en met 23 juni 2014)

Via de reisorganisatie Birdingbreaks had ik een reis geboekt naar IJsland. Ik was niet de enige want maar liefst veertien personen uit geheel Nederland gingen mee. De reis stond onder leiding van Debby Doodeman en Godfried Schreur. (binnen de Vogelwacht voor velen een bekende als reisleader van diverse van onze reizen naar Spanje). Half juni is het in IJsland zo'n tien tot vijftien graden Celsius, al gauw vijf graden onder het niveau wat wij gewend zijn. We hadden tijdens de gehele reis veel bewolking, maar gelukkig niet al te veel regen. Je moet zien dat rond deze tijd alles net aan het broeden is, dus de beste tijd voor een vogelaar om IJsland te bezoeken. IJsland is ongeveer twee keer zo groot als Nederland, wij hebben tijdens deze reis alleen maar het gedeelte bezocht wat links in IJsland ligt, Snaefellness en het gedeelte wat bovenin ligt, Myvatn. Hierbij een impressie van mijn ervaringen tijdens deze reis:

Maandag 16 juni

Na de landing in Reykjavik zagen we als eerste soorten Witte Kwikstaarten en Kleine Mantelmeeuwen. Ondanks dat IJsland een geweldig land is om vogels te spotten, moet je er wel rekening mee houden dat veel soorten niet aanwezig zijn. In totaliteit zie je maar tussen de zestig en zeventig soorten. Mezen kom je er bijvoorbeeld niet tegen, maar ook veel alledaagse kleine zangvogels zoals Fitis en Tjiftjaf zijn totaal afwezig. Wel opvallend is dat een soort als de Winterkoning wel ooit IJsland heeft weten te vinden. Je ziet ze hier vooral tussen de lava broeden. De meeste zagen wij langs de kust bij de kliffen waar ze broeden. Een eind voorbij Reykjavik hadden we langs de kust onze eerste tussenstop en daar werden al meteen enkele interessante soorten vastgesteld zoals de IJsduiker, Roodkeelduiker, Wilde Zwaan, IJslandse Grutto, Middelste Zaagbek en Grote Barmsijs. De IJsduiker is een Amerikaanse soort die wél IJsland heeft weten te bereiken, maar het Europese vasteland weer niet. Het viel mij op dat je ze overal langs de kust tegenkwam. Het is dus zeker geen zeldzaamheid. Enkele dagen later hoorden we de baltsroep van de IJsduiker, een heel mooi, droevig geluid wat op een kilometer afstand nog te horen is; IJsland op zijn best. Tegen de avond kwamen we aan in ons hotel in Olafsvik. Na het eten zijn we de haven ingelopen waar we konden genieten van de Drieteenmeeuwen en de Noordse Stormvogels die tot op enkele meters afstand te benaderen waren. Ondanks dat IJsland wel helemaal onder de poolcirkel ligt wordt het er toch nauwelijks donker, dus tot laat in de avond kun je nog fotograferen en genieten van allerlei vogels.

Noordse Stormvogels

Dinsdag 17 juni

Vandaag hebben we een rondrit gemaakt om de vulkaan Snaefellsjokull. Door de bewolking hebben we de berg niet echt gezien, maar het zicht was gelukkig goed genoeg om vogels te bekijken. Al snel reden we langs een klif waar Noordse Stormvogels broedden. Na vele opnames van Noordse Stormvogels in de vlucht te hebben gemaakt is het me toch gelukt om enkele mooie vliegbeelden te maken. De stormvogels zijn allemaal herkenbaar aan de karakteristieke neusbuis. Het zijn bij uitstek zeevogels die continu op zee kunnen doorbrengen.

Het teveel aan zout dat ze dan binnenkrijgen kunnen ze door middel van de neusbuis weer uitscheiden. Hierin onderscheiden ze zich van bijvoorbeeld de meeuwen die dit niet hebben en regelmatig weer naar gebieden toe moeten met zoet water. In het water zagen we ineens drie mannetjes Harlekijneend zwemmen. Voor ons een prachtige soort want de Harlekijneend vind je in Europa alleen maar op IJsland. Ook dit is een Amerikaanse soort die IJsland als enig Europees land heeft weten te vinden. Rond deze tijd vind je de mannetjes hoofdzakelijk langs de kust. Ze hebben de paring al achter de rug en gaan dan in groepen naar de kust. De vrouwtjes broeden ondertussen in het binnenland langs snelstromende rivieren. Pas toen we enkele dagen later bij zo'n snelstromende rivier bij Myvatn kwamen kregen we het eerste vrouwtje te zien. De mannetjes zijn prachtig gekleurde eenden, gelukkig zijn ze dit nog rond dit tijdstip, want iets later in het jaar krijgen ze een overgangskleed waardoor ze er veel minder fraai uit zien. Verder zagen we hier enkele Zwarte Zeekoeten, Grote Burgemeester, Grauwe Franjepoten en een zeehond.

Op ongeveer het meest westelijke puntje van Snaevelsness kwamen we uit bij een aantal kliffen waar een groot aantal zeevogels broedden. Naast de Noordse Stormvogels en Drieteenmeeuwen zagen we hier ook andere klifbroeders zoals Zwarte Zeekoet, Alk, Papegaaiduiker, Zeekoet en ook enkele Kortbekzeekoeten. De Kortbekzeekoet is een broedvogel van de Noordpool regio en bereikt op IJsland zijn meest zuidelijke broedgebied. Met zijn witte streep bij de snavel en een nog donkerder verenkleed is de Kortbekzeekoet te onderscheiden van de Zeekoet die er ook veel zat te broeden en waardoor je het onderscheid goed kon zien. Weer door het binnenland rijdend zagen we verschillende keren Alpensneeuwhoenders en enkele Sneeuwgorzen en ook een Poolvos. Helaas begon het te regenen, maar in Hellnar konden we even schuilen in een plaatselijk natuurmuseum. Toen het weer iets beter werd, zag ik buiten meteen al enkele Vetbladen groeien. Dit is een plantje waar er in Nederland nog maar enkele tientallen van te vinden zijn. Het is een typische veenplant. De grond is niet goed genoeg om het Vetblad van het nodige voedsel te voorzien en daarom vangt Vetblad net als Zonnedauw ook insecten. Op het blad (daarom Vetblad) zit een kleverige substantie waar insecten op afkomen en dan vast blijven plakken. Zoetjes aan zorgt het Vetblad er dan voor dat het insect verteerd wordt en de voedingsstoffen komen zo in de plant terecht. In IJsland vind je het Vetblad op heel veel plaatsen. Tijdens een wandeling iets later kon ik tot op enkele meters een mannetje Grauwe Franjepoot fotograferen. Bij de Franjepoten zie je dat de mannetjes broeden en de vrouwtjes met meerdere mannetjes paren die daarna het broeden verzorgen. Het mooie is dat hierbij de vrouwtjes het fraaist gekleurd zijn en de mannetjes minder mooi zijn, zij moeten een schutkleur hebben want ze moeten tijdens het broeden niet opvallen.

***Harlekijneend (boven)
en
Papegaaiduiker (onder)***

Woensdag 18 juni

Deze dag maakten we een boottocht en bezochten we enkele eilandjes. Voordat we bij Stykkisholmur op de boot stapten kwamen we langs een klein meertje waar we enkele Witbuikrotganzen zagen die nog naar Spitsbergen of Groenland moesten en naderhand zagen we vanaf de foto's dat er ook nog een gewone Rotgans tussen zat, die eigenlijk thuis hoort in Siberië en ook voor IJsland een zeldzame soort is. Verder dichtbij een mannetje Harlekijneend waar ik redelijk een foto van heb kunnen maken en een kolonie Noordse Sterns. Ik liep over de weg maar werd toch enkele keren behoorlijk fanatiek aangevallen door een Noordse Stern die zeker honderd meter verderop zat te broeden. Je ziet in IJsland veel kolonies Noordse Sterns. Enkele keren zagen we dat ze behoorlijk tekeer gingen tegen de schapen die kennelijk te dicht bij de nesten kwamen. Op de boot bezochten we enkele eilandjes waar we broedende Kuifaalscholvers en Zeekoeten zagen en op een laag zandig eilandje zaten een aantal Papegaaiduikers. Zij broeden in hollen, dus niet op de kliffen, daarom zie je ze alleen op dit soort eilandjes of langs de kliffen boven op de eilandjes.

Donderdag 19 juni

Vandaag een reisdag helemaal naar Myvatn boven in IJsland. Kort voor Akureyri zien we bij een rivierloop ineens grote aantallen Kleine Rietganzen, ook weer zo'n specialiteit van IJsland. Het broeden was kennelijk al voorbij want we zagen veel ouderparen met jongen hier langs de oever van de rivier lopend. Het is de beste plek in IJsland om Kleine Rietganzen te zien want verder kwamen we ze niet tegen. In de buurt van ons onderkomen bij Brekka zagen we IJseenden met jongen en iets verderop enkele IJslandse Brilduikers. Het mannetje van de IJslandse Brilduiker is gemakkelijk te herkennen van de gewone Brilduiker (die overigens niet in IJsland voorkomt) doordat de IJslandse Brilduiker een ovaal witte vlek heeft tegenover een ronde witte vlek bij de Brilduiker. De andere dagen rondom Myvatn zagen we veelvuldig IJslandse Brilduikers, het is hier een algemene soort. Op het terrein van ons onderkomen zagen we telkens een paartje Velduilen die verder in de heuvels kennelijk zaten te broeden want vrijwel elke dag zagen we in dezelfde omgeving deze Velduilen.

De IJslandse Brilduiker heeft een ovaal witte vlek

Vrijdag 20 juni

Vandaag gaan we de omgeving van Myvatn verkennen. Myvatn is een binnenmeer en de naam Myvatn betekent Muggenmeer. Er zitten er heel veel maar gelukkig steken ze niet dus de overlast valt mee. Door de hoeveelheid muggen is het een ontzettend vogelrijk gebied en elke vogelreisorganisatie heeft dan ook Myvatn in het reisprogramma staan. Onderweg naar Myvatn zien we een Giervalk. Bij Myvatn aangekomen kijken we over het meer en zien allerlei vogels zoals IJseend, Topper, Kuifeend, Smient, Noordse Stern en enkele Kuifduikers met jongen. Ook kwamen de Grauwe Franjepoten vlak langs de kant langs gezwommen.

Mannetje (links) en vrouwtje Grauwe Franjepoot

Na het Sigurgeir's bird bezoekerscentrum bezocht te hebben, waar we nog mooi Zwarte Zee-eenden zagen, hebben we de busjes geparkeerd bij de brug over het riviertje de Laxa. Deze rivier loopt vanuit Myvatn naar de zee. Het riviertje volgend zag ik al snel een vogelfotograaf met waadpak die van dichtbij een IJslandse Brilduiker aan het fotograferen was. Ik heb er ook bij gelegen maar niet in het water maar op de kant en heb prachtige opnames van de IJslandse Brilduiker kunnen maken. Het valt op dat veel vogels hier veel minder schuw zijn dan bij ons. Naast deze IJslandse Brilduiker kwamen ook de IJseenden en Grauwe Franjepoten dichtbij mij langs. Als je er ooit komt zeker een aanrader. Iets verder langs het snelstromende riviertje zag ik enkele vrouwtjes Harlekijneenden telkens het woeste water induiken. Langs deze rivier broeden ze en al duikend in de rivier halen ze het voedsel voor hun jongen. Zoals al gezegd, geen mannetje te bekennen, die zitten al te luieren langs de zeekust en helpen niet mee met het grootbrengen van de jongen. Later op de dag hebben we de moddervelden bij Hverir bezocht, een toeristische attractie waar je tegenwoordig zelfs geld voor moet betalen maar zeker de moeite waard. Tijdens het rondlopen zie je overal kokende modder en stomende geisers. We logeerden in Brekka in lodges en voor het eten moesten we een heuveltje oplopen om bij de laatste lodge telkens te gaan eten. Hier naar toe lopend zagen we op een van de lodges een Alpensneeuwhoen zitten. Na het eten zat het Alpensneeuwhoen er nog. Ook tijdens het benaderen met het fototoestel bleef dit Alpensneeuwhoen gewoon zitten en sommigen van ons hebben zelfs goede opnames met het mobieltje kunnen maken. In Finland waren ze allemaal even schuw maar kennelijk wist dit Alpensneeuwhoen dat ze gewoon kon blijven zitten.

Zaterdag 21 juni

Vandaag staat de walvissafari vanuit Husavik op het programma. Een aantal jaren geleden werd er vanuit deze plaats nog volop gejaagd op walvissen maar nu is het een van de toeristische hoogtepunten van IJsland. Het hele dorp staat in het teken van walvistochten en van heinde en ver komen toeristen om hier walvissen te zien. Ik had gelukkig een plaatsje boven op de boot zodat ik met mijn fototoestel alle kanten op kon om de walvissen te fotograferen. Al snel hadden we een Bultrug in het vizier. Daarna duurde het nog een hele tijd voor we er weer een zagen.

Bultrug

Jammer genoeg kwamen we hier iets te laat bij. Ik zag met de verre kijker minstens twee maal de Bultrug geheel uit het water komend, maar toen wij bij de Bultrug aankwamen was de Bultrug met zijn vin hard op het water aan het slaan. Daarna zagen we verderop een heel grote walvis waarvan je telkens alleen maar zijn rugvin kon zien maar aan de grootte wisten wij al snel dat dit de Blauwe Vinvis moest zijn. Het grootste dier op aarde wat ooit heeft bestaan en nog

IJslandse Grutto

steeds bestaat, groter dan destijds alle dinosaurussen. Met een lengte van dertig meter is de Blauwe Vinvis net zo lang als het bootje waar wij op zaten en het gewicht bedraagt maar liefst 150 ton. Onvoorstelbaar als je dan ziet dat ze zich voeden met zo ongeveer het kleinste diertje dat er in de oceanen rondzwemt, krill (een klein kreeftje). Verder zagen we vanaf de boot nog grote aantallen Papegaaiduikers vliegen die hier op een nabij gelegen eiland broeden, maar waar je niet bij mag komen en ook kwamen we een Grote Jager tegen. In het binnenland zie je veel Kleine Jagers maar hier in Husavik vind je dus de Grote Jager. Terug in Husavik bezoeken we nog even de visfabriek voor in het dorp. Hier zitten veel Noordse Stormvogels, een enkele Grote Burgemeester en ook een leucistische Grote Mantelmeeuw (dit is een witte vorm maar geen albino want die heeft rode ogen) die oppervlakkig op een Grote Burgemeester lijkt. Terug bij ons onderkomen in Brekka besluit ik nog alleen te gaan wandelen. Hierbij heb ik fraaie opnames kunnen maken van Koperwieken, IJslandse Grutto's, Tureluurs en de Velduil. Veelvuldig hoor je boven je ook het baltsen van de Watersnip. Hierbij zie je dat de Watersnip schuin naar beneden vliegt. Ondertussen worden de buitenste staartveren iets naar buiten gekanteld waardoor je een vreemd ratelend geluid hoort.

Zondag 22 juni

Omdat we op maandag nog een lange rit te gaan hebben op weg naar huis besloten we om vandaag in de omgeving van ons onderkomen te kijken naar vogels. We reden een weg in waar al snel langs de kant van de weg groepen Goudplevieren zaten. Iets verderop zagen we op een weipaal een Giervalk zitten. Kennelijk had de Giervalk het gemunt op de Goudplevieren. Iets verderop kon ik mooie opnames maken van een Goudplevier en een Regenwulp in de vlucht en op een weipaal. Daarna richting monding van de rivier de Laxa gereden. Hier kwamen we bij een boerderij uit waar enkele Engelse biologen al een hele tijd verbleven. Al pratend met ze kregen we van de boer toestemming om een eind een pad langs zijn weilanden te mogen inlopen.

Regenwulp in de vlucht

Dit bleek een super idee te zijn. Al na vijftig meter vlogen de IJslandse Grutto's en Watersnippen je om de oren. We liepen langs een sloot en al snel zagen we hier mannetjes en vrouwtjes Grauwe Franjepoten heel dichtbij. De sloot was maar twee meter breed en de Franjepoten kwamen telkens langs gezwommen. Een eind verderop kregen we een Roodkeelduiker met twee jongen in het vizier.

We moesten er langs dus we waren bang dat we de Roodkeelduiker zouden storen en dat ze zou opvliegen, maar de zorg voor de jongen was zo groot dat ik een Roodkeelduiker tot op vier meter langs heb zien zwemmen, uiteraard volop foto's makend; een pracht moment en een van de hoogtepunten van deze reis. Later op de dag hebben we de Godafoss (Goden waterval) bezocht. Dit is een van de vele prachtige watervallen die IJsland bezit, wel druk met toerisme maar ondanks dat zagen we toch nog diverse Harlekijneenden.

Maandag 23 juni

Vandaag de terugtocht naar huis. Het is precies dezelfde weg zoals we gekomen waren en alles bij elkaar een autorit van ongeveer zeven uur. In de middag kwamen we aan bij het vliegveld van Keflavik en tegen de avond kwamen we op Schiphol aan.

Alles bij elkaar 67 vogelsoorten (als je een rondrit door IJsland maakt zou je hooguit nog enkele soorten meer kunnen scoren) waarvan we vele soorten prachtig mooi hebben kunnen waarnemen. IJsland is voor een vogelaar zeer de moeite waard.

John Hermans

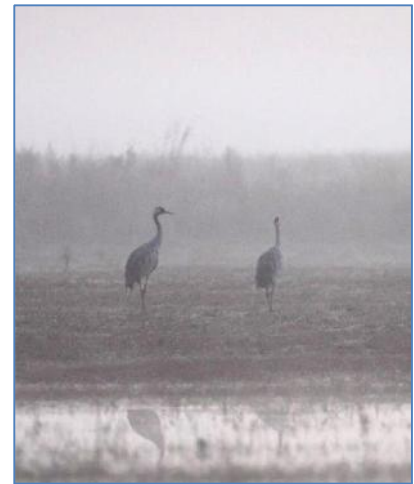

Godafoss (Goden waterval)

Opening trektelseizoen 2014

Zo eind juli begint het bij de trektellers van de Vogelwacht behoorlijk te kriebelen: het nieuwe telseizoen staat voor de deur. Vier spannende maanden waarin het telkens weer afwachten is of er verrassende nieuwe soorten gezien worden of oude records gebroken gaan worden. En dat kunnen records zijn van het maximum aantal dat van een soort op één dag gezien is, maar ook het maximum in een telseizoen of juist de eerste dan wel laatste datum waarop een soort gedurende het trektelseizoen is waargenomen. Al deze gegevens worden door de tellers nauwgezet genoteerd en vervolgens ingevoerd op de website van trektellen.nl. Hierdoor is niet alleen een schat aan informatie van onze 'eigen' telpost Brobbelbies-Noord beschikbaar, maar is het ook mogelijk de najaarsgegevens van bijna honderd andere Nederlandse telposten te bekijken.

Maar telposten waar de tellers het zo goed voor elkaar hebben als op Brobbelbies-Noord zijn er maar weinig te vinden: hier hebben de tellers de beschikking over een keet die van alle gemakken voorzien is, de nodige bankjes en behoorlijk wat enthousiaste tellers. Dat laatste zorgt ervoor dat telpost Brobbelbies-Noord één van de weinige posten in Nederland is waar dagelijks geteld wordt. En dit jaar is er op de telpost door de natuurontwikkeling in de Maashorst een leuke attractie bijgekomen. Waar in het verleden de hoge maïs in augustus en september het uitzicht van de trektellers nog verstoorde, is dit jaar een ruige vlakte ontstaan. Een deel daarvan ligt zo laag dat er na regenachtige perioden een heus ven ontstaat. Ideaal natuurlijk voor vogels op trek die even willen rusten. Dit zogenaamde Palmven heeft al voor de nodige leuke waarnemingen gezorgd: Kemphaan, Tureluur, Zwarte Ruiter en Bosruiter zijn soorten die we in het verleden in de Maashorst nauwelijks aan de grond zagen. En wat te denken van de twee overnachtende Kraanvogels die Harry Claasen op 27 augustus in het Palmven zag staan. Een mooier begin van een dag trektellen kun je je haast niet voorstellen. Dat sfeervolle beeld willen we je natuurlijk niet onthouden.

***Kraanvogels bij Palmven
(foto Harry Claasen)***

Het telseizoen begon voor de tellers behoorlijk spannend toen op drie augustus drie plevieren overvlogen waarover het volgende werd genoteerd: *“Om 08.10 uur vlogen er drie grote plevieren over met donkere vleugels, lichte buik en donkere keel/kop, luid roepend, geluid ter plekke gecontroleerd en leek op Vorkstaartplevier. De vogels werden helaas te laat opgepikt om goed in te kunnen schatten.”* Een spectaculaire waarneming die dus helaas niet tot zekere determinatie leidt. Andere leuke waarnemingen die in augustus werden gedaan zijn: dertien Zwarte Ooievaars waarvan zelfs één groep van zes exemplaren, totaal 99 Ooievaars (68 op één dag!), vier Duinpiepers en vijf Visarenden. Een leuke afsluiting van de eerste telmaand vormde de Purperreiger die eerst naar de Hofmansplassen vloog en later inviel bij het Palmven.

Op de website van Vogelwacht Uden zijn via de knoppen 'Werkgroep' en vervolgens 'Trektellen' de weekverslagen van 2014 te vinden. Leuk om te lezen wat er op het telpunt allemaal gezien is. Maar zeker zo leuk is het natuurlijk om zelf een keer mee te tellen. Er zijn iedere dag tellers aanwezig waar je een hoop van kunt leren.

Bron: Weekverslagen Trektellen 2014 door Arend Vermaat.

Kraanvogels overnachten na 40 jaar in de Brobbelbies

♠Natuurgebiedje Palmven magneet voor zeldzame vogelsoorten♠

Op dinsdagavond 26 augustus en de daaropvolgende ochtend hebben leden van Vogelwacht Uden vier Kraanvogels bij het Palmven aan de rand van de Brobbelbies ontdekt die daar de nacht hebben doorgebracht. Dat was al veertig jaar niet gebeurd. Dit in 2013 door Staatsbosbeheer gerestaureerde natuurgebiedje ligt in natuurgebied de Maashorst in Noordoost-Brabant en heeft een bijzondere aantrekkingskracht op zeldzame vogelsoorten. Door de vernatting van het gebied worden er soorten gezien zoals Kleinste Jager, Kluut, Lepelaar, Kempphaan, Purperreiger, Grote Zilverreiger en Zwarte Ooievaar.

Volgens Leo Ballering, lid van Vogelwacht Uden en coördinator voor zeldzame broedvogels van Sovon Vogelonderzoek Nederland, is het de bedoeling dat de komende jaren het hele gebied aangekocht en verder vernat wordt. “Tot de zeventiger jaren was de Brobbelbies en het bijbehorende Palmven een nat gebied, waar je in de herfst Kraanvogels hoorde trompetteren. Door de intensivering van de landbouw en ruilverkaveling is het oorspronkelijke Palmven verloren gegaan en het gebied verder verdroogd; dat ging ten koste van de biodiversiteit”, weet Ballering. Sinds 2010 is men bezig om de oorspronkelijke natuurwaarde van dit gebied weer terug te krijgen. In 2013 is door Staatsbosbeheer het oude Palmven gedeeltelijk in ere hersteld en is een aantal afwateringsloten gedempt. De daarbij afgegraven grond is gebruikt voor de aanleg van een tweetal ecoducten die de Maashorst verbinden met het noordelijker gelegen

Herperduin. De vernatting had onmiddellijk effect. Dit jaar hebben er zeker zeven paar Kleine plevieren succesvol gebroed naast de Kwartel en verscheidene Kieviten. Daarnaast is er een groot aantal steltlopers gezien die normaliter niet in de Maashorst waargenomen worden zoals Bontbekplevier, Bonte Strandloper, Bosruiter, Groenpootruiter, Kempphaan, Kluut, Lepelaar, Oeverloper, Tureluur, groepen Watersnippen, Witgat, Wulp, Zwarte Ooievaar, Purperreiger en Grote zilverreiger. Al die vogels trokken roofvogels aan als Slechtvalk, Smelleken, Boomvalk, Ransuil, Grauwe, Blauwe en Bruine Kiekendieven. De mooiste waarneming was echter de volwassen Kleinste Jager, een echte zeevogel, die op 28 mei op Kieviten joeg en daar waarschijnlijk overnacht heeft; vanaf 2000 is deze soort maar zes keer in Brabant waargenomen.

*Kraanvogel
(foto Marc Gottenbos)*

Biodiversiteit

Kraanvogels zijn sierlijke vogels en een stuk forser dan een Ooievaar. Ze trekken rond deze tijd vanuit hun broedgebieden naar hun overwinteringsgebieden in Zuid-Spanje en noordelijk Afrika. Ze gebruiken daarbij vaste verblijf- en pleisterplaatsen als Rügen (Duitsland), Lac de Der (Frankrijk) en Extremadura in Zuid-Spanje. “Dat ze hier overnachten is vrij uniek en voor zover wij weten is het voor het eerst in veertig jaar dat er hier Kraanvogels overnacht hebben. Een duidelijk bewijs dat de vernatting van het gebied de biodiversiteit ten goede komt”, aldus een glunderende Ballering.

Bron: - Natuurberichten met tekst van Leo Ballering
- Persbericht

Iedere derde zaterdag van de maand komen ze bij elkaar om te beleven wat vogels kijken is. Soorten als Klapekster, Nachtzwaluw en Kerkuil pronken op hun waarnemingslijsten. JeugdVogelwacht Uden is hét voorbeeld voor alle volwassen leden. Een verslag van de activiteiten mag als eidooier dan ook niet ontbreken in het Bruujssel.

Seizoen 2013/2014

Nachtvogels

Als laatste activiteit van dit seizoen wilden we wat speciaals gaan doen. Een avondwandeling waarbij de ouders ook aanwezig mochten zijn leek ons wel geschikt hiervoor. Wat een geluk hadden we die zaterdagavond zeg. De zon kwam laat in de middag op en ging pas laat onder, waarbij we dus nog lang licht hadden. Het was dan ook 21 juni, de langste dag van het jaar. Het afgelopen seizoen hebben we op de zaterdagochtenden veel gezien, van Kruisbekken, Goudvinken, Uilen tot roofvogels. Maar ook waterdieren en vlinders hebben we gezocht en bekeken. Maar nachtvogels zoals de Nachtzwaluw hadden veel van de jeugdleden nog nooit gehoord of gezien.

Om 21.00 uur stonden we met onze jeugdleden en hun ouders en grootouders op de parkeerplaats Slabroek. Van daaruit zijn we richting de telpost gereden. Hier zagen we de zon prachtig ondergaan, het beloofde een droge avond te worden!

Op de telpost hebben we verteld over de Fazant, Patrijs en natuurlijk de kleinste van deze drie, de Kwartel. Deze Kwartel komt pas in mei in het broedgebied aan en heeft dan al een hele reis achter de rug. Maar uiteindelijk zoekt deze wel een mooi granenveld op. We hoopten deze dan ook vrij snel te horen, maar helaas, het geluid 'kwik-me-dit' kregen we niet te horen. Dan maar eens vertellen over de volgende soort die we deze avond wilden zien of horen; de Nachtzwaluw. Met diverse foto's en het geluid van een MP3 speler vertelden we over het geheimzinnige leven van deze 'zwaluw'. Na het aandachtig aanhoren van deze verhalen zijn we richting de bossen gelopen. Halverwege het zandpad toch maar eens luisteren of er toch een Kwartel wakker was. En ja hoor, ver weg hoorde we de Kwartel roepen, waarschijnlijk was deze naar de telpost gelopen waar we eerst stonden. Maar opeens klonk het geluid ook wel erg dichtbij. Tussen de maïs zat er een Kwartel hard te roepen: 'kwik-me-dit..... kwik-me-dit...' Wow!

Kwartel (foto Marc Gottenbos)

Ondertussen begon het al wat donkerder te worden, waarbij de kans op Nachtzwaluwen groter werd. Met zijn allen over de stroomdraad, die sommige zelfs met blote handen vasthielden. Het gebied de Drie Vennen staat binnen onze club wel bekend om de Nachtzwaluwen! Naast de Drie Vennen (of zijn het er nu vijf?) zijn er diverse heidevelden omringd door berken en naaldbossen.

Na een tijdje lopen hebben we even kort het geluidje van de Nachtzwaluw laten horen. Maar dit was eigenlijk helemaal niet nodig, want al vrij snel hoorden we er eentje in de verte ratelen ‘RRRRRRRRRRRRRRRRRRRRRR’... Dus ook maar die kant opgelopen, maar voordat we er aankwamen zagen we er al eentje vliegen, of nee twee, nee zelfs drie vlogen er over de heide. We zagen zelfs de witte vlakken in de vleugels en de staart. Af en toe gingen ze in een den zitten, maar dan waren ze moeilijk terug te vinden. Wat verderop hoorden we er weer één en plotseling vlogen er twee achter elkaar aan, zelfs tot op vijf meter van ons af, wat hebben we deze mooi gezien. In totaal hebben we die avond er wel zeven gezien of gehoord!

Tussendoor hebben we maar even pauze genomen en een lekkere koek gegeten! Maar eigenlijk hadden we hier niet eens tijd voor, want ook de vleermuizen begonnen te vliegen. Bart had een BAT recorder meegenomen, dit is een apparaat waarmee we de hoge frequenties van de vleermuis kunnen horen. ‘Toek-toek-toek-toek’ kwam er vrij snel voorbij, dit was de Dwergvleermuis. Een wat minder snel ‘toek-toek’ kregen we ook te horen, dit was de Grootoorvleermuis. Onze dag, eh, avond kon niet meer stuk!

Na al dit moois zijn we weer naar onze auto's gelopen, want het was ondertussen al laat geworden. Met een goed gevoel hebben we dit seizoen afgesloten. Op naar een nieuw jeugdseizoen!

Programma JeugdVogelwacht 2014-2015		
Datum	Omschrijving	Locatie
20 september	Duits Lijntje	Leijgraaf
18 oktober	Vogels waarheen?	
29 november	SOVON dag Hele Dag!	Ede
20 december	Voeding	Groenhoeve
17 januari	VLU wilgen knotten	Kersenboomgaard
21 februari	Vogelsport	Sportpark Uden
21 maart	Big Struinen	
18 april	Vogels Verjagen	Vliegbasis
16 mei	Rovers	
21 juni	Boerenerfvogels	

Op een avond in juni zijn we met de jeugdbegeleiders bijeen gekomen. Hierbij hebben we onze ervaringen en nieuwe ideeën voor de jeugdgroep besproken. Maar natuurlijk hebben we ook een nieuw programma in elkaar gezet.

Met onze begeleiders kijken we weer uit naar het nieuw seizoen.

Echt naar buiten?

Ken jij kinderen die wel warmlopen voor een grote portie natuur op elke derde zaterdag in de maand en hier erg graag tijd voor vrij willen maken? Laat ze contact opnemen met mij, zodat ze zich op kunnen geven. Een keer vrijblijvend meelopen kan natuurlijk altijd.

Opgeven kan op www.vogelwachtuden.nl klik op ‘Werkgroep’ en dan ‘Jeugd Vogelwacht’.

Jeugdcoördinator, Peter van de Braak (telefoon: 0413-253586).

Groenoverleg met Gemeente Uden

Nog net voor de vakantieperiode hebben IVN, Vogelwacht en VLU kennis gemaakt met wethouder Matthie van Merwerode, portefeuillehouder natuur en landschap en duurzaamheid en milieu. We ontvingen hem in de Groenhoeve en hebben daarna het Groenhoevepad bekeken. Een ontspannen bijeenkomst waar we niet inhoudelijk zijn ingegaan op het coalitieprogramma en de wensen van de natuurverenigingen. Dat hebben we wel gedaan direct na de vakantieperiode.

Wat willen we als natuurverenigingen?

Voor een goede woon-, werk- en leefomgeving en een goed vestigingsklimaat is de ruimtelijke kwaliteit van groot belang. De natuurverenigingen vragen daarom aandacht voor een verder herstel en een verdere ontwikkeling van bos, natuur, landschap en groen. Meer concreet:

1. Streven naar een rijke natuur via de versnelde realisatie van het natuurnetwerk op de Maashorst en de ecologische verbindingszone Meerkensloop;
2. Streven naar een fraai landschap, onder andere via de versnelde realisatie van ons lokaal landschappelijk raamwerk ('Groene Ruit rondom Uden'), landschappelijke inpassing van grote bouwwerken in het buitengebied via erfbeplanting;
3. Streven naar ecologisch/geïntegreerd bosbeheer en sanering van functies, die niet in bossen thuishoren (illegale campings en recreatieterreinen);
4. Streven naar ecologisch groen, onder andere via de omvorming van cultuurlijk groen naar natuurlijk groen en de aanleg van twee extra hoogstam kersenboomgaarden;
5. Realiseren van wijst herstel op Slabroek, Hengstheuvel en Kooldert;
6. Verbinden/ontsnippen van bos, natuur, landschap en groen met elkaar.

Deze punten hadden we direct na de verkiezingen al naar de politieke partijen gestuurd om die mee te nemen in het coalitieprogramma. Dat programma is natuurlijk niet zo gedetailleerd. De meeste onderwerpen genoemd in de eerdergenoemde zes punten zijn niet nieuw en al min of meer bestaand beleid, in uitvoering of gepland. We willen er echter zeker van zijn dat deze punten de nodige aandacht blijven houden bij het nieuwe college.

Met de wethouder zijn we tot de conclusie gekomen dat het coalitieprogramma 'Samen voor een vitaal Uden' voldoende aanknopingspunten heeft, en zeker niet strijdig is, om onze wensen voor de komende jaren te realiseren. We hebben afgesproken dat we de zes punten nu verder uitwerken en dan voorleggen aan de gemeente. Al met al een positieve eerste kennismaking en overleg met de nieuwe wethouder.

Joep van Lieshout

Verrassende excursie naar Zouweboezem

“Het terrein Zouweboezem ligt ten zuidoosten van Ameide en ten westen van de Zouwekade. In het noorden van het gebied is het natuurontwikkelingsgebied ‘De Boezem’ gelegen. In het gebied komen Purperreiger, Roerdomp, Bruine Kiekendief, Porseleinhoen, Kwartelkoning, Zwarte Stern, Blauwborst en Krakeend voor. Eén van de grootste broedkolonies voor Purperreigers van Nederland bevindt zich in dit gebied. Het terrein bestaat voornamelijk uit rietvelden, waarvan een gedeelte jaarlijks in de winter gemaaid wordt en een gedeelte het karakter van overjarig rietland heeft. Binnen het gebied komen waterpartijen voor waarin verschillende verlandingsstadia aanwezig zijn. De Zouweboezem is te overzien vanaf de Zouwenkade en de Zouwendijk. Het natuurontwikkelingsgebied De Boezem bestaat voor het grootste gedeelte uit een moerassige vegetatie van lisdodde, mattenbies en pitrus. Daarnaast komen ook hier talrijke moeras- en rietvogels voor. Verder bestaat het terrein uit bosschages, welke veelal doorgeschoten grienden en elzenbroekbosjes zijn of het karakter hebben van elzensingels.”

Dit bericht stond te lezen bij de maandagenda. Wie wordt er dan niet nieuwsgierig om ook daadwerkelijk in dat vogelrijke gebied(je) rond te struinen. En inderdaad op de bewuste zondagmorgen (29 juni 2014) met een weersvoorspelling van een buig weertype in het midden van het land, stonden zo’n achttien fanatieke vogelaars om vijf voor acht bij de Groenhoeve toen ik aan kwam fietsen. En onderweg kwamen er nog eens drie bij. In Nuland sloot nog een auto aan met Theo en z’n vrouw en later op de Lekdijk stond Simone al een tijdje op ons te wachten om ook mee te wandelen. Gelukkig was Koos ook weer van de partij! Er waren zo’n vijf personen die ik nog niet eerder had ontmoet. Het blijkt dus dat nieuwe leden belangstelling tonen voor de excursies die georganiseerd worden! Onderweg hadden we contact met elkaar via zogeheten Walkie Talkies en als ik de verslagen lees van andere excursies is dat gebruikelijk om daardoor tezamen dezelfde route te volgen. Dat was maar goed ook want nadat we de afslag Vianen hadden genomen bleek er een wegblokkade naar Ameide en konden we met elkaar communiceren toen we een wegomleiding moesten volgen. Uiteindelijk werd deze hobbel genomen en ook Simone die zoals gezegd ergens op de Lekdijk stond te wachten kon worden meegenomen naar het begin van het wandelpad dat we in zouden slaan. Vlak voordat we het gebiedje naderden zagen diverse enthousiastelingen reeds in de auto de Purperreiger vliegen. Die was dus al gescoord. Nadat de auto’s geparkeerd waren zagen we een kiekendief (vrouwje bruine kiek) en daarna vloog een mooie Sperwer aan ons gezichtsveld voorbij.

Purperreiger (foto Marc Gottenbos)

Tijdens de weg naar Zouweboezem was het schitterend weer. Het zonnetje scheen uitbundig, er waren wel wolken in de lucht, maar daar ging geen enkele dreiging vanuit. Zodra we onze eerste schreden hadden gezet op het pad dat we zouden volgen, kwamen er enorme druppels uit de lucht. De meesten van ons liepen heerlijk in hun bloesje/T-shirt met korte mouw.

Door deze grote dikke bui, die enige tijd aanhield, werden kledingstukken, regencapen e.d. aangetrokken ter bescherming tegen kou en regen. Door deze regen zagen we bij het eerste poeltje waar we langs kwamen helemaal niets zitten. We hadden stevig de pas erin en hoopten dat de regen niet zou aanhouden. We kwamen bij het vlonderpad. Door de regen was dat behoorlijk glad geworden en het was maar goed dat er in het midden een gaas was gespijkerd zodat we daar niet zouden uitglijden.

Vlonderpad

“Via een vlonderpad wandelt u over de Nieuwe Zederik naar het natuurontwikkelingsgebied De Boezem. Een vogelkijscherm aan het einde van het pad biedt zicht op een voormalig graslandgebied dat is omgevormd tot natte moerasnatuur. De percelen zijn tot verschillende diepten afgegraven en het gebied heeft een eigen waterhuishouding. Purperreigers en andere moerasvogelsoorten komen hier om te broeden en te foerageren. Maar ook zeldzame soorten als de waterspitsmuis en grote modderkruiper hebben het in De Boezem naar hun zin.” Deze tekst staat op de website van Zouweboezem. Het vogelkijscherm bevat enkele kijkgaten. Jammer dat het geen echte vogelhut was, dan hadden we hier tenminste kunnen schuilen. Enfin als je hier bent en als dan iemand roept “Steltkluut” dan ga je toch ook turen om die vogel te ontdekken. En onder luide kreten van enthousiastelingen kon men volgen dat de Steltkluut ook opgemerkt werd. Op deze plek zagen we eveneens enkele Lepelaars en ongetwijfeld nog meerdere vogels zoals plevier, Wulp en nog andere, maar die ben ik vergeten. In ieder geval weet ik nog wel dat enkelen onder ons een Snor hoorden en ja hoor even later zagen ze hem ook. Uiteraard wordt er dan uitgebreid verteld waar die zit. “In die boomtop, kijk daar!” Maar toen keek ik in het verkeerde boompje waardoor ik die niet in m’n kijker heb gehad, de meesten onder ons dus wel! Er vlogen veel Zwarte Sterntjes heen en weer.

Lepelaar (foto John Hermans)

Gelukkig hield de regen op en konden we weer de omgeving beter aanschouwen. Terug op het doorgaande pad zag iemand in een boom een Koekoek. Die was uitgebreid bezig z’n vleugels te drogen. En wat is het fijn dat er enkele vogelaars een telescoop bij zich hebben waar je regelmatig ook in mag kijken nadat zij ‘die er dan in hebben gezet’! Bij de volgende regenbui was er tenminste een echte vogelkijkhut in de buurt zodat we daar even konden schuilen. Daar werd de oproep gedaan “Wie maakt het verslag”? Grote stilte volgde, terwijl het juist een gekakel was van jewelste en ik hield me ook muisstil.

Toen merkte José mij op en vroeg mij het verslag te maken. Daar kon ik geen nee op zeggen. Zo gezegd zo gedaan. Verder lopend zat er zomaar in een struik zeer vlak bij het pad dat we volgden een Groenling. Ook nu weer kon ik die door de telescoop bewonderen! Intussen hadden we diverse Purperreigers gezien, in de lucht en later ook heel mooi zittend in een boom en ja, alweer door de telescoop bewonderd! Wat een geweldig mooie vogel! Door dit gebied loopt een mooie wandeling en als je iets minder vogels ziet is het toch altijd geweldig om in dit soort mooie gebieden dat ons landje rijk is te wandelen. Wandelend zie je dan de diverse vogels in bomen en struiken, tenminste in mijn geval, met behulp van anderen die je daarop attent maken doordat zij wijzen/roepen wat zij zoal zien. Zo zag ik in een kaal boompje enkele jonge Puttertjes, nadat iemand mij hierop opmerkzaam had gemaakt. In het veld /moeras waren Kieviten te zien. Iemand zag een Ooievaar overvliegen. Ik geloof dat ik ook nog iemand hoorde roepen dat hij een Aalscholver zag. Er was ook een Tjiftjaf te horen die eveneens te zien was. Al lopend kon ik nog een Rietzanger door de telescoop bewonderen. Onderweg kwamen we nog een paar Nijlganzen tegen. Uiteraard waren hier ook Grauwe Ganzen en op een bepaald plekje zagen we in een poel Canadese Ganzen. Of Brandganzen? Ik verwar die twee altijd met elkaar. Er werd een Sprinkhaanzanger gehoord. Of die nog gezien is? Aan het einde van de wandeling bleek dat we in een rondje hadden gelopen en kwamen we weer bij het eerste poeltje uit waar we aanvankelijk niets hadden gezien. Dat was pas kicken: hier zaten in diverse groenophoppingen Zwarte Sterntjes in diverse stadia van levensfase. Enkelen waren net uit het nest gekropen zo leek het en er waren er die al aardig op de ouders leken, maar zaten toch gezamenlijk op voedsel te wachten. Hier zagen we eveneens een koppeltje Futen met een jong wat altijd een zeer vertederend gezicht is. Maar die kleine sterntje, juvenieltjes, die waren zo koddig!

Al met al was het een bijzonder geslaagde excursie!

Waargenomen vogels excursie Zouweboezem		
Aalscholver	Kleine Mantelmeeuw	Sprinkhaanzanger
Blauwborst	Kneu	Steltkluut
Blauwe Reiger	Koekoek	Tjiftjaf
Boerenwaluw	Kokmeeuw	Tureluur
Boomvalk	Koolmees	Vink
Bruine Kiekendief	Lepelaar	Visdief
Buizerd	Matkop	Wilde Eend
Fitis	Meerkoet	Winterkoning
Fuut	Merel	Zwarte Stern
Gaai	Ooievaar	Zwarte Kraai
Grauwe Gans	Purperreiger	Wulp
Groenling	Putter	Kleine Plevier
Grote Bonte Specht	Rietgors	Houtduif
Holenduif	Scholkster	Rietzanger
Kauw	Snor	Grutto
Kievit	Sperwer	Knobbelzwaan
Kleine Kalkoen	Spreeuw	

Verslag: Lenie van Heusden

Lijst van waargenomen vogels: Peter van de Braak

Wetenswaardigheden é door John Hermans

Draaihals: zeldzame broedvogel, schaarse doortrekker

In ons land zien we Draaihalzen vrijwel alleen nog in de trektijd. Dan verkassen Noord-Europese broedvogels naar Afrika en terug. Nestvondsten in Nederland zijn tegenwoordig zeldzaam. Maar in 2014 werden er weer enkele gemeld. Begin twintigste eeuw was de Draaihals in delen van het land een normale broedvogel, waartegen zelfs werd opgetreden door vogelbeschermers. Hij verstoorde namelijk nesten van nuttiger geachte soorten, zoals mezen, op zoek naar eigen nestgelegenheid. Dat schreeuwde om interventie met het geweer! De tijd dat Draaihalzen als lastig werden beschouwd, ligt ver achter ons. Alleen al vanwege de sterke afname in de tweede helft van de twintigste eeuw. Van de misschien enkele honderden broedparen waren er aan het eind van de eeuw maar rond de vijftig over. De afname zette daarna door en tegenwoordig wordt jaarlijks nog maar een tiental territoria gevonden. Dat zegt niet alles bij deze lastig te inventariseren soort, maar is wel tekenend. Zekere broedgevallen zijn momenteel ronduit zeldzaam.

Grootschalige afname

De teloorgang in Nederland past binnen een gerapporteerde afname in heel Noordwest-Europa. Wat ons eigen land betreft spelen habitatveranderingen een belangrijke rol. Zo verdwenen heischrale vegetaties op de zandgronden door de invloed van meststoffen; juist de plekken waar de Draaihals zoekt naar zijn voedsel: mieren. Natuurlijke nestplekken, vooral in berken, werden schaars, deels in samenhang met veranderingen in bosbeheer. De broedresultaten van Draaihalzen zijn in recente tijden slechter dan een eeuw geleden.

Draaihals (foto John Hermans)

Broedgevallen in 2014

In 2014 lijkt er een kleine opleving te zijn, met in ieder geval drie nestvondsten in Drenthe en één op de centrale Veluwe. In het laatste geval in een koolmezenkast. Die bevatte op 31 mei vier vreemde eieren. Het bleek te gaan om een Draaihals. Mede dankzij beschermende maatregelen tegen predatie door boomkruipers kwamen zeven jongen groot. Broedgevallen in nestkasten waren tot in de jaren zestig niet ongevoerd, maar zijn daarna amper meer vastgesteld. In sommige andere landen zijn nestkasten nog steeds in trek bij Draaihalzen, zoals in delen van Zweden.

Doortrekker in augustus en september

Noord-Europese Draaihalzen duiken in augustus en september op in ons land tijdens de wegtrek naar Afrika. Ze zijn niet dik gezaaid en je moet wel oog hebben voor deze onopvallende vogel. De soort scharrelt zijn kostje op de grond bij elkaar. Hij prefereert ruderales en zandige, soms ook stenige plekken en duikt af en toe op in tuinen. Langs de kust treedt enige stuwing op en zijn de het grootst. Maar in principe kun je de soort met wat geluk overal in Nederland aantreffen.

Uit: Sovon Vogelonderzoek Nederland, 22 augustus 2014

Gebrek aan wintervoedsel bedreigt Nederlandse Veldleeuwerik

In Nederland overwinterende Veldleeuweriken hebben een tekort aan voedsel. Dat concluderen wetenschappers van de Wageningen University (WU) en de Rijksuniversiteit Groningen (RUG) in een nieuwe publicatie verschenen in het wetenschappelijke tijdschrift “Journal of Ornithology”. Op de Nederlandse akkers blijft na de oogst wat graan achter. Zodra dat op is, zijn zaden van akkeronkruiden belangrijk. Deze zijn echter nauwelijks te vinden doordat akkers na de oogst snel worden omgeploegd en herbiciden vervolgens voorkomen dat akkeronkruiden zaad zetten. Biologen van de WU en de RUG hebben een winter lang Veldleeuweriken op 77 verschillende akkers aan de grens tussen Friesland en Drenthe geteld. Verder hebben ze het potentiële voedsel van de vogels geïnventariseerd: de dichtheid van verschillende zaadjes op de grond gemeten, planten en insecten geteld. Bovendien hebben ze honderden poepjes van de vogels verzameld. “Gelukkig hadden wij een Duitse expert in ons team. Hij heeft de poepjes onder de microscoop geanalyseerd en kon aan de hand van de resten zien wat de vogels gegeten hadden”, zegt de leider van het onderzoek, Flavia Geiger van de WU.

Door de gegevens van leeuwerikentellingen, voedselbeschikbaarheid en voedselkeuze te combineren, vonden de onderzoekers aanwijzingen dat de Veldleeuweriken in de Nederlandse winter niet genoeg voedsel kunnen vinden. “De Veldleeuweriken hebben in de winter grote akkers in open gebied nodig met een hoge dichtheid aan zaadjes”, vertelt Arne Hegemann van de RUG. De vogels hebben een voorkeur voor granen die na de oogst op de akker blijven. Deze zijn echter schaars en zodra ze op zijn, vormen zaden van akkeronkruiden het belangrijkste voedsel. “Helaas vinden ze deze nauwelijks”, zegt Flavia Geiger. De meeste akkers worden na de oogst snel geploegd en het gebruik van herbiciden voorkomt dat akkeronkruiden zaden kunnen produceren. “Deze zijn echter in de winter als voedsel voor de leeuwerik heel belangrijk. Als er te weinig voedsel is, zijn de overlevingskansen van de leeuweriken onvoldoende”, aldus de onderzoekers. De voorheen algemene veldleeuwerik is de afgelopen dertig jaar met meer dan 95% afgenomen en staat op de Rode Lijst van bedreigde soorten.

Zaden van akkeronkruiden als voedsel

Een van de belangrijkste conclusies is daarom ook dat maatregelen voor de bescherming van Veldleeuweriken in Nederland niet alleen tijdens het broedseizoen nodig zijn. “Ook tijdens de winter hebben Veldleeuweriken het zwaar”, aldus Flavia Geiger. “Er moeten maatregelen komen om hun situatie in de winter te verbeteren. Stoppelvelden in de winter die niet met herbiciden worden bespoten zijn een belangrijke stap”, voegt Arne Hegemann toe. Dat in Nederland overwinterende Veldleeuweriken het zwaar hebben werd al vaker vermoed. De nieuwe publicatie toont dit nu voor het eerst aan met keiharde gegevens. Nu is het aan de politiek en aan de natuurbescherming de situatie van de Veldleeuwerik te verbeteren.

Bericht: Wageningen University en Rijksuniversiteit Groningen, 21 augustus 2014

Noot redactie: *Op dit moment heeft het VLU een aantal akkerranden in beheer op het industrieterrein in Uden. (aan de zijde van de vliegbasis Volkel). Deze akkerranden zorgen voor voedsel in de winter voor onder andere de Veldleeuwerik.*

Twee Visarend nesten in de Biesbosch

Voor het eerst hebben Visarenden nesten gebouwd in Nationaal Park de Biesbosch. En meteen twee ook. De zeearend heeft afgelopen jaar al met twee paartjes succesvol gebroed in de Biesbosch. De hoop is nu ook gevestigd op een broedgeval van de Visarend. "Door de vele natuurontwikkelingsprojecten in het kader van Ruimte voor de Rivier is de Biesbosch de laatste jaren flink uitgebreid", aldus boswachter Thomas van der Es, boswachter in de Biesbosch. "Het zoetwatergetijdengebied is daardoor een nog aantrekkelijkere plek geworden als jacht- en broedgebied voor de Visarend. Het is uniek dat de Visarenden dit jaar de hele zomer in de Biesbosch verbleven. Normaal gebruiken ze Nederland als tussenstop op hun trekroute van hun zomergebieden in het noorden en oosten van Europa en de gebieden waar ze in de winter verblijven, zoals het Middellandse Zeegebied en Afrika." Er zijn minimaal drie verschillende Visarenden gezien in de Biesbosch deze zomer. Soms vliegend met flinke takken die gebruikt worden als nestmateriaal. In augustus werden de vermoedens bevestigd en vonden boswachters van Staatsbosbeheer een tweetal nesten in hoogspanningsmasten. Dit jaar zijn de nesten nog niet gebruikt, maar het zou kunnen dat de nesten gebouwd zijn om volgend jaar als broedplek te dienen. Voor zover bekend is er alleen in 2002 ook een nest gebouwd in de Oostvaardersplassen. Hierin is uiteindelijk niet succesvol gebroed.

***Visarend
(foto Marc Gottenbos)***

Zomervogel

Nu de najaarstrek is aangevangen verblijven er meerdere visarenden in Nederland. Vaak verblijven de vogels enige tijd in visrijke gebieden, voordat ze weer doortrekken naar hun overwinteringsgebied in onder andere Afrika. Visarenden blijven tot halverwege oktober in Nederland. Visarenden keren weer terug in Nederland uit hun overwinteringsgebieden vanaf april.

Zeearend en Visarend

Sinds 2012 broeden er Zeearenden in Nationaal park de Biesbosch. In 2014 waren er zelfs twee succesvolle broedgevallen met een totaal van vier jonge vogels. De visarend is een slag kleiner dan de 'vliegende deur' en heeft een vleugelspanwijdte van ruim anderhalve meter. Visarenden eten enkel vis en vangen die op spectaculaire wijze uit het water. Op hoogte van soms wel dertig meter hangt een Visarend biddend boven het water en met een enorme duik pakt hij met zijn stevige klauwen grote (wit)vis. Zeearenden en Visarenden zijn concurrenten van elkaar en het is dan ook de vraag of ze in de toekomst beide in Nationaal Park de Biesbosch kunnen broeden.

Uit: Staatsbosbeheer, 21 augustus 2014

Afschieten meeuwen zinloos

VVD-Tweede Kamerlid Heerema kwam vandaag met een plan om meeuwen af te schieten om zo overlast te bestrijden. Het heeft echter geen enkele zin overlast van meeuwen te bestrijden door vogels af te schieten als de onderliggende oorzaken niet worden aangepakt.

Kokmeeuw, Zilvermeeuw en Stormmeeuw gaan bovendien al jaren in aantal achteruit; de Kokmeeuw en Stormmeeuw staan zelfs op de Oranje Lijst, een voorbode voor een notering op de Rode Lijst. Zilvermeeuw, Kokmeeuw, Kleine Mantelmeeuw en Stormmeeuw zijn de vier meest voorkomende soorten meeuwen in Nederland. Van die vier neemt de Kleine Mantelmeeuw als enige soort niet in aantal af. Volgens gegevens van Sovon Vogelonderzoek Nederland is de Kokmeeuw tussen 1999 en 2012 in aantal achteruitgegaan van zo'n 135.000 broedparen naar minder dan honderdduizend. Van de Stormmeeuw halveerde het aantal broedparen in die periode zelfs van rond de zesduizend naar minder dan drieduizend. Ook de Zilvermeeuw zag het aantal broedparen teruglopen: van 65.000 naar minder dan 50.000.

*Zilvermeeuw
(foto Marc Gottenbos)*

Maak afval onbereikbaar

Meeuwen zijn alleseters. Ze hebben een natuurlijk menu van vis, schaaldieren en krabben maar eten ook wormen, emelten, insecten en aas. Dit menu wordt aangevuld met menselijk afval zoals brood, patat en andere eetbare resten, dat wordt verzameld op bijvoorbeeld vuilstortplaatsen. Meeuwen komen ook af op plekken met veel menselijke activiteit (wat vaak gepaard gaat met veel afval) en dat kan voor overlast zorgen. De beste manier om overlast van naar afval zoekende meeuwen tegen te gaan is door te zorgen dat het aanbod van natuurlijk voedsel verbetert en dat afval slechter bereikbaar wordt. Minder rotzooi op straat en ondergrondse vuilcontainers bijvoorbeeld.

Bied goede broedplekken aan

Meeuwen zijn koloniebroeders, ze broeden veelal op de grond waardoor hun nesten makkelijk vindbaar zijn voor predatoren zoals ratten. Het broedsucces is dan ook laag. In de duinen zijn geschikte broedplaatsen verdwenen waardoor ze op zoek gaan naar alternatieve broedplekken zoals platte kiezeldaken in dorpen en steden. Door deze plekken ongeschikt te maken om te broeden (bijvoorbeeld door er touwen te spannen) en alternatieve plaatsen zoals schelpeneilandjes te creëren waar geen roofdieren bij kunnen, kunnen de stadse meeuwen weer richting hun natuurlijke habitat worden verleid.

Uit: Vogelbescherming, 20 augustus 2014

Oogkleur van de uil

Uilen staan bekend als nachtjagers. Toch jagen niet alle uilen uitsluitend in het donker. Hoe kun je aan de ogen van een uil nu zien of hij alleen 's nachts, of ook overdag of in de schemering, jaagt? Daar is een handig ezelsbruggetje voor. In Nederland komen uilen voor met zwarte ogen, oranje ogen en gele ogen.

Uilen met zwarte ogen, zoals de Bosuil en de Kerkuil, zijn pure nachtjagers. Soorten die oranje ogen hebben, zoals de Oehoe en de Ransuil, jagen ook in de schemering, dus met zonsopgang of zonsondergang. Uilen met een gele iris, zoals Steenuil, Velduil en ook de Sperweruil, zijn voor een groot deel ook overdag actief.

Uitzonderingen

Je kunt dus over het algemeen zeggen: hoe lichter de ogen van de uil, hoe lichter het is op het tijdstip waarop hij jaagt. Maar in de natuur zijn altijd uitzonderingen te vinden. Zo heeft de Ruigpootuil lichtgele/witte ogen. Toch staat hij bekend als uitgesproken nachtjager. Vaak wordt aangenomen dat de oogkleur bij uilen ook iets te maken heeft met het gezichtsvermogen. Maar hier is geen bewijs voor.

Uit: Vroege Vogels, 6 december 2013

Bijzondere melding Bruine Kiekendief uit Sierra Leone

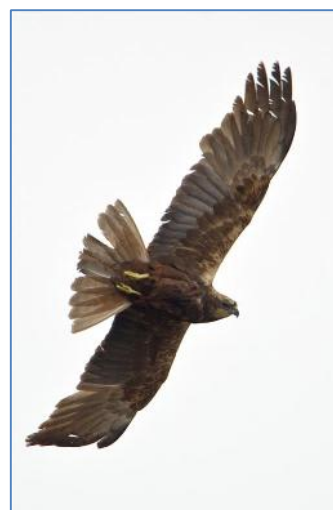
Op 4.981 kilometer van de plaats waar hij in 2012 geringd was, werd dit voorjaar een Bruine Kiekendief gevonden; een boer in Mabang in Sierra Leone had de vogel gevangen. Een medewerker van de Conservation Society of Sierra Leone, de BirdLife Partner aldaar, meldde de bijzondere vondst aan Barend van Gerner van Vogelbescherming.

Wingtag

Die vond via het Vogeltrekstation uit dat de mannetjeskiekendief als nestjong werd geringd op 12 juli 2012 te Nisse in Zeeland. Hij kreeg niet alleen een metalen ring aan zijn poot met nummer 5.540.875, maar aan zijn linker- en rechtervleugel ook een zogenaamde 'wingtag': een unieke combinatie van basiskleur en symbool. De tags zijn van (grote) afstand en in vlucht af te lezen en daardoor kunnen individuen worden herkend. Dat geeft informatie over verspreiding, terreingebruik en het broedsucces van de soort.

Eén van de vier uit Sierra Leone

De vondst van de Bruine Kiekendief is tamelijk bijzonder: hij is één van de negentien die ten zuiden van de Sahara werden teruggemeld sinds in 1911 is begonnen met ringen. Jaarlijks worden er zo'n driehonderd Bruine Kiekendieven in Nederland geringd en sinds 1911 zijn er in totaal 20.000 geringd, waarvan de meeste de laatste twee decennia. Slechts vier exemplaren werden ooit teruggemeld uit Sierra Leone, waaronder dus nummer 5.540.875.

***Bruine Kiekendief
(foto John Hermans)***

Bruine Kiekendieven bejaagd

De boer in Sierra Leone weigerde de geringde vogel vrij te laten omdat hij verwachtte er een beloning voor te krijgen. Hij hield de kiekendief gevangen en voerde hem vis. De vogel overleefde dat niet en legde na een maand gevangenschap het loodje. Er wordt door de lokale bevolking in Sierra Leone gejaagd op vogels om verschillende redenen: voor voedsel, voor geld of om rituelen mee uit te voeren voor de traditionele cultuur. Ook worden roofvogels als de Bruine Kiekendief gevangen ter voorkoming van schade aan het (landbouw)bedrijf.

Bewustwording in gang

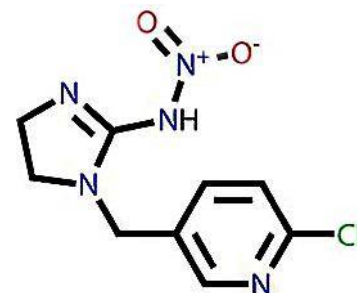
De BirdLife Partner in Sierra Leone heeft gesprekken gevoerd met de lokale bevolking van Mabang en hen voorgelicht over het belang van (roof)vogels en het beperken van de jacht. Ook de boer in kwestie heeft toegezegd anders met vogels om te gaan en ook anderen hiertoe aan te zetten. Binnenkort gaan ze met de Conservation Society of Sierra Leone bespreken hoe de schade door vogels op een duurzame manier kan worden bestreden.

Uit: Vogelbescherming, 14 juli 2014

Vogelbescherming wil verbod op gewasbeschermingsmiddel imidacloprid (neonicotinoïde)

Onderzoek van de Radboud Universiteit en Sovon toont aan dat vogels verdwijnen in gebieden met hoge gehalten van dit bestrijdingsmiddel in het oppervlaktewater. Vogelbescherming Nederland is geschrokken door het onderzoek van de Radboud Universiteit en Sovon Vogelonderzoek Nederland dat de relatie aantoonde tussen de aanwezigheid van het gewasbeschermingsmiddel imidacloprid in het oppervlaktewater en de achteruitgang van vogels. Het onderzoek is vandaag in het toonaangevende tijdschrift Nature gepubliceerd.

Vogelbescherming roept de politiek op per direct het middel imidacloprid, een neonicotinoïde, te verbieden. Ook roept ze op andere middelen met neonicotinoïden op grond van het voorzorgsprincipe tijdelijk te verbieden tot onderzoek bewijst dat de risico's hiervan zijn uitgesloten. Eerder was al bekend dat er sterke aanwijzingen zijn dat neonicotinoïden een rol spelen in de bijensterfte. Het onderzoek dat vandaag in Nature is gepubliceerd geeft directe bewijzen dat ook de teruggang van verschillende vogelsoorten in verband moet worden gebracht met het gebruik van neonicotinoïden.

Het onderzoek in Nature concentreert zich op de algemene insectenetende vogels, waaronder veel vogels van het boerenland. Vogels die leven op het boerenland hebben het al moeilijk: sinds de jaren '60 van de vorige eeuw is het aantal met 60% afgenomen. Waar eerst tien vogels op één hectare leefden, zijn dat er nu nog maar vier. Door de steeds intensievere landbouw is er nauwelijks voedsel in de vorm van insecten en weinig plek om te schuilen en te broeden.

Achteruitgang groter bij gebruik imidacloprid

Naar nu blijkt is die achteruitgang in gebieden waar hoge concentraties imidacloprid, het betreffende neonicotinoïde, in het oppervlaktewater worden aangetroffen nóg groter. Het gaat dan om soorten als Veldleeuwerik en Boerenzwaluw. In de Nederlandse landbouw worden honderden verschillende gewasbeschermingsmiddelen gebruikt. Dit onderzoek geeft aan dat we niet goed weten wat de lange termijn gevolgen van deze middelen zijn voor de natuur en de volksgezondheid. De eerste signalen van schadelijke gevolgen komen vaak pas aan het licht als het middel langere tijd is toegepast. Zo wordt imidacloprid al ruim vijftien jaar in Nederland toegepast.

Normoverschrijding op grote schaal

Vogelbescherming wil daarom, buiten een verbod op imidacloprid, dat in de toelatingseisen voor gewasbeschermingsmiddelen de verplichting tot constante/langjarige monitoring van mogelijke schadelijke effecten op het ecosysteem en de volksgezondheid wordt opgenomen. Daarnaast pleit Vogelbescherming voor een goede handhaving van de normen voor de verschillende insecticiden en overige gewasbeschermingsmiddelen.

Zo blijkt uit metingen door waterbeheerders dat de wettelijke normen op grote schaal worden overschreden. Er zijn gevallen bekend waarbij 10.000 keer meer imidacloprid is aangetroffen dan de norm toestaat. Daar worden onvoldoende consequenties aan verbonden en dat moet zo snel mogelijk veranderen, vindt Vogelbescherming.

Uit: Vogelbescherming, 9 juli 2014

John Hermans

Bijzondere Waarnemingen

De zomerperiode is voor vogelaars een rustige tijd. Jonge vogels zijn uitgevlogen, oudervogels zingen nauwelijks meer. De trekvogels uit het noorden moeten ook nog komen, oftewel komkommertijd. Nu heeft het nieuw gemaakte Palmven op Brobbelbies wel verrassende soorten voor onze regio gehad. Diverse steltlopers hebben in korte tijd deze plas gevonden. Van Bosruiter, Groenpootruiter tot Lepelaar. Maar erg speciaal was toch wel de Kleinste Jager die op een avond ontdekt werd door drie personen. Al vrij snel waren er vele vogelaars aanwezig. Helaas was de vogel weer snel gevlogen en daardoor hebben enkele vogelaars hem gemist. Nu het trekseizoen gestart is zijn we erg benieuwd wat onze telpost en het Palmven ons de komende tijd aan soorten gaan brengen.

***Kleinste Jager
(foto John Hermans)***

Wil je op de hoogte blijven, kijk regelmatig op onze site www.vogelwachtuden.nl.

Peter van de Braak (Inventarisatiewerkgroep), T: 0413-253586 E: petervandebraak@gmail.com

Datum	Aantal	Soort	Locatie	Waarnemer
19-05-2014	1	Blauwborst	Erp - Leijgraaf	William van der Velden
20-05-2014	1	Rode Wouw	Maashorst - Slabroekse bossen	Marc Poulussen
24-05-2014	1	Europese Kanarie	Odiliapeel e.o.	Chris van Lieshout
25-05-2014	1	Nachtegaal	Uden - Loopkant/Liessent	Jan Verhoeven
28-05-2014	8	Bonte Strandloper	Maashorst - Palmven	Harry Claasen
28-05-2014	1	Kleinste Jager	Maashorst - Palmven	Harry Claasen
28-05-2014	1	Lepelaar	Maashorst - Palmven	Jan Verhoeven
30-05-2014	1	Zwarte Wouw	Maashorst - Hengstheuvel	Henk van den Acker
20-06-2014	1	Blauwborst	Veghel - Het Ham	Arend Vermaat
10-07-2014	1	Kemphaan	Maashorst - Brobbelbies	Koos Doorten
14-07-2014	3	Bosruiter	Maashorst - Palmven	Henk van den Acker
14-07-2014	1	Grauwe Kiekendief	Maashorst - Brobbelbies	Toy Janssen
09-08-2014	1	Visarend	Maashorst - Brobbelbies	Wim Gremmen
14-08-2014	1	Regenwulp	Maashorst - Palmven	Carel van der Sanden
15-08-2014	1	Purperreiger	Zeeland - Wijstbos	Jos van der Wijst
25-08-2014	4	Groenpootruiter	Telpost Brobbelbies Noord	Harry Claasen
25-08-2014	1	Morinelplevier	Telpost Brobbelbies Noord	Harry Claasen
27-08-2014	2	Kraanvogel	Maashorst - Palmven	Harry Claasen
28-08-2014	1	Purperreiger	Telpost Brobbelbies Noord	Henk van den Acker
30-08-2014	1	Visarend	Zeeland	Jos van der Wijst
30-08-2014	1	Visarend	Telpost Brobbelbies Zuid	Gerard van Aalst

Oprichting stichting Natuurorganisaties De Maashorst

♣Natuurorganisaties Maashorst optimaliseren samenwerking♣

Op woensdag 20 augustus jl. is de stichting 'Natuur- en Milieuorganisaties De Maashorst' opgericht. Onder toezicht van notaris Van Gulick werden door Jos van der Wijst (voorzitter), Jan-Willem Hermans (secretaris) en Frans de Laat

(penningmeester) de handtekeningen gezet onder de oprichtingsakte. Deze personen vormen vanaf nu het dagelijkse bestuur van de natuurorganisaties die in de Maashorst actief zijn. De stichting heeft zich tot doel gesteld om vanuit de diverse natuurorganisaties de belangen, aangaande de verdere ontwikkeling en behoud van de Maashorst, te behartigen en een aanspreekpunt te vormen richting de beleidsbepalende instanties. In de nieuwe stichting zijn een aantal natuurorganisaties ondergebracht die in het natuurgebied de Maashorst actief zijn. Dit zijn: IVN afdeling Uden, Oss en Bernheze, Vogelwacht Uden, Stichting Natuur en Milieu Landerd, Stichting Dassenwerkgroep Brabant, Stichting Landschapsbeheer Oss en Stichting Vrijwillig Landschapsbeheer Uden. Van elke organisatie zit een afgevaardigde in de stichting natuurorganisaties de Maashorst. Voorzitter Jos van der Wijst: "Deze organisaties werken overigens al negen jaar intensief samen in de Maashorst. In de stuurgroep de Maashorst, waarin diverse instanties zitting hebben zoals de omliggende gemeenten, het Waterschap en Staatsbosbeheer, wordt de verdere ontwikkeling van de Maashorst bepaald. Hierin hebben de natuurverenigingen, naast de Maashorstboeren en recreatieondernemers, een belangrijke rol met de Provincie als belangrijke adviseur. Door de kwaliteitsimpuls die dit gebied de komende jaren gaat krijgen is het zaak dat de aangesloten natuurverenigingen als een aanspreekpunt fungeren, waarbij de belangen van de diverse organisaties gezamenlijk worden afgewogen en behartigd." Het inventariseren van de natuurwaarde is een van de taken van de stichting evenals het verzorgen van excursies en het bieden van ondersteuning bij het onderhoud van de natuur. "Er is veel kennis en data aanwezig bij de natuurorganisaties maar ook de vele vrijwilligers die hier tijd en energie in willen steken. Door als gezamenlijke stichting te opereren kunnen door genoemde overheidsinstanties met een partij afspraken worden gemaakt. Daarnaast kan optimaal rekening worden gehouden met de aanwezige waarden, bijvoorbeeld bij bosomvorming, nieuwe ontwikkelingen en de verdere inrichting van het gebied, zowel in het natuurhart als in de flanken van het gebied", besluit Van der Wijst.

Ontdekweekend

De stichting is van plan om in het voorjaar van 2015 'het weekend van de duizend soorten' te organiseren. Dat weekend wordt geprobeerd om duizend verschillende soorten te ontdekken in de Maashorst. Het gaat daarbij om planten, insecten, vogels, vissen, amfibieën, reptielen en zoogdieren. Meer informatie over dit bijzondere weekend wordt te zijner tijd via de media en maandagenda bekend gemaakt.

Jan-Willem Hermans en Jos van der Wijst

Handtekeningen worden gezet

Jaarplanning VLU; 2014 - 2015

Stichting Vrijwillig Landschapsbeheer Uden (sVLU)

De sVLU houdt zich bezig met aanleg, herstel en onderhoud van kleine landschapselementen, zoals singels, poelen en knotwilgen. De sVLU heeft voor het werkseizoen 2014-2015 een dialezing, twaalf werkdagen en een excursie gepland. Er zullen tijdens deze twaalf werkdagen diverse beheerswerkzaamheden worden uitgevoerd aan/bij verschillende soorten kleine landschapselementen op Bedaf, Leijgraaf, Slabroek, Wijstgronden, Vluchtoord en Hengstheuveld. Wellicht zit er ook iets bij voor u! De werkdagen worden op zaterdagochtend gehouden. Ze beginnen om 9.00 uur en worden afgerond om ongeveer 12.15 uur. Om 10.15 uur wordt een koffiepauze ingelast. De vrijwilligers dienen zelf voor gepaste kleding en juist schoeisel te zorgen. De sVLU zorgt voor gereedschap, koffie en het afsluiten van aanvullende verzekeringen. De werkdagen zijn zowel inspannend als ontspannend en heel gezellig. Wie weet vindt U het ook leuk!

Programma 2014-2015: graven, snoeien, planten, knotten, struinen en maaien!

Nummer	Werkzaamheden	Plaats	Datum	Tijd
-	Jaarvergadering sVLU 25 jaar	Groenhoeve	01-09-2014	19.00
01	Hooibeheer Rabattenbos 25 jaar	Egelweg	13-09-2014	09.00
-	Opening seizoen Noord-Brabant	Oirschot	20-09-2014	09.00
02	Aanleg 200e Poel 25 j (gemeente Uden)	Houtvennen	27-09-2014	09.00
03	Herstel/Onderhoud kikkerpoelen 25 jaar	Uden	11-10-2014	09.00
04	Aanleg/onderhoud evz 'Ruit om Uden' 25 jaar	Maashorst	01-11-2014	09.00
-	Organisatie Boomfeestdag 'Kiezen voor bomen'	Uden e.o.	19-11-2014	09.00
05	Aanplant Erfbeplanting 25 jaar	Zeeland	22-11-2014	09.00
06	Knotten wilgen Wijst 25 jaar	Zeeland	06-12-2014	09.00
07	Terugzetten bosje/singel/knotten 25 jaar	Patrijsweg	27-12-2014	09.00
--	Halfjaarbespreking	Groenhoeve	05-01-2015	20.00
08	Terugzetten elzensingel 25 jaar	Kooldert	10-01-2015	09.00
--	Organisatie knotdag JeugdVogelwacht VWU	Patrijsweg	17-01-2015	09.00
09	Terugzetten eikensingel 25 jaar	Strikseweg	14-02-2015	09.00
--	Terugzetten struiken/boschages Buurtpart.	Mellepark	21-02-2015	09.00
10	Verwijderen opslag heide 25 jaar	Slabroek/Bedaf	14-03-2015	09.00
--	Organisatie NL Doet / NL weer schoon	Dicoterr./ rest Uden	21 of 28-03-2015	09.00
11	Beheer Groenhoevenatuurpad 25 jaar	Artillerieweg	11-04-2015	09.00
--	Wandel/Fietsexcursie 25 jaar	Uden e.o.	26-04-2015	10.00
12	Hagenbeheer 25 jaar	Patrijsweg	22-06-2015	18.30
--	Hooiland/Hagenbeheer MVO 25 jaar	Patrijsweg	29-08-2015	09.00

Voorlopig programma VLU rest seizoen 2014-2015

Nummer	Werkzaamheden	Plaats	Datum	Tijd
--	Jaarvergadering/Dialezing	Groenhoeve	07-09-2015	19.00
01	Hooilandbeheer	Rabattenbos	12-09-2015	09.00
--	Opening seizoen Noord-Brabant	Brabant	xx-xx-2015	09.00
03	Aanleg/Herstel kikkerpoel	Uden	10-10-2015	09.00
04	Aanplant evz 'Ruit om Uden'	Uden	07-11-2015	09.00
--	Boomfeestdag 'Thema.....'	Uden	18-11-2015	09.00
05	Aanplant Erfbeplanting	Uden.	21-11-2015	09.00
06	Afzetten/heraanplant hakhoutbos	Uden	05-12-2015	09.00
07	Terugzetten bosje/singel/knotten	Patrijsweg	28-12-2015	09.00

Contactpersonen sVLU (Voor meer informatie www.svlu.nl of info@svlu.nl)

Willem Peters, 't Diepe 12, 5404 PJ Uden, 0413-252529, 06-52318810, petersw@home.nl

Ernest de Groot, Karperdijk 22, 5406 PH Uden, 0413-251370, 06-53368500, ernestdegroot@hetnet.nl

Wellicht tot ziens op een of meerdere werkdagen!

Vakantie in Zuid-Frankrijk

Zomervakantie en ook vogels willen kijken is een moeilijke combinatie. Vogels laten zich na de broedtijd nauwelijks horen. Vele vogels zijn ook in de rui en soms zelfs moeilijk herkenbaar. Natuurlijk is de zomervakantie ook om lekker te relaxen, het liefst met mooi weer. Vandaar dat onze keus dit jaar gevallen was op Zuid-Frankrijk, aan de Middellandse Zee. Een camping rondom Narbonne was vrij snel gevonden. Vooraf natuurlijk nog even internet afstruinen voor leuke gebiedjes en waarnemingen rondom de camping (www.observado.org).

Kleine Klaapeksters en Kleine Torenvalken zouden er te vinden zijn, hierover later meer. Onze camping lag vijfhonderd meter vanaf de zee. Voor de camping waren verschillende ondiepe meertjes met een enkele zoutpan. Een mooi gebied voor allerlei steltlopers en meeuwen. Vooral in de ochtend of laat in de middag waren er vele vogels te zien. De Strandplevier liet zich van erg dichtbij bewonderen, evenals vissende Dwergsternen. Helaas heb ik slechts een Flamingo kunnen waarnemen. Tussen de honderden Geelpootmeeuwen die zich daar verzamelden zaten tientallen Zwartkopmeeuwen en zelfs een Reuzenster met zijn enorme dolksnavel. Natuurlijk zaten er ook vele Kleine Zilverreigers en Steltkluten in dit gebied. Vanuit de camping was een mooie wandeling naar een meertje in de duinen. Opvallend waren de vele jagershutjes hier, met vele plastic lokeenden en ganzen. Afschuwelijk dat er hier zoveel gejaagd wordt. Diverse IJsvogels vlogen om me heen, net als diverse opvliegende Purperreigers. De beverratten deden zich te goed aan het graan wat er gestrooid was. Naast de diverse Dwergsternen vlogen er ook een tiental Witwangsternen sierlijk rond. Een opvliegende Ralreiger maakte mijn dag helemaal goed. Op onze camping waren vele olijfbomen geplant.

Kleine Zwartkop

Maar dat nu net een honderd Huismussen de olijfboom bij onze tent als slaappleats gebruikten was wat minder. Vooral bij zonsopgang was het een en al getjilp in de boom. Gelukkig maakte de zang van de vele Putters en Kleine Zwartkop een hoop goed.

Dwergstern

Strandplevier

Vanuit de camping hebben Marijn en ik diverse gebiedjes bezocht. Ver hoefden we niet te rijden om Bijeneters en Roodkopklauwieren en Europese Kanaries te zien. Opvallend was wel dat er nauwelijks vogels te vinden waren tussen de vele druivenranken. Deze werden met enige regelmaat gespoten, zelfs met kleine vliegtuigjes. Op de wat ruigere weilanden met koeien zagen we Koereigers lopen. Een prachtig gezicht hoe deze de insecten van de koeien wegpikken. Rondom Fleury is het wat heuvelachtiger, hier hebben we diverse Scharrelaars op de stroomdraden gezien. Een Baardgrasmus liet zich even snel zien, waarschijnlijk opgeschrikt door de rondvliegende Grauwe Kiekendief. Wat verder weg was volgens www.observado.org het gebied van de Kleine Klapksters.

Een open gebied bij Lospignan was de locatie voor Zuid-Frankrijk voor deze soort. Bij de toegangswegen rondom dit dorp hadden ze deze soort op gebouwen geschilderd, we zaten dus goed. Toen we het gebied inreden, bleek de weg wel erg smal en ruig te worden, niet geschikt voor onze lage auto. Bij een bruggetje zijn we toch maar gekeerd. Rondom ons hoorden we overal het 'gezip' van de Graszanger. Een Slangenarend vloog al biddend boven ons, wow! Daarnaast diverse Buizerden en Torenvalken om ons heen. Maar nog geen Klapkster te zien. Toch maar even wat zuidelijker gereden. Op een stroomdraad zaten een aantal Grauwe Gorzen en zelfs een Rotsmus. Wat verderop een Grauwe Klauwier. En uiteindelijk zagen we in de verte een Kleine Klapkster met zijn geheel zwarte masker. Wat dichterbij komend bleken er meerdere te zitten, in totaal hebben we er vijf geteld. Tevens nog twee Grauwe Klauwieren en ook nog twee Hoppen.

Een volgend doel was de Kleine Torenvalk. In Saint-Pons-De-Mauchiens zouden tientallen koppels huizen. Dit mooi oud dorpje op een heuvel zag er erg hoopvol uit. Maar helaas konden we er géén Torenvalk vinden. Veel daken waren er trouwens voorzien van nestkasten geïntegreerd in het dak. Bij het gemeentehuis vertelden ze me dat er op 1 augustus een koppel uitgezet gaat worden. Waar de rest is gebleven konden ze me niet vertellen.

Na 1,5 week aan zee zijn we ook nog enkele dagen de bergen ingegaan. Bij de hoogste brug van de wereld (Milau) hebben we een camping gezocht (Le Rozier). Toch wel bijzonder om tijdens het opzetten van de tent Vale Gieren en een Slangenarend te zien. Ook diverse Rotszwaluwen vlogen er rond. Bij de plaats Saint-Pierre-des-Tripiers is een Gierencentrum.

Hier zijn jaren geleden Vale Gieren uitgezet. Vanuit dit centrum kun je ze mooi bekijken door telescopen en diverse camera's die hoog opgesteld zijn. Vanaf de parkeerplaats heb je (zeker met eigen telescoop) evenveel zicht op de vele Gieren. Zeker een dertigtal hebben we hier prachtig rond zien vliegen. Verder hebben we in de omgeving vele Zwarte Wouwen gezien, Wespendif, Grauwe Klauwier, Groene Specht en Kwartel.

In totaal heb ik de onderstaande 97 vogelsoorten gezien			
Aalscholver	Grauwe Kiekendief	Kwak	Tapuit
Alpengierzwaluw	Grauwe Klauwier	Kwartel	Torenvalk
Bergeend	Grauwe Vliegenvanger	Meerkoet	Tureluur
Bergfluitier	Groene Specht	Merel	Turkse Tortel
Bijeneter	Groenling	Oeverloper	Vale Gier
Blauwe Reiger	Groenpootruiter	Oeverzwaluw	Veldleeuwerik
Boerenzwaluw	Grote Bonte Specht	Provençaalse Grasmus	Vink
Bontbekplevier	Grote Stern	Purperreiger	Visdief
Bonte Strandloper	Holenduif	Putter	Waterhoen
Boomklever	Hop	Raaf	Wielewaal
Boomkruiper	Houtduif	Ralreiger	Wilde Eend
Buizerd	Huisbus	Reuzenstern	Winterkoning
Cetti's Zanger	Huiszwaluw	Roodborsttapuit	Witte Kwikstaart
Cirlgors	IJsvogel	Roodkopklauwier	Witwangstern
Dwergstern	Kauw	Rotsbus	Wulp
Ekster	Kleine Klapekster	Rotszwaluw	Zomertortel
Europese Kanarie	Kleine Zilverreiger	Scharrelaar	Zwarte Ibis
Flamingo	Kleine Zwartkop	Scholekster	Zwarte Kraai
Gaai	Kluut	Slangenarend	Zwarte Roodstaart
Geelpootmeeuw	Kneu	Slechtvalk	Zwarte Wouw
Gele Kwikstaart	Knobbelzwaan	Sperwer	Zwartkop
Gierzwaluw	Koereiger	Spreeuw	Zwartkopmeeuw
Glanskop	Kokmeeuw	Steenarend	
Graszanger	Kuifleeuwerik	Steltkluut	
Grauwe Gors	Kuifmees	Strandplevier	

Tekst en foto's: Peter van de Braak

Vale Gier

Dia-avond óeigen werkô

De vakantie is voorbij, de natuur gaat zich opmaken voor de winter en wij gaan ons ook opmaken voor weer een mooie dia-avond.

Leden van IVN en Vogelwacht Uden, het is weer zover. Binnenkort krijgt iedereen de gelegenheid om te laten zien wat hij/zij heeft gemaakt met foto of film op het gebied van de natuur. We hopen dat er veel leden zijn die de moeite willen nemen om een presentatie te maken van hun foto- of filmwerk. Je hoeft het niet alleen te doen, ondergetekende is graag bereid om mee te helpen. Dat helpen kan heel ver gaan. Er bestaat belangstelling voor alles wat met de natuur te maken heeft, landschappen, paddenstoelen, planten, insecten, amfibieën, zoogdieren, vogels enz.

De avond dat dit allemaal kan gebeuren is donderdag 27 november 2014. Mijn vraag is: ben jij van de partij? Doe je mee met zo'n ledenhappening? Op deze pagina zie je alvast wat voorbeelden van mogelijke onderwerpen die je die avond aan het publiek kunt tonen. Maar we laten ons natuurlijk ook graag verrassen.

Dit is nog maar een klein deel van de mogelijkheden en volgens mij kan iedereen die fotografeert of filmt de overige leden een boeiende voorstelling laten zien. Neem deze uitdaging aan en meld je voor 1 november 2014 bij mij aan per mail jaraats@kpnmail.nl of telefonisch 0413-369388 en vermeld ook of je hulp nodig hebt.

Hopelijk kan de mail en de telefoon het aantal meldingen niet aan!

We merken het vanzelf.

Jacques Raats

Brunchwandeling op zondag 7 september 2014

Zaterdagavond de indrukwekkende voorstelling Grenslicht over Vluchtoord Uden in het openlucht theater Naat Piek gezien met Lieke van de Braak in een prachtige hoofdrol. Honderd jaar geleden, maar nog steeds actueel gezien het hedendaagse oorlogsleed met al zijn vluchtelingen. De mens wil blijkbaar niet leren van het verleden. Daar moest ik wel aan denken toen we zondagochtend om acht uur niet ver van Naat Piek via de Grensweg een schitterende boswandeling maakten door het nog mistige landschap van de Maashorst. Op weg naar de telpost waar ons om tien uur een brunch wachtte om de tweede seizoenshelft van de Vogelwacht in te luiden. Degenen die om wat voor reden dan ook niet mee konden wandelen, konden rechtstreeks naar de telpost op de Palvenseweg komen.

Tijdens de wandeling hebben we niet zo veel vogels gezien maar toch voldoende om te kunnen genieten: diverse spechten waaronder de Zwarte Specht, Kuifmezen, Boomklevers en de nodige Boompiepers. Paddestoelen waren er daarentegen heel veel te zien, met name de grote parasolzwam. Een van de deelnemers, Hans van den Heuvel, vertelde dat er ook nog een boswachter lag begraven in vol ornaat, maar ik kende dat grapje niet. Bleek het te gaan om de Grote stinkzwam (*phallus impudicus*). Wat je al niet leert op de IVN gidsencursus. Tegen de tijd dat we bij de keet op de telpost Noord aankwamen begon het zonnetje lekker door te komen en er vlogen net twee Grote zilverreigers (ook wel Zillies genoemd door de kenners) over het Palmven. Een rijk gevulde brunchtafel met koffie, thee, brood, kaas, vlees en fruit stond ons te wachten. Het smaakte uitstekend na een wandeling van ruim twee uur. Peter van de Braak had goed ingekocht.

Begraven boswachter...

Samen met de reeds aanwezige vogelwachtleden werd het een gezellig samenzijn tot een uur of twaalf. De tellers kwamen ook regelmatig bij de tafels wat lekkers halen, want in de lucht was het vrij rustig. Behalve de nodige Boerenzwaluwen en de reeds vermelde Grote zilverreigers was de leukste waarneming een groep van 28 Wintertalingen boven het Palmven. Over dit Palmven heeft Leo Ballering overigens een mooi artikel in Natuurbericht.nl (5 september 2014) geschreven. Nog geen jaar geleden in alle glorie hersteld en nu al zijn er voor onze regio veel zeldzame soorten gezien met als hoogtepunt de Kleinste Jager en overnachtende Kraanvogels. Tegen twaalf uur werden de tafels weer afgeruimd en ging het overgebleven eten in de doggybags weer mee terug, geen verspilling. Een prachtige ochtend en we hadden het mooi droog gehouden. Dit in tegenstelling tot sommige bezoekers bij Naat Piek daags tevoren.

Gezellige drukte aan de brunchtafel

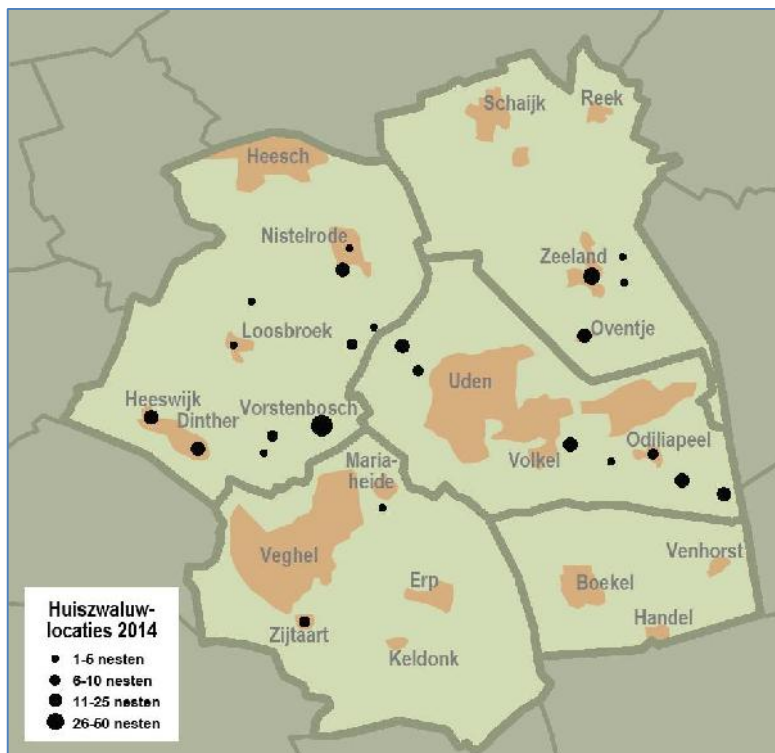
Martien van Dooren

Huiszwaluwactie 2014 succesvol afgesloten

Nu de Huiszwaluwen weer massaal richting Afrika trekken was het tijd voor de vrijwilligers van de Zwaluwenwerkgroep om de Huiszwaluwactie, die ze dit voorjaar gestart is, af te ronden. Op woensdag 10 september zijn de vrijwilligers in de Groenhoeve samengekomen om de actie te evalueren, de prijswinnaars van de loterij bekend te maken en plannen te smeden voor het komende seizoen. En vooral natuurlijk om onder het genot van een pilsje even goed bij te kletsen.

Resultaat 2014

In totaal wisten de veertien tellers 275 nesten van Huiszwaluwen te noteren in de gemeenten Bernheze, Landerd, Uden, Veghel en Boekel. Een groot deel van de nesten werd door de tellers zelf gevonden, maar ook de artikelen in de pers hebben voor een belangrijke bijdrage gezorgd. De aandacht in de media leverde een veertigtal meldingen van huiszwaluwnesten op via de meldknop op de website van de Vogelwacht. Een teken dat de artikelen goed gelezen werden. Aan alle gastgezinnen die een nest aan huis hadden, is vervolgens een brochure aangeboden en per nest een loterijlot beschikbaar gesteld. De bewoners waren vaak erg positief over de actie van de Vogelwacht en we kregen de indruk dat ze vrijwel allemaal de zwaluwen een warm hart toedragen. Dat er verschil is tussen een Huis- en een Boerenzwaluw was voor sommigen echt een eyeopener. Op bovenstaand kaartje zijn de locaties van de gevonden nesten weergegeven.

Aantallen per telgebied (inclusief buitengebied)			
Boekel	0	Uden-zuid	0
Heeswijk-Dinther	38	Veghel	0
Loosbroek	4	Volkel	11
Mariaheide	1	Vorstenbosch	66
Nistelrode	26	Zeeland	42
Odiliapeel	49	Zijtaart	10
Uden	28	totaal	275

De voorkeur van deze soort voor kleine dorpen in overwegend agrarisch gebied is hier duidelijk uit af te lezen. Vorstenbosch, Zeeland en het Oventje blijken ware bolwerken voor de Huiszwaluw. En ook in het buitengebied van Odiliapeel zijn flinke kolonies te vinden. In de meer verstedelijkte kernen van Uden en Veghel is de Huiszwaluw geheel afwezig.

Vervolgactie 2015

Nu we zo'n mooi overzicht hebben van huiszwaluwkolonies in onze omgeving is dat een mooie gelegenheid om te proberen die locaties uit te breiden. Een aantal leden van de werkgroep is al aan het experimenteren hoe we zelf een groot aantal kunstnesten kunnen maken met relatief lage materiaalkosten. Komend jaar willen we deze kunstnesten ophangen op kansrijke plaatsen. Een verdubbeling van het aantal huiszwaluwnesten zou een heel mooi streven zijn!

We proberen in de wintermaanden een groot aantal nesten klaar te hebben. Begin maart bezorgen we bij alle huizen met geschikte overstekken in de buurt van kolonies een flyer met informatie. Bewoners kunnen zich dan vervolgens aanmelden voor het plaatsen van een kunstnest. Meer informatie over deze vervolgactie volgt in één van de volgende Bruujssels.

Uitslag loterij

Uit de 275 loten die uitgereikt zijn aan de gastgezinnen van de Huiszwaluwen, zijn tijdens de bijeenkomst drie prijswinnaars getrokken. Martien heeft inmiddels in Zeeland de familie Huvenaars (zie foto) een mand overhandigd met leuke cadeaus, waaronder natuurlijk een kunstnest waarmee ze hun 'kolonie' van één nest volgend jaar kunnen gaan uitbreiden. De tweede prijs viel bij de familie Vissers in Mariaheide, die helaas nog het enige huiszwaluwgastgezin in Mariaheide is. De derde prijs zal door Ad en Willy in Vorstenbosch uitgereikt worden aan de familie Bos op de Eggerlaan.

Prijswinnaar dhr. Huvenaars (l)

Tot slot

Toen ik ruim een jaar geleden tijdens de vergadering van de Vogelwacht het idee opperde om een actie voor de Huiszwaluw op te zetten, had ik geen idee dat we die actie met zo'n mooi resultaat zouden afsluiten. Ik wil dan ook graag de tellers bedanken voor hun hulp: Willie, Martien, Ad, John, Hans, Willy, Chris, Johan, Jan van den Tillaart, Ton, Jan Verhoeven en Arend hebben geweldig hun best gedaan zoveel mogelijk nesten op te sporen en loten uit te reiken. Met Marc Poulussen was het erg prettig om samen te werken en te overleggen, hij heeft er mede voor gezorgd dat de actie een groot succes is geworden. En ook onmisbaar was de hulp van Peter bij het onder de aandacht brengen van de actie in de pers en van Jacques bij het ondersteunen van de actie op de website. Met zoveel enthousiaste mensen binnen de club moet het lukken om ook van de vervolgactie een groot succes te maken.

Mignon van den Wittenboer

Gezellige bijeenkomst van de werkgroep in de Groenhoeve

Steenuil uitgezet in 'D'n Ujese Bogerd'

Vrijdag 5 september heb ik samen met twee enthousiaste mensen van Vogelwacht Uden, John Opdam en Peter van de Braak, een Steenuil uitgezet in 'D'n Ujese Bogerd'. Het gebied, getipt door Willem Peters, is prachtig kleinschalig zodat een Steenuil zich er goed thuis voelt. In het verleden zijn volgens de werkgroepleden op deze locatie Steenuilen waargenomen en ook in de directe omgeving bevinden zich uilen. De Steenuil die we nu uitgezet hebben, kwam uit het vogelasiel waar hij tien dagen geweest is. Deze uil was ergens langs de weg verzwakt gevonden, mogelijk aangereden door een auto. De exacte vindlocatie was niet duidelijk. Toen de vogel was opgeknapt, weer goed at en rondvloog in de uitvliegkooi, was hij of zij toe aan uitzetten. De vogels die in het asiel terechtkomen, worden zoveel mogelijk ook weer uitgezet (teruggeplaatst in de natuur, Red), zoveel mogelijk op de oorspronkelijke vindlocatie als die bekend is; vaak is dat niet zo. Vogels die niet meer herstellen, laat men inslapen.

Willem Peters en Anita van Dooren

Hoe gaan wij te werk?

Wij zoeken een geschikt biotoop om de uil uit te zetten. Om hem te laten wennen aan zijn nieuwe omgeving, maken we de nestkast dicht met gaas. In de kast worden prooien gelegd: natuurlijke prooien zoals muizen, en eventueel eendagskuikens. Op deze manier kan de uil de omgeving bekijken maar wordt hij gedwongen daar nog even te blijven. Ook kan hij zo tot rust komen. Dit is belangrijk omdat het vangen van de uil in het asiel, het ringen, het vervoeren in een bench en het uitzetten toch de nodige stress oplevert. Na twee à drie dagen wordt overdag het gaas verwijderd waarna de uil in alle rust de nestkast kan verlaten op het tijdstip dat hij zelf kiest. De eerste tijd zorgen we ervoor dat er nog prooien in de kast liggen maar daarna moet hij zelf voor zijn eten zorgen.

Het Steenuiltje dat we uitgezet hebben is een volgroeid jong van dit jaar en moet nog een eigen territorium zien te vinden. De vraag is hoe goed dit jong al kan jagen. Het is leuk als een uil op de uitzetlocatie blijft, maar dat is niet de opzet. Het belangrijkste is dat een uil zich weer weet te redden.

John Opdam en Anita van Dooren

Vogelasiel Someren

Vanaf 2009 ben ik als vrijwilliger verbonden aan Stichting Vogelasiel Someren en mocht ik namens het asiel samen met onze werkgroep de eerste uilen uitzetten. Het asiel was destijds nog gevestigd aan de Boerenkamp aan in Someren. In 2010 overleed de beheerder waarna het vogelasiel de toenmalige locatie moest verlaten. Met een aantal betrokken mensen maakte het vogelasiel een doorstart. Het vogelasiel bevindt zich nu op Camping De Somerse Vennen te Lierop (gemeente Someren).

Zinvol

Omdat ik niet zomaar iets wilde doen en ik graag wilde weten of het zinvol was om vogels terug te plaatsen in de natuur, heb ik ringer Bert de Kort gevraagd of hij bij wijze van proef mee wilde werken door de uilen te ringen. Er is namelijk al jarenlang een discussie gaande of het wel zinvol is om pullen van uilen terug te plaatsen nadat ze bij een asiel zijn binnengebracht en met de hand zijn grootgebracht. Daarnaast speelt de vraag of asielvogels eigenlijk wel sterk genoeg zijn om nog terug plaatsen in de natuur. Door deze uilen te ringen hopen we te weten te komen of deze terugzetacties succesvol zijn. Het ringen van uilen en alle andere asielvogels wordt door de Nederlandse ringcentrale niet verboden. Het beleid is: asielvogels mogen geringd worden als de ringer er voor tweehonderd procent van overtuigd is dat de betreffende vogel kerngezond is en een goede kans maakt om, eenmaal losgelaten in de vrije natuur, te overleven.

Gelukkig kregen wij de medewerking van vogelringer Bert de Kort. En inmiddels ben ik, samen met Christien Hermesen, aangestoken door het ringwerkvirus en zijn wij zelfs in opleiding als assistent-ringers. Het examen is op dit moment aangevraagd. Wij ringen jonge uilen in ons werkgebied. Wij mogen alle uilensoorten ringen.

In de toekomst wil ik bij het Vogeltrekstation een officiële aanvraag doen voor dit project omdat ik denk dat het belangrijk is goed te onderzoeken of hetgeen we doen zinvol is voor de vogels.

Uitgezette Steenuil

Waar houden wij rekening mee?

Als we een uil uitzetten, houden we rekening met de volgende zaken:

- We kijken naar een geschikte omgeving voor de soort uil waar het om gaat;
- Er mogen wel andere uilen in de buurt zitten, maar we houden rekening met de grootte van het territorium;
- We zetten de uilen uit volgens eerder beschreven procedure;
- We zorgen voor een spreiding in uitzetlocaties en we zoeken daarom ook de samenwerking met andere uilenwerkgroepen en natuurorganisaties;
- We ringen de uilen omdat we hopen door terugmeldingen te kunnen onderzoeken of uitzetten zinvol is;
- Samenwerkende uilenwerkgroepen of natuurorganisaties moeten bereid zijn om uilen op ringnummers te controleren en deze nummers alsook eventuele andere terugmeldingen in te voeren via www.griel.nl;

Na invoering krijgt zowel de melder als de ringer hiervan automatisch bericht.

Voordelen van het uitzetten

- De uilen gaan weer terug naar de natuur;
- Door het uitzetten van uilen breng je vaak nieuwe genen in de omgeving;
- Het uitzetten heeft een educatieve functie. Mensen kunnen een uil van dichtbij bekijken, daarnaast dragen wij de boodschap uit dat het om wilde dieren gaat die in de natuur thuishoren;
- Doordat we ook in andere gebieden uit (moeten) zetten, werken we meer samen met andere uilenwerkgroepen en krijgen we inzicht in hun werkgebieden.

Leuke terugmeldingen

- Een Steenuil uitgezet in oktober 2013 in Helvoirt, werd in mei 2014 teruggemeld door de uilenwerkgroep in Medemblik. De uil had niet alleen een afstand van 123 kilometer afgelegd maar dit vrouwtje zat ook nog eens te broeden op twee eieren. Een derde ei lag los in de kast. De eieren zijn niet uitgekomen, de oorzaak is onbekend. Maar we kunnen wel stellen dat een verzwakte uil nooit zo'n afstand had kunnen overbruggen. Laat staan daarna ook nog eieren leggen.
- Een Steenuil uitgezet in augustus 2009 in ons eigen werkgebied in Moergestel, werd in november op de uitzetlocatie in dezelfde nestkast aangetroffen. In 2010 was er een broedsel, waarbij de geringde uil werd aangetroffen in de kast. In 2014 was er op dit adres voor het vijfde jaar op rij een broedgeval. Alleen in 2010 hebben we daadwerkelijk vast kunnen stellen dat het om de geringde uil ging. Daarna hebben we steeds slechts één adult in de nestkast aangetroffen en hebben we dus niet met zekerheid vast kunnen stellen of de geringde Steenuil hier nog steeds broedde.

Meld geringde (dode of levende) vogels via Griel

Wij zouden graag meer terugmeldingen willen ontvangen. Terugmelden van geringde vogels, dood of levend, kunt u doen via www.griel.nl

Klik linksboven op de site op het kopje Publieke Meldingen. U kunt de melding invullen en dan steeds rechtsonder op 'volgende' klikken. Er worden gegevens gevraagd over de omstandigheden waaronder en waar u de vogel heeft aangetroffen. Als u uw emailadres invult, krijgt u binnen enkele minuten een bericht van het Vogeltrekstation waar de vogel is geringd en wanneer. De ringer krijgt ook altijd bericht. Meldingen zijn belangrijk voor onderzoek.

Meer informatie hierover,

Anita van Dooren
E-mail: jmvandooren@home.nl

De Steenuil wordt voorzichtig in de kast geplaatst

Website Varia

In maart 2014 zijn we een nieuwe rubriek gestart: **Website Varia**, waarbij we de lezers ieder kwartaal op de hoogte brengen van de mogelijkheden die de Vogelwachtwebsite te bieden heeft. Veel leden en gebruikers zijn nog niet of niet voldoende bekend met de functionaliteiten van de site. Door het onder de aandacht brengen van de vele mogelijkheden van de site brengen we daar verandering in. In de afgelopen 'Website Varia' hebben we al verschillende tips gegeven en onderdelen van de website eruit gelicht.

Wil je dat nog een keer nalezen: ook dat kan heel eenvoudig op de website. Via het tabblad 'Home' en 'Documentatie' krijg je een overzicht van alle documentatie die via de website beschikbaar is. In deze lijst staat ook 'Bruujssel', als je daar op klikt zie je een overzicht van alle eerdere uitgaven van ons clubblad. Zelfs de oude nummers uit 1986 zijn via de website te raadplegen! Leuk om hier nog eens door te bladeren en herinneringen op te halen.

Behalve alle uitgaven van het Bruujssel, vind je bij de documentatie ook tal van folders, verslagen van afzonderlijke werkgroepen, inventarisaties, tellingen en ook de vele persberichten die door de Vogelwacht aan de media beschikbaar zijn gesteld.

Om deze documentatie zo compleet en actueel mogelijk te houden kunnen alle coördinatoren zelf artikelen en verslagen op de website plaatsen. Via de knop 'Hoe doe je dat' is er een uitgebreide en duidelijke uitleg te lezen over hoe dat precies in zijn werk gaat. We hopen natuurlijk dat veel werkgroepen van deze mogelijkheid gebruik gaan maken.

Reisverslagen

Leden die in de afgelopen periode een vogelreis gemaakt hebben en dit in een reisverslag hebben vastgelegd kunnen die ook op de website plaatsen. Onder het tabblad 'Reisverslagen' zijn al veel verslagen geplaatst van de binnenlandse en buitenlandse excursies van de Vogelwacht. Maar ook staat er een lange lijst van persoonlijke reisverslagen van leden op de site.

Door te klikken op 'Maak een reisverslag', wordt een pagina geopend waarop zelf een reisverslag kan worden gemaakt. En ook het toevoegen van foto's aan het verslag is zo gebeurd. Zo kun je je (vogel)reiservaringen en tips eenvoudig delen met andere Vogelwachters maar ook met tal van andere vogelaars uit heel Nederland die regelmatig de site bezoeken.

De Redactie

Ontwikkelingen in de Maashorst

De Maashorst is volop in ontwikkeling. Dat zal niemand ontgaan zijn. In dit artikel wordt een overzicht gegeven van recente ontwikkelingen in Natuurgebied de Maashorst. De natuurorganisaties praten volop mee over de verschillende ontwikkelingen. Ondergetekende heeft al sinds de

oprichting in 2005 zitting in de Stuurgroep namens de gezamenlijke natuurorganisaties en sinds enkele jaren ook in de Uitvoeringsstichting die de projecten voor de Stuurgroep financieel begeleidt en bewaakt (Stichting Maashorst in Uitvoering). Sinds begin dit jaar hebben we als natuurorganisaties een tweede zetel mogen bezetten in de Stuurgroep; deze wordt ingevuld door Joep van Lieshout (voorzitter IVN Uden).

Daarnaast vertegenwoordigen Nico Ettema en Toon Voets de natuurorganisaties in respectievelijk het inrichtingsoverleg en het beheersoeverleg. De allernieuwste ontwikkeling in de Stuurgroep is dat gesproken wordt over de vorming van een Nationaal Park. Een geweldig initiatief. Onze eigen achtertuin een Nationaal Park! Dat zal iedereen goed doen; de economie, de recreatieondernemers, de vrijetijdsbesteding, de huizenprijzen en waar het zeker ook om gaat: de natuur zelf. We zijn serieus op weg naar een groot wildernisgebied met interessante 'wilde' dieren, met mogelijk Oerrunderen, Wisenten, Exmoor Pony's, Moeflons en Dam- of Edelherten en waar het zeker ook om gaat: een grote biodiversiteit aan andere organismen. We gaan het meemaken. Nog even geduld, maar het gaat snel. Doorpakken zou ik zeggen, waarom niet!

Marc Poulussen (SBB) verwelkomt de Stuurgroep bij de nieuwe M-bank.

Vorming Stichting Natuurorganisaties De Maashorst

Vertegenwoordigers van de verschillende natuurorganisaties overleggen al jaren in de Groenhoeve met elkaar over de vorderingen en ontwikkelingen in de Maashorst en bepalen een gezamenlijke visie en standpunt. Afgelopen zomer hebben we een nieuwe koepelstichting opgericht:

Stichting Natuurorganisaties De Maashorst. De volgende acht organisaties maken onderdeel uit van de Stichting: IVN afdeling Bernheze, IVN afdeling Oss, IVN Uden, Stichting Dassenwerkgroep Brabant, Stichting landschapsbeheer Oss, Stichting Natuur & Milieu Landerd, Vrijwillig landschapsbeheer Uden en Vogelwacht Uden eo. Bij elkaar meer dan duizend leden! Doel van de nieuwe stichting is om nog makkelijker inventarisatie-, onderhouds- of excursieopdrachten aan te kunnen nemen. Vaak vrijwillig maar soms ook met vergoedingen die dan weer ingezet kunnen worden voor nieuwe projecten of materialen. De Stichting wil ook nieuwe Maashorst gerichte activiteiten gaan organiseren.

Maashorstmanifest 2.0

Afgelopen zomer heeft Stuurgroep de Maashorst de tweede versie van het Maashorstmanifest vastgesteld gericht op de periode 2015-2020. Alle partijen in de stuurgroep hebben zich geschaard achter een maatregelenpakket dat voortbordurt op het eerste Manifest uit 2010.

De doelstelling voor het middengebied is ongewijzigd gericht op de vorming van een Natuurlijke Wildernis omringd door gevarieerde bossen. De natuurkern van 3.500 hectare moet straks wat betreft omvang en biodiversiteit uniek worden en behoren bij de top natuurgebieden van Nederland en Brabant. De visie op de omringende schil is nu ook verder uitgewerkt. Doelstelling is om van deze schil een duurzaam gebied te maken waarin gezondheid, gezonde voeding, cultuurhistorie, landschapsherstel en ecologische maatregelen centraal staan. Er worden onder de noemer ‘landschap van Allure’ vele projecten opgestart gericht op deze thema’s. Ook ondernemers gaan flink investeren in het gebied.

Aankoop Natuurkern

Provincie Noord-brabant heeft Stichting Ark opdracht gegeven om de komende vijf jaar de Maashorst haar hart terug te geven. Met dit project is 15,6 miljoen euro gemoeid. Het hart van de Maashorst is aangewezen als Ecologische Hoofdstructuur. 238 hectare van deze Ecologische hoofdstructuur (EHS) is nu nog landbouwkundig in gebruik. In vijf jaar tijd zal 184 hectare grond vrijwillig worden verworven of geruild en vervolgens worden ingericht. Na beëindiging van de landbouw zal de grond worden omgevormd naar natuurgebied en kan ook de waterhuishouding worden hersteld (vernatting en waterberging). De Brobbelbies kan weer gaan brobbelen en het Palmven wordt weer nat. Ark gaat ook de natuurlijke bosvorming ondersteunen en specifieke maatregelen voor bepaalde dier- en plantensoorten treffen.

Aan 54 EHS-hectaren zal een bijzondere functie worden toegekend. Dit wordt zogenaamde ‘Ondernemende EHS’. Ondernemers kunnen natuur en landbouw hier integreren. Te denken valt aan bijvoorbeeld ouderwetse graanakkers of graslandpercelen met houtwallen met inzet van oude runderrassen (bijvoorbeeld Brandrode runderen). Verwachting is dat de Ondernemende EHS zal bijdragen aan de biodiversiteit. Veel planten- en diersoorten zijn immers verbonden met extensief landbouwkundig gebruik.

Landschap van Allure

De provincie investeert de komende jaren flink (15 miljoen) in het verhogen van de allure en uitstraling van het gebied de Maashorst. Het gaat hierbij om projecten in de buitenste schil van de Maashorst. Zeg maar de strook tussen het natuurgebied en de omringende wegen en kernen. Naast de provincie investeren de gemeenten en ondernemende partijen ook nog eens ruim vijftien miljoen euro. Het gaat om vernieuwende initiatieven op het gebied van gezondheid, sociale werkvoorziening, landschapsversterking, recreatie en zorg. De volgende projecten zijn aangemeld en worden nu verder uitgewerkt: ontwikkeling van een ‘voedsellandschap’ rondom het Osse Benedictessen Kloostergebouw (Land van Tosse), Ziekenhuis Bernhoven; beweeg- en herstelprogramma’s als Biowalking voor diabetici; lifestyle ontwikkeling en obesitas bestrijding door Vrije Teugel Uden (Fitland); ontwikkeling van een herstelbehandelcentrum op Slabroek (Villa d’arto), aanleg van een natuurbegraafplaats in Schaijk (met boskapel en Theetuin), terreininrichting van de TBS kliniek in Zeeland, aanleg van landgoed Nabbegat in Zeeland (zorgboerderij en schapenhouderij), burgerparticipatieprojecten (IVN consulentenschap), verdere ontwikkeling van vakantiepark Herperduin (natuurplas, reliëflandschap en geluidswal), ontwikkeling van de poort Palmstraat in Schaijk (recreatiehuisjes bij de plas van Hofmans en aanleg van een uitkijktoren), herstel van een landweer en aanleg van een speelbos in Heesch, aanleg van een biologische tuin ‘De Nistel’ in Nistelrode (dagbesteding cliënten van Dichterbij), een Feelgood garden in Nistelrode (Lips Groen), aanleg van mountainbikeroutes, Herstel Dreven en Driften (landschapsstructuren, groene lopers tussen dorpen en Maashorst) en een houtbewerkingsproject voor moeilijk lerende jongeren (Staatsbosbeheer).

[illegible]

-64-

Bosomvorming Grensweg

De gemeente Uden heeft afgelopen jaar een grootschalig bos- en heideomvormingsproject uitgevoerd in het gebied tussen de grensweg en het Slingerp pad. Productiebossen zijn verwijderd en er is openheid en een natuurlijke bosrand gecreëerd. De strooisellaag is gedeeltelijk verwijderd om heideontwikkeling op gang te krijgen. De rechte paden zijn verdwenen en diepe sloten zijn gedempt. Zo kan meer grondwater infiltreren hetgeen de natuurontwikkeling ten goede zal komen. Er is dood hout achtergebleven. Dit biedt voedsel, nestgelegenheid, schuilplaats en groeiplaats voor diverse plant- en diersoorten. Er zijn ook kleine delen uitgerasterd. Om de biodiversiteit te verhogen worden hier verdwenen inheemse boom- en struiksoorten ingeplant. Dit najaar zal het tussenraster worden verwijderd waarna de graasdieren vanaf het Slingerp pad zichtbaar zullen zijn. De poelen bij de Slabroekse bergen zijn opgeknapt en omdat er bommen tot ontploffing moesten worden gebracht heeft dit nog een extra nieuwe poel opgeleverd.

Het begrazingsgebied is tussen de Grensweg en het Slingerp pad flink naar het westen (rechts) uitgebreid (hier de oude situatie).

Afronding ecoducten

Afgelopen winter zijn de twee ecoducten opgeleverd. Ze verbinden de Maashorst met Herperduin en overspannen de N324 (de provinciale weg van Heesch naar Schaijk) en de A50. De natuurbruggen zijn onderverdeeld in verschillende zones met diverse biotopen om dieren naar de overkant te lokken en te begeleiden. Er zijn struwelen aangeplant, poelen aangelegd en verschillende grondsoorten gebruikt om de variatie zo groot mogelijk te maken. De ecoducten zijn niet toegankelijk voor recreanten en inmiddels ook afgesloten voor motorcrossers en andere ongewenste gebruikers. Op termijn zullen de ecoducten ook opengesteld worden voor de grotere (gras)dieren. Deze lopen nu nog in afzonderlijke deelgebieden.

Wijstprojecten

Het Wijstverschijnsel is kenmerkend voor deze streek. Grondlagen die door breuken zijn doorsneden, waarbij mineralenrijk grondwater naar de oppervlakte wordt gestuwd. Provincie Noord-Brabant heeft twee miljoen euro gereserveerd voor herstel van dit bijzondere natuurverschijnsel. Samen met Waterschap Aa en Maas en de gemeenten worden nu vier wijstherstelprojecten uitgevoerd. Naast herstel en aankoop bij het Annabos gaat het om de gebieden Donzel (tussen Nistelrode en Heesch), Graspeel/Nieuwveld (Zeeland) en Slabroek (Uden). Grondeigenaren werken spontaan mee om het bijzondere wijstverschijnsel te behouden en kansen voor herstel te geven.

Bosomvorming en natuurontwikkeling Oss en Landerd

Het gebied Rijsvenen (Herperduin, ten zuiden van Berghem) is onlangs uitgebreid met zes hectare nieuwe natuur. Hier is landbouwgrond aangekocht en afgegraven. Hierdoor is een nieuw vochtig grasland en een natte laagte ontstaan. De gemeente Landerd heeft in het gebied Steenberg (tussen Uden en Zeeland) een bosomvormingsproject uitgevoerd. De resultaten daarvan zijn ondermeer te zien vanaf de weg tussen Uden en Zeeland. In het gebied zijn ook nieuwe boomsoorten aangeplant ter vergroting van de biodiversiteit.

Op de Schaijkse heide zijn de daar gelegen poelen hersteld en opnieuw ingericht (het gebied is onder vogelaars ook wel bekend onder de naam ‘De Drie Vennen’).

Tweede M-bank

Ter gelegenheid van het afscheid van stuurgroepvoorzitter Peer Verkuijlen is een tweede M-bank geplaatst bij de kruising van de dreven Zeeland-Nistelrode/ Schaijk- Zeeland. De eerste M-bank is enkele jaren terug aangelegd op de Munse heide en was een groot succes. De nieuwe bank biedt plaats aan 37 personen en vormt daarmee een echte ontmoetingsplaats. Omdat de bank midden in het begrazingsgebied met paarden ligt, is deze omrasterd. Bij de bank staat een klimboom waarin kinderen kunnen klauteren en uitzicht hebben op het onringende landschap.

Project Grauwe Klauwier II

Enkele jaren terug is de Grauwe Klauwier uitgeroepen tot ambassadeur van de Maashorst. Enkele jaren terug zijn er stukjes begrazingsgebied verschaald om zo de insectenrijkdom te vergroten en is getracht doornstruiken bij te planten. Dit lukt door vraat van graasdieren en droogte niet echt. Toch vestigde een paartje Klauwieren zich in 2013 in de Maashorst. Dit jaar kon met behulp van de Vogelbescherming Nederland, Sovon Vogelonderzoek, Stichting Bargerveen en het Prins Bernhard fonds een nieuw pakket maatregelen voor de Klauwier

worden uitgevoerd. Deze keer is gekozen voor de aanleg van enkele natte laagtes nabij de Grensweg (de Weikampen). Her en der is het begrazingsgebied meer open gemaakt. Gerooide bomen werden deze keer rondom de grotere Meidoornstruwelen gelegd met als doel deze te beschermen tegen vraat zodat ze zich sneller ontwikkelen tot grotere struwelen en daarmee broedplaats kunnen worden voor de Klauwier en andere vogelsoorten. Langs het fietspad in de Brobbelbies is een natuurlijke akker aangelegd. Deze staat inmiddels volop in bloei en vormt een waar voedselparadijs (zaden en insecten) voor diverse vogelsoorten.

Dennenopslag wordt verwijderd en neergelegd rondom meidoornstruweel om ontwikkeling van het struweel te bevorderen.

De nieuwe akkerrand op de Brobbelbies.

Versterking struweel met bramen uit slootkanten en bermen.

Herstel Palmven

Om grond op korte afstand te kunnen vinden voor de opvulling van de ecoducten werd door Staatsbosbeheer een ontgrondingsvergunning aangevraagd voor een deel van het gebied Palmven. Van een gebied van circa vijftientig hectare is de bovenlaag afgegraven. Circa 60.000 kubieke meter rijke bemeste grond is afgevoerd richting ecoducten en daar gebruikt in de onderlagen.

Het Palmven is een voormalig ven in het middengebied van de Maashorst. In het verleden is het ven door intensief landbouwkundig grondgebruik geleidelijk dicht geschoven. In het gebied zijn al zeer bijzondere vogelwaarnemingen gedaan (waaronder diverse steltlopersoorten, een Kleinste Jager en Kraanvogels aan de grond). In het voorjaar waren er al massaal Rugstreeppadden te zien en te horen.

Tot slot

Alles bij elkaar heel wat ontwikkelingen. Niemand zal beweren dat de Maashorst niet bruist. Er is volop beweging op weg naar een prachtig natuurgebied in onze eigen achtertuin.

Jos van der Wijst

Kraanvogels in de Brobbelbies

Wat doet Vogelwacht Uden e.o.?

Vogelwacht Uden e.o. (en omgeving) is een zelfstandige vereniging die zich actief inzet voor alle, in de vrije natuur, levende vogels. De belangrijkste doelstellingen zijn:

- Directe bescherming van vogels en hun biotoop;
- Het behouden en creëren van nestgelegenheid voor vogels;
- Belangstelling kweken voor vogels bij een groot publiek;
- Deelname aan landelijke en provinciale activiteiten met betrekking tot vogelstudie en inventarisatie.

Om de doelstellingen te realiseren worden tal van activiteiten georganiseerd, waaronder:

- Publiekswandelingen zowel in het Udense Maashorstgebied als de omliggende dorpen;
- Excursies naar waardevolle natuurgebieden in Nederland en ook daarbuiten;
- Film- en dia-avonden in het eigen clubgebouw, de Groenhoeve;
- Vogelcursussen voor leden en niet-leden;
- Houden van lezingen voor scholen, verenigingen en instanties;
- Geven van voorlichting op tentoonstellingen en open zondagen;
- Verzorgen van publicaties in diverse media en tijdschriften.

Naast de hierboven genoemde educatieve middelen verleent Vogelwacht Uden ook daadwerkelijke hulp aan de vogels door middel van:

- Het plaatsen en onderhouden van nestkasten (zang-, stootvogels en uilen);
- Herstel en beheer van kleinschalige natuurgebieden in Uden en omgeving;
- Beheer en onderhoud van de kunstmatige oeverwaluwenwand op het Recreatiepark Hemelrijk;
- Het plaatsen van nestbeschermers voor weidevogels;
- Wintervoeding aan vogels in nood (in geval van strenge en langdurige vorst).

Andere activiteiten van de Vogelwacht zijn:

- Het inventariseren van diverse (broed)vogelsoorten in het Maashorstgebied;
- Het opstellen van beleidsplannen en aanbevelingen ten aanzien van Gemeentes en Overheden om zodoende voor de belangen van de natuur en in het bijzonder de vogels op te komen;
- Ten behoeve van Vogelwacht Uden, IVN-Uden en de Kinderboerderij het exploiteren en onderhouden van het gezamenlijke onderkomen, de Groenhoeve;
- Het plaatsen van schuil- en observatiehutten;
- In samenwerking met het IVN-Uden actief deelnemen aan Stichting Vrijwillig Landschapsbeheer Uden (SVLU). Het behouden en herstellen van kleine landschapselementen in Uden en omgeving;
- Het samenstellen en uitgeven van een eigen verenigingsblad 'Het Bruujsel'.

Vogelwacht Uden werkt samen met provinciale en landelijke organisaties op het gebied van:

- Inventarisaties, waaronder het Broedvogel Monitoring Project (BMP), wintervogeltellingen en de Vogeltrek-teldag in de Maashorst;
- Het ringen en registreren van o.a. stootvogels, Kerkuilen en zangvogels;
- Controle op de naleving van de (nieuwe) Vogelwet.

Wilt u actief meedoen of een financiële bijdrage geven?

- De jaarcontributie bedraagt € 14,- per persoon.
- Gezinsleden betalen € 6,-
- Het éénmalig inschrijfgeld bedraagt € 2,50
- Per adres ontvangt men ieder kwartaal 'Het Bruujsel'.

Voor inlichtingen en lidmaatschap:

- Secretariaat: José Escher, Kruisstraat 13 - 5388 CH Nistelrode.
Telefoon: 0412-650180 of E-mail: secretariaat@vogelwachtuden.nl

Website Vogelwacht Uden: www.vogelwachtuden.nl

Clubgebouw: De Groenhoeve, Artillerieweg 3, Uden (bij Kinderboerderij). Telefoon: 0413-250047.

Grote bonte specht

Vogelwacht Winkel

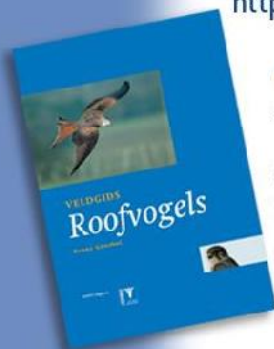

Winkel: trek in vogelwereld

De winkel is er voor leden. Wilt u op uw vakantie vogels kijken tot een nog groter feest maken? Laat u dan inspireren door deze pagina. Neem gerust contact op met de winkel:

winkel@vogelwachtuden.nl

of kijk op de website voor een uitgebreider overzicht
<http://www.vogelwachtuden.nl/index.php/home/winkel>

Veldgids Roofvogels

Tijdens de vogeltrek zweven de roofvogels in grote aantallen voorbij. Met deze prachtige gids, met veel vliegbeelden, kunt u ze zeker goed determineren. Ledenprijs: € 25,00

T-shirt Vogelwacht Uden

Met dit T-shirt in navy blue en officieel logo van de Vogelwacht Uden kunt u voor de dag komen. Zowel verkrijgbaar in heren- als damesmodel. Maat doorgeven. Ledenprijs: € 15,00

Herkenningskaart vogels van

Nederland Compact en waterafstotend.

Uw geheugensteuntje in het veld.

Ook leuk om cadeau te geven.

Ledenprijs: € 4,00

Vogelvoer

De trek is het moment waarop de wintergasten naar Nederland komen. Met het speciale voer van de VWU bent u verzekerd van veel verschillende gasten in uw tuin. Ledenprijs: € 1,40 per kg

Wist u dat:

U altijd boeken kunt bestellen bij de winkel. Bijvoorbeeld van uw vakantiebestemming, over fotografie of speciale vogelsoorten.

Tip!

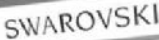
De winkel staat open voor suggesties van leden over artikelen, die in het assortiment opgenomen kunnen worden.

De Vogelwachtwinkel bevindt zich fysiek bij:
Koos Doorten
 Kruisstraat 13, 5388 CH Nistelrode
 Telefoon: 0412-650180

Foto Rooijmans

www.fotorooijmans.nl

Markt 10 - 6021CD - Budel
 tel. 0495-494890
 h.rooijmans1@chello.nl

SWAROVSKI

Al vele jaren zijn wij het adres voor Swarovski verrekijkers, Spottingscopes en toebehoren.

Met gedegen advies en eindeloos geduld staan we u terzijde in uw keuze voor het juiste Swarovski produkt.

Een produkt dat beschouwd mag worden als de "Rolls Royce" onder de optiek. De "EL-serie" bijvoorbeeld wordt op 140 punten op kwaliteit gecontroleerd. Daardoor ontstaat een produkt waarop met een gerust hart 30 jaar garantie wordt gegeven (10 jaar bij spotting scopes)

SWAROVSKI OPTIK DIGISCOPING

Dankzij de DCA, DCB en TLS800 gaat voor u de fascinerende wereld van SUPER-TELE-FOTOGRAFIE open.

Met gemak haalt u uw moeizaam te benaderen object 40,...50,...60 maal dichterbij. Vogels en wild fotograferen was nog nooit zo gemakkelijk.

 Met 30 jaar ervaring in fotografie kunnen wij u uiteraard een schat aan informatie en adviezen verstrekken, waardoor goede resultaten meteen haalbaar zijn.

Het assortiment van Swarovski omvat meer dan 25 kijkers en telescopen.

Nobru
TECHNISCH PERSONEEL BV

Dé specialist voor technische functies

- **Opdrachtgevers** kunnen vacature(s) voorleggen aan Nobru waarna zij zich toelegt op het, binnen de gestelde termijn en budget, adequaat vervullen van de personeelsbehoefte.
- **Werkzoekenden** met een technische of technisch/commerciële achtergrond kunnen bij Nobru terecht voor advies en bemiddeling naar een duurzame baan bij een van haar opdrachtgevers.

De belangrijkste vakgebieden waarbinnen Nobru Technisch Personeel werkzaam is, zijn:
Elektrotechniek, Werktuigbouwkunde, Bouwkunde en Civiele Techniek.

Nobru Technisch Personeel B.V.
Rondweg 73 (Poort van Uden)
Postbus 73
5400 AB Uden

Telefoon: 0413-243610
Fax: 0413-243615
E-mail: info@nobru.nl
Internet: www.nobru.nl

**HONDEN & KATTEN
SPECIAALZAAK
UDEN**

Gratis bezorgservice in Uden, Oss, Veghel, Nijmegen, Wijchen en omgeving!

Onder andere in ons assortiment:

20 kg Senior krokant:	€ 34,00
20 kg Krokante brok:	€ 25,30
20 kg Superieur Kip & Rijst (Premium):	€ 31,50
20 kg Superieur Puppy brokjes:	€ 40,75
15 kg Superieur Lam & Rijst (hypoallergeen):	€ 27,75
20 kg Sensitive No Grain (hypoallergeen):	€ 43,30
10 kg 6-Mix kattenbrokjes:	€ 19,90

en vele andere soorten; ook alles in 10 kg verpakkingen

U bent ook van harte welkom in onze winkel:
Honden & Katten Speciaalzaak 4FEEDT
Volkelseweg 26 - 5405 NA Uden

**premium honden en katten voeders,
ZO'N KWALITEIT; ZO VOORDELIG !!**

**Meer informatie en VOORDELIG online-shoppen (> 1.000 artikelen):
www.4feedt.nl Of vraag een folder aan: 0413-266 398**

Ideeën nodig voor in en om het huis?

Kom eens kijken en vraag advies én alles voor een voordelige prijs

 De Kleuter
tuincentrum

OOK VOOR TUINONTWERP,
AANLEG EN ONDERHOUD

U zoekt een goede hovenier?

Die zijn vak verstaat en kennis van zaken heeft?

Laten we kennismaken!

Kijk ook eens op onze site.

GOORKENSWEG 1 - 5405 BV UDEN - 0413- 26 10 78 - INFO@DEKLEUTER.NL - WWW.DEKLEUTER.NL

Voor boeken en tijdschriften gaat u naar:

Boekhandel Bert van der Heijden

Mondriaanplein 12, 5401 HX UDEN

Telefoon: 0413-260907

Internet: www.libris.nl

E-mail: bertheijden@libris.nl

Gordijnen
vloerbedekking
binnenzonwering
raamdecoraties
enz.

Neringstraat Oost 7-9
5401 GM Uden
Tel.: 0413-250510
Fax: 0413-247210

www.vloerenraam.nl

*Een huiscollectie impressions;
een collectie met veel keus en
kwaliteit, speciaal voor u
geselecteerd en vervaardigd.
WELKOM*

'De Bloemenkelder'

Botermarkt 7
5404 NV UDEN

Tel.: 0413-267988
Fax: 0413-257584

Onderdeel van The Florist Bloemen en Planten

Voor meer informatie:
www.theflorist.nl

Thuis in wonen

Atriensis B.V.
Pastoor Petersstraat 170-40
Postbus 842
5600 AV Eindhoven
Telefoon: 040-2367859
Fax: 040-2364278

E-mail: info@atriensis.nl
Webite: www.atriensis.nl

Th. Peters Machinale Timmerwerken

Het juiste adres voor kozijnen en trappen

Eisenhowerweg 22
5466 AC VEGHEL
Tel.: 0413-377744
Fax: 0413-354755

*Wij bieden u
met zekerheid
het beste
rundvlees uit
Nederland*

**FRANS KNOBBOUT
SLAGER**

**Drossaard 12, 5403 ET Uden
tel. 0413-267354
www.knobbboutslager.nl**

foto de vakman
Uden - Wijchen

**Echte foto speciaalzaak met
internet prijzen**

Marktstraat 10 - Uden
Telefoon: 0413-263695
E-mail: verkoop@fotodevakman.nl

**Deskundig
advies
lage
prijzen**

www.fotodevakman.nl

voor wie goedkoop een camera wil kopen....

- Loonbedrijf**
- Transport**
- Opzetstation**

**Duifhuizerweg 8
5406 TB Uden
Tel 0413 363785
Fax 0413 342047
info@kanters-bedrijven.nl
www.kanters-bedrijven.nl**

**wim de wilt
tweewielers**

**Tweewielers Wim de Wilt v.o.f.
Kerkstraat 4, 5401 BE UDEN**

**Telefoon: 0413-262620
Telefax: 0413-255560
E-mail:
tweewielerswimdewilt@gmail.com**

snijders metaal

**IJZERWAREN
GEREEDSCHAPPEN
METALEN**

**Kapelstraat 1
5401 EC UDEN
Tel. 0413-262780**

de Bruin verzekeringen

**Een vertrouwd adres
voor al uw verzekeringen**

**Velmolenweg 87, Uden • Telefoon: (0413) 330999
E-mail: info@debruin.nl • Internet: www.debruin.nl**

HONDEN WASSERETTE IN ZEELAND

UNIEK IN DEZE REGIO!
DE HONDENWASSERETTE, DE PERFECTE
OPLOSSING VOOR IEDERE HONDENBEZITTER.
UW HOND WASSEN MET SHAMPOO,
ANTIVLOOIEN/TEKEN BEHANDELING EN
DAARNA DROOGFÖHNEN.
ALLES IN ÉÉN MOEITE EN GEEN ROMMEL
EN NATTIGHEID IN UW BADKAMER.
U KUNT 7 DAGEN PER WEEK TERECHT.

 WILLEMSSEN
TUIN- EN PARKMACHINES
TANKSTATION
HONDENWASSERETTE

Kerkstraat 117
5411 CK Zeeland Nbr
Tel: (0486) 45 21 15 www.tonnywillemssen.nl

WILLEMSSEN TUIN- EN PARKMACHINES TANKSTATION HONDENWASSERETTE

Kerkstraat 117 - 5411 CK Zeeland Nbr - Tel: (0486) 45 21 15 - www.tonnywillemssen.nl

- Verkoop van tuin- en parkmachines
 - Tuingereedschap
 - Berekening benodigdheden
 - Reparatie van tuin- en parkmachines
 - Slijpen van houtbewerking-gereedschap,
 - Veetondeuses scharen, messen, etc.
 - Levering en verkoop Shell/campinggas
 - Levering en verkoop petroleum/gasolie
 - 24uur Tamoil tankservice
- Altijd tanken via de betaalautomaat met 'n
bank/giro- of andere betaalcad

Graag tot ziens!

Openingstijden: Ma gesloten | Di t/m Do 8.00 - 18.00 uur | Vrij 8.00 - 20.00 uur | Za 9.00 - 15.00 uur

Hallo **JUMBO**

**"DE BESTE SUPERMARKT
VAN BRABANT"**

Jumbo, Roland de Laak

Drossaard 14-18

5403 ET UDEN

Telefoon: 0413-267837

COCK ULAND

de fietsenwinkel

Drossaard 47

5403 ES Uden

Tel. 0413-267088

**Hans van den Heuvel
Machinale Timmerwerken**

*Voor al uw binnen- en
buitendeuren*

Leurke 2A

5427 EE BOEKEL

Tel.: 0492-323861

Fax: 0492-324013

Website: www.heuveldeur.nl

**Kom kijken,
ontdekken én spelen**

KINDERBOERDERIJ UDEN

**Artillerieweg 3, 5403 PB UDEN
tel : 0413 - 250047**

Open: ma- vrij vanaf 11uur.

za en zo vanaf 13.30uur.

Sluiting : zomer 17.00 uur.

Winter 16.30 uur.

www.kinderboerderij-uden.nl

